

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Series Romanorum Pontificum Cum Reflexionibus
Historicis**

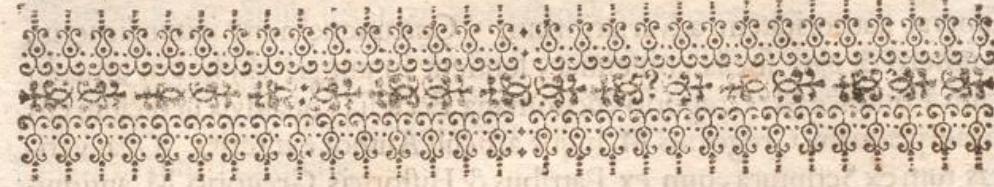
Kolb, Gregor

Augustæ Vindelicorum, 1727

VD18 14497719

Pars II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70934](#)

SERIES
ROMANORUM
PONTIFICUM.

PARS II.

Seculum Septimum.

LXVII. Sabinianus, Thuſcus.

NONNULLIS Scriptoribus avaritiae arguitur, quod famis tempore triticum copiosò aurō pauperibus etiam vendiderit, à Gregorii M. liberalitate longissimè remotus. Hujus etiam D. Pontificis Gregorii libros haud aequo accepisse animo, scripserunt; quos proin libros è medio sustulisset, si per ipsum horum authorem licuisset, qui ter insomno spectabilis fuisse dicitur Sabiniano, ut eum ab hoc dedecore deterret. Vituperiò hæc sanè, laude verò digna sunt, quod lumen nunquam facile extinguendum sacris in ædibus requireret, ut erga Deum Evcharisticum in hominum animis perpetuum amorem accenderet. Statuisse insuper fertur, ut Monachi, nec minus Clerici campanæ sonitu convocarentur ad Psalmos Davidicos statutis horis canorâ voce recolendos. Hæc egit Sabinianus brevi admodum temporis spatio, scilicet non nisi quinque mensium Pontifex. Mortuus est an. 605.

LXVIII.

LXVIII. D. Bonifacius III. Romanus.

D. GREGORII M. & Sabiniani Pontificum Constantinopoli Legatus, tum demum Pontifex Clericorum suffragiis electus est, postquam Sedes Pontificia anno integrō cum sesqui mensē relicta est vidua. Evicit is tandem, ut annuente Phoca aliās tyranno verius quām Imperatore Cyriacus Patriarcha Constantinopolitanus Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Caput agnoverit, lite penitus de Ecclesiarum Primatu sublata. Peracto hoc gravi negotio vitam perfecit suam morte perfecta mense Pontificatus sui 8. anno 607. Vide reflexiones hujus seculi.

LXIX. D. Bonifacius IV. Marsus Italus.

IN Monasteriis D. Benedicti quondam vir religiosissimus post decimum ab obitu Bonifacii III. mensem creatus Supremus Romæ Antistes Monachis sui temporis privilegium concessit, ut more Clericorum ipsis liceret suis in templis Sacra menta administrare. Templum Pantheon in sacram convertit ædem Divorum Martyrum honoribus dedicatam; quam copiosis eorum Reliquiis ornavit. Princeps tamen honor post DEum ejusdem Virgini Matri datus est, unde nomen templo venit *Sanctæ Mariæ ad Martyres*, inter quos ipse Bonifacius sanctitate conspicuus numeratus est an. 614. Sedis 6. longo desiderio, & Martyrum veneratione Martyr.

LXX. A-Deodatus, Romanus.

HAUSTA in D. Benedicti coenobiis summa morum probitate & doctrina his veluti duobus passibus summum attigit dignitatis verticem, communi omnium Clericorum suffragiō electus Pontifex. Geminis aliis factis memoriā dignissimis eximiam sibi comparavit famam; hominem enim morbo elephantiaco affectum oris osculo repente sanavit: labem verò Simoniacam adeò detestatus est, ut infames etiam fæminas admitti præceperit, quæ contra Simoniacos testimonium dicerent. Totius ipse Ecclesiæ testimoniō probatissimam clausit vitam an. 617. Sedis 3.

LXXI. D. Be-

LXXI. D. Bonifacius V. Neapolitanus.

DUM subesse majoribus in D. Benedicti Monasterio didicit, toti Ecclesiæ præesse doctus fuit, cuius curam gessit prorsus singularem: præter regna & regiones omnes alias Anglia testis est, cuius Regem Eduardum suos errores dedoceri curavit, ut religio deorum cultu uni DEO adhæreret firmissimus & uni Ecclesiæ. Daturus aliud incrementum Anglicanæ Ecclesiæ, pallium uberrimæ potestatis insigne Justo Roffensi Episcopo misit. Cura in universam Ecclesiam singularis eluxit ex eo etiam, quod ejusdem immunitatem seu asylum novis legibus firmaverit, labe vero Simoniae infectos, ubicunque terrarum inventi fuissent, ab aris removeri jusserit, non nisi anathematis poena coercendos. De universis itaque optimè meritus, præmiorum locum adiit an. 625. Sed. 7.

LXXII. Honorius, Campanus.

IN Pontificum seriem adlectus continuò domum suam paternam, quam in Laterano habebat amplissimam, in Monasterium & templum convertit, Divis Apostolis Andreæ atque Bartholomæo sacrum. Dein adreformandum Clerum conversus, schisma Istrianum septuaginta annis continuatum sustulit; Fortunato Patriarcha ob schisma ac hæresin deposito. Eminuit in præclaro hoc opere Reipublicæ Venetæ studium, quæ idcirco *Reipublicæ Christianissimæ* insignita est honorifice nomine ab Honorio. Heraclium Imperatorem etiam ad saniora consilia aliquando capeſſenda à Pontifice persuasum fuiffe, scribunt dignissimi fideHistorici. Idem pro comperto habent omnes, Crucem Servatoris nostri sacratissimam è Perside relatam fuiffe ab eodem Imperatore; unde ab Honorio dies Exaltationis S. Crucis toti Ecclesiæ festus est indicatus. Amore igitur & desiderio affixus Cruci Honorus è terra in cœlum est exaltatus an. 638. Sed 12.

LXXIII. D. Severinus, Romanus.

A CLERICIS electus, ab Isacio Exarcho Ravennatensi Cæsaris loco confirmatus est. Tanti valuit eo tempore Imperatorum vis potior, quam jus, ut, nisi confirmati fuissent ab Imperatori- bus

bus Pontifices, quietis sedere concessum non fuerit. Verum nimis caro stetit pretio imaginaria hæc Severini confirmatio; vidi enim ab Isacio eodem rapi Lateranensis Ecclesiæ thesauros. Expertus est idem turbatissima tempora ob hæreses tum in Africa, tum in Asia, tum etiam in Europa passim invalescentes, plurimis privato spiritu seductis. Fortiter tamen obstatit quibuscumque hæreticorum machinis, præsertim vero Heraclii tandem Monothelitæ, cuius Ethesin seu Fidei explanationem condemnavit. Inopinâ morte sublatus est brevi Constantinopolis Episcopus novæ Ethesis & hæresis hujus auctor; Imperium vero Heraclii à Saracenis magna ex parte occupatum. Inter invasores Imperii Ducem egit Mahometes, cum quo pene mortuus est D. Severinus, exitum tamen natus à Mahomete diversissimum an. 639. Sed, i., non completo.

LXXIV. Joannes IV. Dalmata.

HERA CLII Ethesin atque edictum, in quo nec unam, nec duas in Christo naturas nominari præcepit, edicto contrariò refutavit eidemque autoritatem omnem denegavit, duas præcipiens in Christo nominari, sicut sunt, substantias; eum in finem mindi etiam Romæ Synodo Monothelitarum hæresin denuo condemnavit. Paruit hac in parte tandem Imperator, fulmen Sedis Romanæ metuens, aut verius seditionem in subiecto populo. Nec sic sati futuris rerum eventibus prospectum esse existimavit providus Pontifex; in dicta enim & facta Honorii Antecessoris inquisivit sedulò, ut genuinum ejusdem sensum ostenderet universis, quos inter erant, qui Honorium Monothelitarum numero accensitum cupiebant auctoritatem suæ sectæ à Summo Praesule mutuaturi, aut minimum summam Sedem traducturi more hæreticorum communissimo. Mortuus est Joannes an. 641. Sedis i. mens. 9.

LXXV. Theodorus, Hierosolymitanus.

DUOS Reipublicæ Christianæ turbatores præcipue sibi oppositos habuit, utrumque Constantinopolis Episcopum; utrumque Monothelitam, Pyrrhum nimirum ac Paulum; quorum primus ipsi aulæ Cæsareæ de hæresi maximè suspectus ex urbe tandem mi-

grate jussus, venit in Africam, ubi tamen à D. Maximo aliisque Africanis Episcopis erroris sui convictus Româaque delatus à Theodoro Pontifice perbenignè suscepitus fuit, quod culpæ suæ publicam profiteretur poenitentiam. Verum rei hujus famâ Constantinopolim ad Constantem Imperatorem & Paulum Episcopum delatâ, hic partim in iram effusus, partim dolis intentus suas in partes facile traxit Constantem, eidem persuadens à Theodoro vim Pyrrho illatam fuisse, ut palinodiam caneret, & Monothelitis contradiceret. Clam igitur Româ evocatus Pyrrhus Ravennam ubi pervenit, continuò colorem mutavit apertus denuo Orthodoxæ Fidei hostis. Haud profuerunt suggesta consilia, nec minâ à Theodoro per nuntios intentatae; latâ igitur à Pontifice anathematis sententiâ, in dies augmentum sumpserunt mala innumera: in Christicolas siquidem tanta suscepta est persecutio, ut par fuerit Neronianæ. Dum ergo tot cecidere Constantinopoli Martyres, tum his, tum aliis trophyæ erexit Pontifex, trophyo ipse simili dignissimus, cum mala tulit plurima par Martyribus, dum vixit, & morte defunctus est an. 649. Sedi 7. Mens. 5.

LXXVI. D. Martinus, Tudertinus.

IN Umbria natus convocato Romæ centum & quinque Episcoporum cœtu condemnavit Typum, seu Fidei formulam à Constante Imperatore datam, à Paulo Monothelita verò dictatam. In novas igitur furias actus Paulus, subornatis falsis testibus Pontificem coram Constante gravissimorum criminum reum egit adeò, ut mandante eodem Olympus Ravennæ Praefectus cum copiis Romam venerit, ac nocte nato Servatori DEO sacratissima in Pontificem stringi gladium jusserrit, dum sacram Hostiam Olympio Summus Sacerdos porrexit. Actum fuisset de vita Viri Sanctissimi, nisi manus militis sacrilega continuò obriguisset, obcæcatō pari poena utrōque oculō. Præsentissimum hoc miraculum aperuit equidem mentis aciem Olympio, non verò Calliopæ Imperatorio ministro, qui novis cum mandatis ac militum copiis venit Romam, ubi captum ex insidiis Pontificem navigioque impositum Constantinopolim perduxit: is verò spretis tum blanditiis, tum minis mandante Tyranno primùm diebus nonaginta duro carceri est inclusus, ex quo reductus, & à corruptis testibus accusatus, sacrisque Vestibus spoliatus, atque publico in foro

foro cunctarum opprobriis est expositus. Tantum vitae ac vigoris vix superaret, ut graves catenas ferret, quibus ligatus octoginta alii in captivitate transfigendi erant. Interea animam exhalavit Paulus, felicem, si serio ac poenitenti animo protulit voces ultimas, quibus sua scelera, innocentiam vero Pontificis publicè testatus est Imperatori, qui tamen in scelere pertinax Martinum in Chersonesum insulam ejecit exulem, ubi per biennium, extrema omnia percessus diem extremum obiit an. 654. Sedis 5.

LXXVII. D. Eugenius I. Romanus.

EXPULSO in exilium D. Martino, vices hujus in se suscepit tanta omnium approbatione, ut a Clericis universis oblatum ei fuerit eiusdem munus, cuius Vicarium per annos geminos egerat. Sex tamen duntaxat menses numeravit Pontifex, de quo sufficiat dixisse, quod fuerit mira pietatis, religionis, mansuetudinis, munificentiae & sanctitatis. His eum afficit laudum encomiis Platina Historicus in vituperiis quandoque copiosior, quam Pontificum laudibus. Mortuus est D. Eugenius an. 655.

LXXVIII. D. Vitalianus, Italus.

APRUTII natus pretiosissimis donis a Constante Imperatore est honoratus, postquam creatus est Pontifex. Romam dein ipse adiectus venit Imperator, ubi humanissime a Pontifice, Clericis, ac populo universo acceptus, suâ suorumque presentia Romanis haud ingrato spectaculo fuit. Verum quinto post adventum suum die accepta per nuntium Græcorum suorum in Italia clade, continuo ad directionem conversus, intra paucorum dierum spatium Romam penitus spoliavit, seviens maximè in ædes sacras, quibus spoliandis prædatores antehac Romæ barbaros longè superavit. Tantis pressus malis Vitalianus Ecclesiæ suum honorem ac ornatum reddere, quantum temporis iniquitas permiserat, multo labore conabatur. Illud in primis egit, ut cantum Ecclesiasticum pristino suo vigori restitueret, partim etiam

M 2

augeret;

XXXI

augeret; unde hominum vocibus & harmoniae reliquæ organi etiam sonum addidisse fertur. Annis pene quatuordecim rexit Ecclesiam, post quos diem obiit ultimum omnium opinione Sanctus, an. 669.

LXXIX. A-Deodatus II. Romanus.

Ob eximiam virtutem Summum Sacerdotium in se suscipere adatus, præter singularia in ædes sacras collata beneficia monasterium D. Erasmi in Cœlio monte strucuris novis & amplissimis redditibus locupletavit: eodem in monasterio D. Benedicti regulis quondam dabat ipse operam doctus in solitudine toti imperare Ecclesiæ. Imperata sub eodem facere cogebantur ante alios Græci Monachi Nestorii sectatores, quos Româ expulit: Ravennæ verò duos Archiepiscopos Maurum atque Reparatum ab aris removit, quod suos Clericos Pontificis jurisdictioni subjecere negassent. Placuere hæc aliisque Adeodati præclara facta Imperatori Constantino, cum quo amicitia vinculo conjunctus, Monothelitarum hæresin penitus tollere laboravit juncta Imperatoris operâ fortior; verum glorioso hoc occupatus labore inter copiosissimas omnium proborum lacrymas tumulo est illatus anno 676. Sedis. 7.

LXXX. Domnus, Romanus.

NESTORIANÆ hæresis reliquias diversis inclusit cœnobiosis, earum vires & omni veneno virus magis noxiū ab invicem separando, ut pauciores, vel nullos deinceps inficerent. Exemplum etiam Adeodati strenuè secutus Constantini Imperatoris amicitiam coluit constanter, cum quo etiam collatis consiliis & auxiliis in id incubuit maximè, ut indicta Synodo Monothelitarum hæresis penitus extirparetur. Verum arduis his desideriis immortuus est subito anno 678. Sedis 1.

LXXXI. D.

LXXXI. D. Agatho I. Siculus.

Primùm coniubii vinculō ligatus, eoque post decennium solutus scientiæ junxit virtutem maximam in D. Benedicti familiis, è quibus ad summam dignitatem evocatus editorum miraculorum multitudine Thaymaturgi sibi nomen attribuit. Constitutus Summus Pontifex Concilium Lateranum, & mox Constantinopolitanum III. inter Oecumenica IV. convocavit, in quo tandem Monothelitarum impia placita penitus fuerunt abolita, Macario Antiochiæ Patriarcha publicè turpissimorum fraudum ac mendaciorum convicto. Concilio præsens aderat Constantinus V. Imperator, Magni Constantini gloriosus æmulator, à quo Pontifex impetravit facile, ut ab ejus tempore nullus Imperatorum quicquam móveret de confirmatione Romani Episcopi, qualem sibi arrogarunt priorum Imperatorum nonnulli, jure, an injuriâ parùm anxii. Confecto hoc immortali opere vitam mortalem finiit D. Agatho meritis gravissimus & annis, quorum ultimus erat ætatis nonagesimus, Salutis 682. Sedis. 5.

LXXXII. D. Leo II. Siculus.

ANNO uno penie cum dimidio sine Summo Antistite fuit Romana Ecclesia; tum demum ex Ordine D. Benedicti selectus D. Leo II. communis omnium parentis nomen ob summam suam in omnes liberalitatem est consecutus. Synodum Constantinopolitanam sub D. Agathone finitam ea ratione comprobavit, ut eos omnes refractarios anathemate ab Ecclesiæ accessu removerit, quos præfente Imperatore Constantino sacra Synodus condemnârat. Eiusdem Constantini operâ in ordinem quoque redegit Ravennatensem Antistites, qui Exarchorum potentia freti, parvi pendebat Romanam curiam, ut suam pluris facerent, quoties novus aut eligendus, aut confirmandus foret Episcopus. Usum pallii quoque Archi-Episcopis concedi gratis jussit, ut mederetur Simoniae malis. Inter alia concentum Musicorum in Ecclesia suaviorem reddidit ipse Musicæ artis peritissimus; huic igitur merito præconium dicit, & laudes canit Ecclesia, quam tantopere ornavit meritis laude dignissimis an. 1. Sed, non completo, Christi verò 684. mort.

94
LXXXII. D. Benedictus, II. Romanus.

DIVO Benedicto par nomine, sanctitate & regulâ filius, totius Ecclesiæ pater, in solio secutus est D. Leonem II. frater fratrem, si vitæ methodum & regulam attendamus. Is plures Romæ easque Principes Ecclesiæ restauravit, ardentissimè diligens decorem domus DEI. Prævenere, ut opinor, D. Benedictum hunc suis favoribus Cælitæ, quorum beneficium datum est, ut Constantinus Imperator sanctionem de non confirmando deinceps ab Imperatoribus Pontifice Constantinopolis Romam miserit. Argumento præter alia Imperatori huic fuerunt insignes hoc in Pontifice virtutes, quibus adeò permotus fuit, ut paternæ Benedicti curæ atque custodiae suos met filios enixè commendârit, & Augusti Genitoris loco deinceps haberetur Summus Pontifex, qui universam Ecclesiam semper amavit ut Sponsam ardenter, amore ejusdem & honore Sponsus dignissimus, qui fuit mortuus an. 685. Sed, mens. 8.

LXXXIV. D. Joannes V. Syrus.

ANTIOCHIAE natus successit Benedicto II. in officio Pontificis haudquam exspectata Imperatoris confirmatione nunquam necessaria, quam et si Constantinus jure sibi deberi haud posset prætendere eo præsertim tempore, multi tamen ne quid moliretur, anxiè metuebant, bene memores inconstantiae, cui etiam Imperatores quoque nomine insigniti sape fuerant obnoxii. Et sane timorem, quem adimere poterat Constantini in bene cœptis virtus & constantia, eundem augebat mors hujus ipsius Imperatoris, quem è vestigio in tumulum usque secutus D. Joannes anno 686. unius anni Pontifex, cuius præclara defiditia falce immatura mors præcidit,

LXXXV. S. Conon, Thrax.

INTER S. Benedicti Religiosos Coetus primùm educatus, dein vero in Cardinalium numerum cooptatus supremum denique honoris apicem concendere est jussus, inter duos litigantes invitus magis, quam gavi-

gavisus tertius. Theodorus & Petrus erant, quorum priorem Clerici, posteriorem vero vox populi in Pontificem deligendum esse putabant: mutata tamen populi voce, & in Clericis animi sententiâ, dum omnibus placuit Conon, mors ejus displicuit undecimo Pontificatus mense anno 687.

LXXXVI. D. Sergius, Syrus.

THEODORO & Paschale geminis Cardinalibus summam Sacerdotii dignitatem ambientibus, eandem adeptus est S. Sergius, dum minime ambijt. Cessit facilè jure suo mitior Theodorus, quam Paschalis, qui monasterii claustris coercendus fuerat, tenebris aptior, quam luci. Haud pacatior res erat in Oriente; Justinianus enim Imperator Callinici Patriarchæ Constantinopolitani circumventus dolis, conciliabulum congregavit, in quo plurima eaque Orthodoxæ doctrinæ adversa capita sua manu firmârunt Legati Pontificii à Callinico etiam inspere dotti. Verum his Romam quamprimum revocatis, Justiniano furenti constantissimè restitut Sergius. Missus igitur cum exercitu militiae Dux Zacharias Romanum venit, ut captivum Pontificem Constantinopolin perduceret. Verum Romanis civibus ad arma convolantibus territus Zacharias eas in rerum angustias venit, ut locum sibi ad fugam reliquum haud inviret, nisi apud Sergium, à quo perbenignè suscepimus est, atque sub strato Pontificio reconditus, ne à furente populo comprehensus occideretur. Haud ita prosperè successit res Justiniano; is enim truncatis naribus in exilium missus novennio toto Tiberium Imperii sui invasorem tulit animo amarissimo. Interea variè exornavit Sergius Romanam Ecclesiam; cui etiam incrementum dedit, dum Batavis, Saxonibus & Frisonibus misit novos in vineam Domini operarios, qualem & ipse supra cum potestate egit annis 13, copiosissimum denarium nactus

an. 701,

Reflexio-

Reflexiones Historicæ supra Seculum VII.

DUO fuerunt hoc Seculo Pontifices, qui in hæresin incidisse refertur. Primum eorum fuisse dicunt Honorium I, quod Monothelitarum errores probavit, & ipse docuerit. Ita de Honorio senserunt Nilus Archimandrita author Græcus Seculi undecimi, Magdeburgenses, & ex Catholicis ipsis quidam inferius referendi. Assertioiem autem suam probant

Primò duabus epistolis Honorii, quibus Sergii Monothelitarum principis hæresin probasse dicitur.

Secundò ajunt, in sexta Synodo damnatum esse Honorium tanquam hæreticum, & ejus epistolas fuisse combustas.

Tertiò in septima Synodo iterum fuisse damnatum Honorium cum Sergio & aliis Monothelitis.

Quarto in Synodo octava judicatum fuisse afferunt, quod à Concilio sexto de hæresi fuerit accusatus.

Quinto probant ex epistola Agathonis Pontificis, in qua Honorio anathema dixisse refertur.

Sextò ex epistola Leonis II, Pontificis, in qua Honorium execrari videtur, quod Sedem Apostolicam hæresi sua contaminaverit.

Septimò Honorium Monothelitanum fuisse testantur variis Scriptores tum Latini, tum Græci, quales fuerunt Tarrhasius Episcopus Constantiopolitanus, Theodorus Episcopus Hierosolymæ, Epiphanius Diaconus, Psellus, Beda & Melchior Canus. Atque ex his septem argumentis plenum esse ajunt, Honorium certè fuisse hæreticum.

Responfio I.

RESPONDIT pridem C. Bellarmînus ad omnia hæc & ad primum quidem, dum demonstravit ex ipsis Honorii epistolis, quod semper docuerit dari in Christo duas voluntates, unam Divinam, alteram humanam: nondari verò duas voluntates tales, quales in alio longè sensu in hominibus dari ipsa Scriptura dicit, dum ait, *carnem adversus spiritum concupisci*.

Ad

Ad secundum respondit & ostendit, quod Graeci ex odio Romanæ Ecclesiæ in suis libris corruerint acta Synodi III. IV. V. VI. & VII. Respondit etiam Turrecremata author Hispanus ex Ordine D. Benedicti, quod si sexta Synodus condemnasset Honorium, errasset in questione facta, seu ex falsa informatione; errare autem Concilia posse in questionibus de puro facto, etiam Doctores Catholici fateantur.

Ad tertium respondit, Patres septimæ Synodi secutos fuisse Synodum sextam, & solum ea repetuisse, quæ in sexta Synodo legerunt; cum igitur sextæ Synodi acta fuerint corrupta, errare etiam facile potuit circa factum hoc septima Synodus.

Ad quartum respondit, falsum esse, quod in octava Synodo fuerit Honorius condemnatus; nec etiam narratum aut relatum fuisse probavit, quod condemnatus aut judicatus fuerit in sexta Synodo tanquam hæreticus. Adhac, quod si indicasset Synodus octava, Honorium fuisse judicatum & condemnatum, dupliciter in facto errare potuisset, ex falsa nimis informatione de Honorio data, & simul ex falsa relatione data de Concilio. Denique si Patres horum Conciliorum existimarunt, hæreticum fuisse Honorium, aliud non judicarunt, quam quod privatis litteris soverit hæresin Monothelitarum. Ad summum ergo sequeretur, quod fuisse hæreticus ut Doctor privatus.

Ad quintum respondit & demonstravit, quod Melchior Canus bis erravit in relatione epistolæ Agathonis; non enim in epistola invenitur Agathonem anathema dixisse Honorio. Item epistolam illam ab Agathone non ad Concilium, sed ad Imperatorem scriptam fuisse constat.

Ad sextum respondit, epistolam Leonis fuisse corruptam; cum etiam ipsa sit pars Concilii VI. Secundo opponit uni huic Pontifici plures alios in hac questione facti uno Leone potentiores.

Ad septimum respondit objiciens autores auctoribus, plures paucioribus, antiquiores recentioribus. Ostendit etiam male citari Bedam pro adversariis. Legatur itaque C. Bellarmini lib. 4. de Roman. Pont. ubi fuisse Honorium Pontificem defendit.

iv Alter fuit D. Martinus, quem Magdeburgenses centur. 7. c. 20. accusant, quod in epistola quadam docuerit, non esse dandam veniam Presbyteris, vel Diaconis post Ordinationem suam peccantibus, quæ doctrina videtur esse species Novatianismi.

Responsio II.

D. MARTINUS non loquitur in ea epistola de venia peccatorum, sed de restitutione ad pristinum officium aut ministerium. Neque loquitur de quibusvis deliciis, sed de peccatis admodum gravibus, aut enormibus, ob quae in Ecclesia Veteri saepè deponebantur Presbyteri & Diaconi, quibus, si resipuerint, data quidem est venia à peccatis, minimè verò concessa est restitutio in officium pristinum. Ita habet Jus Pontificium; ita habet consensus Scriptorum veterum, ex quibus C. Bellarminus etiam suum desumpsit responsum.

Reflexiones contra alios hujus Seculi Pontifices.

FUERUNT alii hoc Seculo Pontifices, qui et si in Fide errasse ne quidem ab hereticis dicantur, errores tamen alii ipsis imputantur, Pontificum illorum

Primus est Sabinianus, qui cereorum in Servitiis Divinis accensorum auctor fuisse dicitur ab Academicis Coburgensisibus.

Secundus est Bonifacius III. à quo Phocam Orientis Imperatorem enormium scelerum suorum absolutionem impetrasse unanimiter dicunt Lutherani &c. Historicis, ea tamen conditione datam fuisse absolutionem hanc scribunt, ut Imperator Oecumenici Episcopi titulum Bonifacio concederet. Et hanc ob causam inter Pontifices primus Anti-Christus fuisse ab iisdem Historicis traditur. Hæc & alia in oblongos extendunt discursus, & crises suo genio accommodatas, ex quibus capita erui possunt sequentia.

- I. Usum cereorum ac lumen in Ecclesia Romana primùm hoc Seculo fuisse introductum.
- II. Bonifacium III. fuisse primum Anti-Christum. Hunc item primum fuisse dictum Papam.
- III. Varios Monachorum Ordines hoc Seculo fuisse introductos.
- IV. Eosdem Monachos à jurisdictione Episcopali fuisse exemptos, invitis licet Episcopis.
- V. Eos ipsos Monachos fuisse pigros & otiosos.
- VI. Pontifici Romano per eos Monachos omnia innotuisse.

Respon-

Responsio I. ad I.

QUOD Sabinianus Pontifex usum cereorum ac luminum in Ecclesiā Romanā non primō introduxit, constat abundē ex eo, quod in Veteri Testamento usus huic non absimilis jam viguerit; unde Sacerdotes Hierolymam ex captivitate Babylonica reduces *ignem sacrum in crassam aquam conversum* invenerunt, quæ virtute Divina conversa est denuo in ignem. 2. Machab. 1. Secundō quod lumen usus ac lampadum jam primō, scilicet Apostolico Seculō fuerit in Ecclesia, est omnium veterum Scriptorum communis consensus. Legatur hac super re Theophil. Raynaud. Tertiō D. Urbanus Pontifex, qui mortuus est anno 233. manifestissimum facit, jam primis Ecclesiæ Seculis sacra lumina in templis arsisse; is enim præcepit, ut argenteæ lampades remotis aliis vilioribus ignem in templis perpetuum alerent, si tamen proventus annui sufficerent. Quartō usus Cerei Paschalis jam primis post Christum natum Seculis notissimus erat Ecclesiæ; ardebat enim ejusmodi cerei in Parochiis præsertim majoribus, unde D. Zosimus Pontifex jam anno 419. extendit usum hunc etiam ad Parochias minores. Quinto per usum cereorum aut ignis sacri tum Vetus tum Nova Ecclesia aliud designari non curavit, quām vivæ fidei, & ardoris charitatis ignem, quem Divinus Sponsus in prudentibus Virginibus admodum probavit; in fatuis verò virginibus cùm ignem hunc penitus extinctum invenisset, coeli aditu his penitus interdixit. Alet igitur Romana Ecclesia prudentis Virginis instar ignem sacrum, eumque perpetuum, ridebit interea Ecclesiam Lutheranorum, Calvinorum &c. instar fatuæ virginis clamantium; *Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur.*

Responsio II. ad II.

CUR Bonifacius III. sit, aut vocari possit primus Anti - Christus, etsi longissimè meditemur, speculemur, & ejus gesta discutiamus, nihil huic nomini in eodem aptum inveniemus. Aliud etiam non inveniunti Magdeburgici &c, quām quod primus omnium Pontificum Oecumenici Episcopi sibi proprium fecerit nomen. Verū jam superius demonstratum est, dum agebamus de gestis D. Petri, hunc ipsum,

N 2

jam

jam fuisse Episcopum universalem. Aliud ipsis, ut ex omnibus allatis testimoniis apparet, non defuit, quam fortè Græcum hoc vocabulum *Oecumenicus*, quo de nomine si litigare velint heterodoxi, habent rem suis Academicis dignam. Forsan ideo tantopere vituperandus est Bonifacius, quod à Phoca Imperatore hoc nomen sibi datum acceperit? Quæro ego hic ex adversariis, à quo Imperatorum, Regum aut Principum datum sibi acceperint hoc nomen, quo nostris temporibus malunt vocari Evangelici, quam Lutherani &c. cum tamen quintum hoc Evangelium Lutherus faber cum sociis sibi similibus cuderit? Si vel Elisabetha Angliae Regina deditset, non displiceret certè ipsis nec datum nomen, nec dantis persona regia, et si ipsa Regina cum Imperatore Phoca multum certaverit, ut sceleribus & crudelitate virum vinceret fœmina. Quæ adeò non displicant Historicis Non-Catholicis, ut Elisabetham hanc sua ob facinora Superis æquent Perpendant hi igitur, quam parùm hic contra Romanos Pontifices, contra se ipsis verò loquantur plurimùm: suis enim ipsis viris Principibus, imò & fœminis potestatem *Sacram & Summam* in rebus cunctis adeò tribuunt, ut res & nomina ab ipsis data placeant. Nihil simile agnoscit Romana Ecclesia, ut tribuat DEO, quæ DEI sunt, nihil adimat Cæsari, quod est Cæsar. Cæterum tam res, quam nomen rei, de qua hic nobis sermo, longissimo ante Phocam tempore in Romana Ecclesia vigebant; nam hoc ipso nomine totum Chalcedonense Concilium nominavit D. Leonem M. *Oecumenicum Episcopum*. Patentur autem Hübnerus & omnes alii Lutherani Historicci, Concilium hoc fuisse celebratum anno 451. à 630. Episcopis, quorum nullus ne quidem cogitaverit sibi arrogare hoc nomen. Quærent fortè hic Academicci Coburgenses cum Hübnero & aliis: An igitur omnino nihil impetravit à Phoca Bonifacius III. Respondemus: hoc impetravit; liberatus nempe tandem fuit à longiori vexa, ut ajunt, quam sustinuerunt Sabinianus, Gregorius M. & alii Antecessores Pontifices tum ab Imperatoribus, tum à Patriarchis in Oriente. Plus certè non constat ex Historia veteri de Phoca Imperatore. Dum verò Pseudo-Historici audent dicere, Phocam Imperatorem, ut impetraret absolutionem de enormibus suis criminibus à Bonifacio III. concessisse huic Pontifici *Titulum Oecumenici Episcopi &c.* hoc iterum non pugnat contra Romanos, sed potius eisdem patrocinatur. Vel enim Phocas censuit sibi necessariam esse Romani Pontificis veniam, vel non? si censuit

censuit non esse sibi necessariam, tunc infirma est horum Historicorum objectio. Si vero censuit sibi esse necessariam, tunc agnovit in Romanis Pontificibus longè majorem Authoritatem, Juriisdictionem ac Potestatem sacram, quām in ullo suorum Patriarcharum Orientalium, à quibus veniam consequī facile potuisset. Demus igitur quibuscunque nostris adversariis, Phocam Imperatorem à Bonifacio III. impetrâsse absolutionem; sed si hoc concesserimus, meritò sic concludemus: si in arido ligno hoc factum fuit, in viridi quid fuerit factum? si Imperatorum omnium pene crudelissimus & sceleratissimus tantam in Romanis Pontificibus agnovit potestatem, quantam jam agnoverint Imperatores priores omnium virtutum genere conspicui, Constantini duo, duo item Theodosii, duo Valentianiani, Martianus, Gratianus, Justinianus, Justinus & alii Romanæ Fidei addictissimi? Nam hi universi ac singuli non solum opere ipso fassi sunt, Romanos Pontifices fuisse Episcopos universales, sed & verbis latè expresserunt. Singulorum Imperatorum verba, quibus id ipsum testati sunt, inveniri possunt in lib. Christoph. Ott. Secul. VII. annotat. 5. & alijs. Atque ex his apparet, ex quām prorsus vano titulo Pontificum Romanorum hostes Bonifacium III. Anti-Christum dicere præsumperint. Apparebit autem hoc ipsum magis, si hac super famosa, aut potius infama quæstione consulatur C. Bellarminus, qui per 23. capita, seu per integrum librum tertium de Romano Pontifice ad oculum demonstrat:

- I. Anti-Christum unicum ac certum quempiam hominem futurum esse. non verò plures, prout plures fuerunt Pontifices Romani.
- II. Anti-Christum nondum venisse; quam propositionem firmat sex demonstrationibus solidissimis.
- III. Anti-Christi nomen haudquaquam posse convenire Romanis Pontificibus, quod idiomate Hebraico & Græco maximè demonstrat.
- IV. Anti-Christi characterem in Scriptura expressum non convenire Romanis Pontificibus, quod ab inductione omnium errorum hac in re ab Heterodoxis allatorum ostendit.
- V. Anti-Christi nativitatem non convenire Romanis Pontificibus, cùm nec Bonifacius III. nec alias Romanorum Pontificum per duodecim minimum ad nos usque Secula ex Judæo aut infideli fuerit natus.
- VI. Anti-Christi sedem non futuram esse Romæ, sed Hierosolymis.

N 3

VII. Anti-

VII. Anti-Christi doctrinam toto cœlo fore diversam à doctrina Romanorum Pontificum.

VIII. Anti-Christi miracula fore longè diversa à miraculis, quæ patrârunt Romani Pontifices, & quidem diversitatem illam facile defumendam esse ex ratione omnium causarum, finalis scilicet, efficientis, formalis & materialis. Plura alia capita eodem libro adduntur, in quibus mirè confunduntur Anti-Christi propugnatores, scil. Lutherus, Calvinus, Synodus Schmalkaldica, Illyricus, Tilemannus, Chytreus, Bibliander & alii. Ut dictum fuit, præter C. Bellarmini libros legi hac de re potest etiam Christophorus Ott & alii auctores permulti, ex quibus ille in annotationibus suis præclarè ostendit, quām ineptè citati Scriptores Bonifacium Anti-Christum dicere non dubitarint, eò quod *Oecumenici Episcopi* nomen aut titulum assumpserit: si enim assumptio hujus nominis sit nota aut insigne Anti-Christi, cur non potius Cyriacus Constantinopolitanus Patriarcha vocatus est à Luthero &c. Anti-Christus; cùm ipse hoc sibi nomen arrogare prorsus immeritò laborârit. Cur non etiam Anti-Christus vocatus est Henricus VIII Rex Angliæ? item ejusdem filia Elisabetha? aut alii qualèscunque Reges aut Reginæ Calvinus aut Luthero addicti? qui non minorem datam à DEO sibi potestatem fingunt, quām accepisse Summos Pontifices ab eodem Divino Numine Catholici docti sunt credere, haudquaquam induci motivis carnalibus, quibus inductos, & nimiùm seductos fuisse novimus Lutherum, Calvinum & horum asseclas?

Responsio III. ad II.

QUOTQUOT adversantur hoc nomen *Papa*, tot apertissimè produntur, se nescire admodum, quæ sit vis aut significatio hujus nominis: ad parvulos igitur in Grammaticam ablegandi sunt novelli Doctores multi, ut discant à pueris, Græcum hoc nomen esse, & à Græcis ad Latinos translatum fuisse, ut eodem aliud non significant Latini, quām hac vox *Pater*. Iltius autem nominis & aliorum multorum non absimilium usum jam primis Ecclesiæ Seculis viguisse, pluribus exemplis demonstrant citati sæpius auctores C. Bellarminus, Ott & alii. Lege igitur horum auctorum libros, & honorificentissima nomina Romanis Pontificibus primis etiam Seculis jam exhiberi & dari solita invenies ferè in hunc modum.

I, *Papa*.

- I. *Papa.* D. Ignatius in epistola ad Mariam Zarbensem scribens : *cum eff*
ses, inquit, Romæ apud Papam Linum. Vixit autem D. Ignatius Martyr
& Episcopus ipso Apostolorum tempore, uti notum est. D. Augustinus
ad Innocentium I. qui electus est Pontifex anno 402. sic scripsit : *Do-*
mino Beatissimo & Honoratissimo Fratri Sancto Innocentio Pape Aurelius.
Concilium Chalcedonense celebratum circa annum 450. ita habet :
Beatissimus & Apostolicus vir Papa hoc nobis præcepit ; quo nomine intelle-
xit D. Leonem I.
 - II. *Pater Patrum.* Stephanus Archiepiscopus Cathaginensis in epistola
ad Damasum ita habet : *Beatissimo Domino & Apostolico culmine sublima-*
to S. Patri Patrum Damaso Pape. Scripta hæc epistola fuit circa annum
370.
 - III. *Summus Pontifex.* Idem Stephanus Archiepiscopus in eadem episto-
la : *Et Summo omnium Præsulum Pontifici.*
 - IV. *Princeps Sacerdotum.* Ita habet epistola Valentiniani Imperatoris ad
Theodosium Imperatorem, quæ in tomo I. Conciliorum legi potest
ante Concilium Chalcedonense : *Beatissimus Romanae urbis Episcopus,*
cui Principatum Sacerdotii super omnes antiquitas contulit &c.
 - V. *Caput Ecclesie*, quo titulo usum est Concilium Chalcedonense in epi-
stola ad D. Leonem : *quibus tu velut Caput præeras.*
 - VI. *Pastor ovilis Dominici.* D. Ambrosius circa annum 385. ad Siricium
Pontificem ita scripsit : *reconognovimus litteris Sanctitatis tue boni Pastoris*
excubias, quam fideliter tibi commissam januam serves, & pia solicitudine Christi
oviile custodias.
 - VII. *Rector domus DEI.* Idem D. Ambrosius : *domus DEI est Ecclesia, cu-*
jus hodie Rector est Damasus.
 - VIII. *Custos Vineæ.* Concilium Chalcedonense in epist. ad Leonem I.
Insuper contra ipsum, cui Vinea à Salvatore commissa est &c.
- Plures alii similes tituli & nomina inveniuntur apud C. Bellarminum
de Roman. Pont. lib. 2. c. 31. ex quibus illi solum selecti sunt, qui longo
tempore ante Bonifacium III. jam populi etiam voce vulgatissimi erant.
Quantum igitur fallant & fallantur, qui scripserunt, aut etiamnum scri-
bunt & dicunt, Bonifacium III. ex omnibus Romanis Pontificibus primum
vocatum fuisse *Papam*, aut ab eo *Papistas* dictos fuisse eos, qui Romanæ
Fidei profitentur sacra, abundè patet.

Respon-

Responsio IV. ad III. IV. V. & VI.

CRISI sua triplici aut potius multiplici superius allata Hübnerus se se iterum ostendit valde imperitum, & simplicem : sunt enim hæc omnia & plura alia his similia rerum capita à veritate Historica maximè aliena. Adde, quod paucis horum Seculorum foliis multum sibi contradixerit : conqueritur enim, quod in Ecclesia plantanda ex necessitate fuerit concessa jurisdictione inferioribus Episcopis, quam in Ecclesia jam plantata sibi eripi eidem Episcopi à Romano Pontifice dein nunquam passi sunt, atque adeò *Episcoporum consensu* in Ecclesia statui nihil amplius potuerit ; fol. autem ejusdem lib. 42. lamentatur, quod Monachi ab Episcoporum jurisdictione fuerint omnino exempti. Ab initio quero hic, an cum consensu, vel sine consensu Episcoporum? si enim factum sit cum consensu Episcoporum, tunc objectio & querela Hübneri est absurda & nulla. Si verò fuerunt exempti sine consensu Episcoporum, tunc sine Episcoporum consensu statuere multa jam potuit Romanus Pontifex ; alias enim non ita displicere posset Hübnero hæc exemptione, si nullius momenti res foret.

Verum & hic negandum est, quod pro indubitate veritate supponit Sax. Historicus ; qui enim Juris Pontificii vel modicam hauserunt notitiam, illi probè didicerunt, Clericos Regulares, aut Monachos non omnino exemptos fuisse ab Episcopali Jurisdictione. Indulgendum tamen fortè est aliquid hacin parte Saxonii ; nam Jus Pontificium à Luthero concrematum etiamnum suis sub cineribus tantum manet in Saxonia, imò revivisicit modo.

Item scribit Hübner fol. 27. in Synodo Nicæna an. 325. celebrata numeratos fuisse Episcopos 318, fol. 29. fatetur in Synodo Constantiopolitana I. habita an. 381. collectos fuisse Episcopos 150. fol. 32. inquit, in Concilio Ephesino circa annum 430. habito fuisse congregatos Episcopos 230. Eodem fol. affirmit, in Chalcedonensi Concilio circa annum 450. congregato numeratos fuisse Episcopos 150. Fol. 37. afferit interfuisse Concilio Constantinopolitano II. an. 535. celebrato Episcopos 156. Fol. 56. non negat, habitum fuisse an. 787. Synodum Nicænam II. in qua constat fuisse collectos Episcopos 350. Atque horum Conciliorum opera ac studiis pleraque fuisse ordinata, & plurima bona patrata in Ecclesia, dividens in locis ipse affirmit. Si igitur sine Episcoporum studiis & consensu in Eccle-

Ecclesia plantata Summus Pontifex agere vix quicquam potuit, ut ait Hübnerus, quomodo ergo Romanus Pontifex omnia per Monachos iisdem Seculis effecit: cum Ecclesia jam plantata floruit in allatis Seculis, & Monachi plurimi fuerint præsertim in Italia, Græcia & Asia atque Africa numerati.

Accedit, quod Ordo Monachorum hoc Seculo nullus fuerit institutus, sed Seculo jam priori circa annum 520. D. Benedictus regulam suam Summo Pontifici confirmandam obtulit, & confirmatam recepit; D. Augustinus verò jam priori Seculo, sicut & alii Religiosorum Ordinum Fundatores jam prioribus Seculis Religiosos coetus convocarunt, & suis regulis instruxerunt. Imperitum igitur vel fallacem se denuo probat Hübnerus, dum ait, varios Monachorum Ordines hoc septimo Seculo fuisse introductos, ut Romano Pontifici assisterent in conservando titulo *Episcopi Oecumenici*.

Denique simplicitatem profectò paucis suis lineis ostendit idem aper-tissimam, dum in hoc & aliis libris hos ipsos Monachos vocat *homines otiosos &c.* nam si tanta horum virorum solertia & industria tum temporis jam fuit, ut per eos Pontifici omnia potuerint innotescere; Pontificum etiam adversarii facile fuerint iuperati, & in confusionem dati, atque adeò Romani Pontifices in sua dignitate per eosdem Monachos fuerint conservati, imo semper magis promoti; hæc aliave similia non ignaviam, sed summam indicant his viris fuisse vigilantiam ac diligentiam. Præterea omnibus aliis virtutibus prorsus eximiis hos ipsos Religiosissi nos Ordines jam fuisse illustraros, sole meridiano clarius ex eo patet, quod eodem jam tempore eorum multi in Summos Pontifices fuerint electi, alii in Cardinalium numerum cooptati, alii mitris exornati, plurimi vero Divorum catalogis inserti. Legatur hac super re Arnoldi Wionis liber, quem *Librum ritæ inscripsit*; aut Joannis Tritheimii Abbatis Spanhemensis; aut liber Petri Messiae; aut denique Petri Bugiani aliorumque plurimorum; hi lectoribus benevolis ultra triginta milia Divorum facile numerabunt, qui solum in Ordine D. Benedicti fuerunt. Ex horum autem numero sunt plurimi, qui circa Seculum VI. VII. VIII. IX. &c. suarum virtutum radiis totum orbem illustrarunt. Gratularentur certè Lutherani, Calviniani &c. & complacerent plurimum sibi, si iis insignibus & dotibus suam, ut vocant, Ecclesiam instructam scirent, quantis insigni-

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

O

bus

bus & dotibus e. g. D. Benedicti Ordinem instructum esse ignorare non possunt. Si enim duodecim jam Seculis perdurasset Lutheranismus, velut perstiterit, & in suo vigore perseverat D. Benedicti Ordo etiam hodie toto pene in orbe florentissimus, tum enimvero prudenti viro integrum foret judicare, Lutheri doctrinam & virtutem non humanum quid sapere, sed *Digitum Dei esse.*

Seculum Octavum.

**LXXXVII. S. Joannes VI. Græcus, Ord.
S. Benedicti.**

CUM tribus hostibus fuit lis Joanni VI. cum Imperatore Tiberio, Gisulpho Beneventano Duce, & Ariperto Longobardorum Rege. Horum primus Tiberius Joannem per Theophylactum Exarchum, quem cum copiis Romam miserat, capi jussit, sed incassum; non minus enim Joannes Pontifex, quam Sergius a populo constanter defensus minimè se hostibus infensum probavit; in omnes siquidem erat manuetissimus, in pauperes insuper & captivos liberalissimus; quo insignis beneficii genere, aliisque factis summa humanitate plenis Gisulphum adeò permovit, ut receptui caneret, armatum suum exercitum ex Romano territorio repetens, quod etiam Pontifici legitimo ejusdem Domino penitus restituendum esse censuit. Non minus Summo Pontifici huic restituit, quod abstulerat Rex Aripertus. Ter igitur de Ecclesia optimè meritus, tertio anno Pontificatus sui mortuus est an. 705.

**LXXXVIII. D. Joannes VII. Calaber
Græcus.**

EODEM ferè tempore, quo D. Joannes Sedem Apostolicam descendit, solio suo restitutus est Justinianus junior Imperator, perduellium suorum vindicta severissimus; toties enim eorum quempiam occidi mandavit, quoties mutilatas ab hostibus nares suas emun-

emungebat. A Sede tamen Romana haud alienus Joanni Pontifici duos Archiepiscopos misit cum precibus, ut centum & tres in Conciliabulo Constantinopolitano collectos canones comprobaret. Romæ igitur indixit Synodum, in qua Imperatoris precibus nihil tribuendum esse censuit, quod prædicti canones à Concilio non legitime congregato fuissent probati. In eadem tamen Synodo Romana D. Wilfridum Archiepiscopum Eboracensem Angliæ, longo tempore exulem, dignitati suæ & sedi restituit. His præcipue gestis absolvit Pontificatum suum & vitam anno 707. Sed. 2.

LXXXIX. Sisinnius, Syrus.

VIX electus est Pontifex, continuis chiragræ ac podagræ doloribus correptus ita fuit, ut die Pontificatus sui vigesimo iisdem doloribus corpus succubuerit exanime. Inter ejusdem desideria fuit illud ardentissimum, quo desideravit collapsæ magna ex parte Urbis mœnia, & debilitata yetustate templo instaurare. Ob brevitatem temporis è numero Pontificum excluserunt Sisinium nonnulli Historici, sed immēritò; quasi verò Pontifex non minus esse possit viginti dierum, quam annorum viginti?

XC. Constantinus I. Syrus.

TRES fuere Constantini Pontificis tempore successivè Imperatores, Justinianus nimirum, Philippicus, & Anastasius, quorum primus & ultimus optimi, medius fuit pessimus: Justinianus namque in gratiam Pontificis rebelles Ravennæ cives subjugarat, eorumque permultos Constantinopoli cognitâ delicti causâ è medio sustulerat. Inter reos fuit Archiepiscopus Felix nomine, quem oculis orbatum in exilium expulit. Profuit exuli corporis cæcitas, ut animo videret magis sua crima, quæ Pontifici Constantino Fidei formula à Felice oblata pridem indicarat; subito enim nigredinem induit, postquam à Pontifice aræ fuit superimposita. Justinianus etiam Constantino Constantinopolin, & inde Nicæam venienti ea humanitate occurrit, quin venientem prævenit, ut omnium suorum Antecessorum tyrannidem in Romanos Pontifices non raro exercitam ferè aboleverit. Non dubitavit

O 2

idem

idem Imperator è manu Pontificis in se suscipere coronam Imperii, & eādem ornatus corona Sanctissimi pedibus advolvi, Princeps vita longiori dignissimus, quam tamen post Pontificis abitum mense altero Philippicus ademit tyrannus perduellis & sacrilegus; is enim post occisum Imperatorem convocato quorundam in Oriente Præsulum Conciliabulo, unam tantum in Christo naturam admisit, cultum vero Sacrarum Imaginum omnino abolere statuit contrā nitente summoperè Constantino, qui universo populo; post sesqui annum enim Anatalius cognomento Arthemius à fidelibus persuasus arma contra Philippicum sumpxit, quem etiam captum orbavit oculis, & in exilium ejecit; cultum vero Imaginum Sacrarum aliisque plura à Philippico turbata restituit in Ecclesia adeo, ut meritus fuerit à Constantino in album Romanorum & Orthodoxorum Imperatorum inseri; in album vero mortuorum Pontificum insertus est Constantinus an. 714. Sed. 6.

XCI. D. Gregorius II. Romanus.

CUM Constantino Papa Constantinopolin profectus adversus hæreticos fructu dicebat maximo: Pontifex vero creatus magnam Romæ partem instauravit. Monti Cassino etiam restituit disciplinam, numerum & vigorem, S. Benedicti Regulam, ex qua ipse ingentes fructus hauserat, plurimis commendatam cupiens. Primus iple inter Pontifices fuit, qui per suos duces exercitum conduxit, quō contra Longobardos arcem Cumensem occupantes triumphavit. Bella Gregorio movit Imperator Leo Isauricus Imaginum Sacrarum hostis acerrimus, cui se opposuit Constantinopoli D. Germanus, in Persia vero D. Joannes Damascenus. Junxit ambobus D. Gregoriū litteras severitate plenas. Edictum nihilominus suum Leo non minus in Occidente quam Oriente promulgari, & observari mandaverat. Fortissime igitur Leoni se opposuit constanter Pontifex, cui suppetias tulit Carolus Martellus Galliæ Rex, imò cœlum ipsum non sine præsentissimis auxiliis adfuit; Luitprandus enim Longobardorum Rex, qui paulò antè foedus cum Leone contra Romanos inierat, ex hoste in amicū subito mutatus, Imperatori fidem non servandam non servavit, DEO & ejusdem Vicario nunc demum se se subjiciens. Eadem huic Pontifici plurimum debet Germania nostra; D. Bonifacium namque misit, ut Germanis Orthodoxæ Fidei dogmata proponeret. Meritus est proin eam Historicorum quorundam

crisia

crisis aut sententiam, qua Gregorium II. descripsérunt in hunc fermè modum: si hujus gesta fuisse annotata veluti D. Gregorii Magni, par primo Gregorio fuisse Secundus, Secundo Primus, uterque Magnus. Vixit vero Secundus annis 73. mortuus 731. Sed. 17.

XII. D. Gregorius III. Syrus.

ANTEQUAM supremam concendit cathedram, in cathedris minoribus Legem Christianam exponere consuevit Gregorius, quem Scripturæ Sacrae tam peritum fuisse tradunt, ut Psalterium Davidis memoriam penitus comprehensum audientibus reddere valuerit. Exinde dum funebria D. Gregorio II. instituit, electus Gregorius III. Pontifex omnibus omnia fieri studuit, præsertim verò Germanis, quorum Apostolus est vocatus. Leoni Isaurico ut verbis & factis contraveniret, misit Gregorium Legatum cum litteris Apostolica sinceritate & severitate plenis: verùm à Leone absterritus Legatus non ausus fuit litteras dare Pontificias, sed reinfecit Romam cum litteris reversus ad omnem poenam sustinendam se ostendit paratissimum. Imo iisdem munitus litteris iterum se accinxit itineri Constantinopolim versus; sed Leonis mandato in via interceptus est; contra Pontificem verò Imperatoria classis instructa Italiam petiit, quam tamen venti, ut Romæ succurrerent, vicerunt. Interea non destitit Pontifex Christi, ejusdem Virginis Matris, & Divorum Imagines in templo passim plurimas, introducere; meruit proin, ut & ipsius imago suum sibi brevi reposceret cultum, postquam nempe mortuus est an. 741. Sed. 11.

XIII. D. Zacharias, Græcus.

SUA humanitate Luitprandum Longobardorum Regem adeò sedavit, ut depositis armis & pugnandi animis in viginti annos cum Romanis inducias pactus fuerit, simùlque præter Anconam & Cremonam multas alias urbes restituerit. Vice altera ejusdem Regis animo conceptam & firmatam sententiam ita immutavit, ut licet contra Eutychium Ravennæ Exarchum jam in aciem prodijisset, arma tamen continuò depoluerit, Zachariæ oratione victus; unde ipse Imperator

rator Copronymus, ut Zachariae se non ingratum probaret; Romani vīm & injuriam fieri severē prohibuit, quādiu Romanæ Ecclesiæ is Pontifex præfuit. Adhæc Carolomannum Regis Pipini fratrem veste Sacerdotali ipse induit; Rachin verò Italiae Regem belli tumultibus occupatissimum, ut non minūs, quām Carolomannus D. Benedicti habitum sago præferret, modo prorsus singulari permovit. Eo tempore Bonifacius cum DD. Sidonio & Virgilio Christi doctrinam Germanis exponere, & Baptismatis lavacrō purgare plurimos pergebant; ubi orta est inter eosdem Doctores lis de quapiam Baptismi forma, quām ab imperitis adhibitam fuisse non ignorabant. Litem igitur hanc ad se delatam decidit Doctor Supremus Zacharias, in cunctis rebus arbiter æquissimus; mortis verò arbitrium ipse subiit. 752. Sed. 10.

XCIV. Stephanus II. Romanus, Ord. S. Benedicti.

DIETES Stephanus II. post electionem suam numeravit tres duntaxat, dubio posteris relicto, an ob brevissimam temporis periodum dicendus fuerit felix, an infelix magis. Infelix hac in parte forsan solūm potuit dici, quod ob dies Pontificatus sui paucissimos Stephanum è numero Pontificum multi excluderint Historici; nostrum vero ut in numerum veniat, electum fuisse Pontificem sufficiat,

XCV. D. Stephanus III. Romanus.

TANTUS erat, ut ipsi Pontificum hostes hæretici eum egregiæ pietatis & prudentiæ virum, nec non viduarum atque pupillorum defensorem nuncuparint. Inter hos tamen hæreticos non fuit Imperator Copronymus, qui coacto trecentorum & octoginta in Oriente Episcoporum Conciliabulo tria rerum capita omnibus tenenda & servanda promulgari jussit: primum erat, ut *Divorum Imagines idola*, eorum vero cultores idololatriæ dicerentur. Secundum, ex communione fidelium penitus exclusos esse *Imaginum sacrarum cultores*. Tertium, *Divorum patrocinia esse vana*, & eam ob rem jure prohiberi à fidelibus honorari *Divos*. Continuò condemnavit Conciliabulum hoc Stephanus eo fructu, ut in Oriente etiā alterius non fuerit æstimationis & va-

& valoris, quām quanti valoris fuit ipse Imperator. Vis tamen & arma Copronymi timenda erant; contra quem in suspectias vocatus Gallorum Rex Pipinus unā cum Regina & Regis liberis Pontifici obviā venit, manu duēturus regia equum Pontificium. Idem Pipinus cum filio Carolo à Stephano Rex Galliae inunctus, à Proceribus ejusdem regni Pontificis oratione permotis id impetravit, ut alium deinceps Regem non electuros se promitterent, quām ē Pipini stemmate oriundos. Gratissimum ob hoc etiam Pipinum expertus est Stephanus; in Italiam enim cum exercitu profectus Rex Exarchatum Ravennæ Pontificiæ iterum fecit ditionis, aperiens eadem in provincia amplissimum campum reparandæ Fidei & salutis. Aistulphus Longobardorum Rex perfidus vincendus erat, & victus est facile à Pipino, aut potius à DEO, repente apoplexiā obrutus, quem feliori fato secutus est Stephanus an. 757. Sed. 5.

XCVI. D. Paulus I. Romanus.

GERMANUS frater Stephani III. tanta erat charitate præditus, ut vix uno alterōve famulo comite pauperum, captivorum & ægrotorum penates auxiliū & solatii causā intraverit. S. Dionysii cultor extitit frater uterque eximius, in cuius honorem prior ædem faciem inchoavit, alter consummavit. Corpus etiam D. Petronillæ arcâ argenteâ circum dedit, caput verò D. Joannis Baptiste in Syriam misit. Imperium Orientis eo tempore etiamnum potius turbabat, quam gubernabat Constantinus Copronymus; plura enim quam decem Christicolarum millia morti dederat novus tyrannus. In mortuorum relatus est numerum D. Paulus an. 767. Sed. 10.

XCVII. Stephanus IV. Siculus, Ord.

D. Benedicti.

PLATINA Historicus inter alia de Stephano IV. hæc habet: *tantæ probitatis & præstantiæ in rebus agendis erat Stephanus, ut tres Pontifices, Zacharias nimirum, Stephanus III. & Paulus eum nunquam à se dimiserint.* Creatus demum ipse Pontifex Constantimum, licet laicum, sacræ tamen Sedis invaforem, Desiderii Longobar-

gobardorum Regis auxiliō fretum audivit, postquam intra unius anni spatiū gravissimi Ichismatis auctor extitit, ab iisdem oculis orbatus, qui captum Pontifici adduxerant. Cæcus videri poterat non oculis corporis potius, quam animi; iniquitatem enim causæ suæ ne cum videns, multis excusare, non accusare sustinuit. In monasterium denique à Pontifice abire jussus inter pœnas didicit pœnitentiam. Liberatus tantò æmulò Stephanus præcepit, ut diebus Dominicis à septem Episcopis Cardinalibus sacrum super aram D. Petri fieret; *atque hic primum mentio*, inquit Baronius, *de septem Episcopis Cardin. libus reperiuntur*. Verùm nos parùm de nomine solliciti simus; cùm rem & officium Cardinalium pridem agnoverimus. Cæterùm in Oriente hac ætate Copronymus crudelissimè in Monachos & alios quosvis deserviit, iis infensus maximè, quibus cælibatus ante matrimonium aut Venerem placebat. Huic igitur tyranno ut contraveniret Stephanus, quotquot poterat, templa & monasteria extruxit seris etiam Copronymi nepotibus, hoc est, Wicleffo, Calvino atque Luthero nequaquam placitura. Mortuus est Stephanus anno 772. Sed. 3.

XCVIII. Hadrianus I. Romanus.

DESIDERIUM Longobardorum Regem adversarium, Carolum verò Magnum Germaniæ & Galliæ Regem expertus est sibi amicissimum; vietus est proinde in Italia à Carolo Defiderius & Lugdunum in Galliam cum uxore & liberis missus; Hadrianus verò pacem cum amplissima Italiam parte recepit testimoniis hanc in rem datis amplissimis iisque regiō sigillō munitis. Celebratum pene eodem tempore fuit in Bithynia Imperatricis Irenes etiam operâ Concilium Nicenum II. in quo à trecentis & quinquaginta Episcopis suis sacer honos Crucis sacratissimæ & Divorum Imaginibus est redditus, addita eas colendi methodo, quam Ecclesia constanter adhibuit, & deinceps adhibendam præscripsit. Interea Constantinus Copronymus & ejusdem filius Leo Isauricus carbunculis divinitus adusti interierunt. Offam Merciorum Regem Romæ tunc advenam suis pedibus advolutum vidit, cuius regnum, aut potius Angliæ provinciam præter Saxoniam, Galliam, Hispaniam, Scotiam & regna alia sibi vestigalem habuit. Bona igitur amplissima Eccle-

Ecclesiæ necessitatibus impendit sedulò. Partem haud mediocrem accèpere pauperes, quorum diebus singulis centum suo in palatio pavit. Hujus proin Pontificis vitam & gesta quanti fecerit Rex Carolus, ex verbis Eginhardi Historici conjici potest, qui ait: *nunciato Pontificis obitu sic flevit, ac si fratrem, aut charissimum filium amisisset*; eidem certè manu regia epitaphium scripsit, & per universum regnum suum sacra fieri præcepit. Sedit post D. Petrum annis inter Pontifices pluribus, scil. 23. cum 10. mens. dum mortuus est anno 795.

XCIX. D. Leo, Romanus.

PASCHALIS Primicerius & Campulus Sacellanus Hadriani nepotes Leonem creatum Pontificem conductis sicariis in processione publica tanta vi & audaciâ aggressi sunt, ut eidem, veluti nonnulli testantur Historici, linguam & oculos evulserint, ac semivivum Monasterio S. Erasmi incluserint: nocte tamen sequenti recuperaverit divinitus valitudinem pristinam aut pristinâ meliorem, adeò ut paulò post præsente Carolo Magno & copiosissimo populo cathedralm concenderit, dicturus suam causam Judex supremus à nemine hominum judicandus. Tum verò eundem Carolum Regem, Occidentis Imperatorem die nato Servatori hominum sacra anno 800. coronavit; filium verò Pipinum Italiae Regem impositâ pariter coronâ confirmavit. Denique omnium Pontificum primus Germaniam petijt, ubi Aquisgrani Cæsarem salutavit, indè verò præsentibus trecentis sexaginta quinque Episcopis templum ibidem aulicum, Baderbornæ aliud ipse consecravit. Verðæ etiam D. Suibertum in numerum Sanctorum adscipit, ubi Canonizatio omnium prima Iohannis adhibita. Hujus ipsius D. Suiberti beneficio Jovelinus Bertholdi Ducis & Irmenegardis Principis foeminæ filius vitam recepit, quam Rheinus priori die parvulo eripuerat. Redijt ex Germania in Italiam Leo, ubi annis & meritis gravis vitam mortalem immortali commutavit an. 816. Sedis 20. De eodem testatur Antonius Foresti Historicus, quod ærumnis pressus maximis septies non raro eadem die ad aram fecerit, ut Numen sibi propitium redderet, & incumbentia Ecclesiæ mala averteret.

Reflexiones Historicæ supra Seculum VIII.

QUAMVIS Censores Magdeburgici rigorosè admodum, more nempe suo, examinârint Romanos Pontifices, unicus tamen eorumdem Pontificum inventus est, cuius doctrinam cum Orthodoxæ Fidei regulis non bene concordare existimant. Fuit is Pontifex Gregorius III. quem ajunt dupli modo errasse;

- I. Quidem, quod ordinari rursum jusserit eos, qui initiati fuerant sacris Ordinibus ab Episcopis aliis, quam quos Gregorius misserat.
- II. D. Gregorium docuisse ajunt, quod permisum sit viro ducere uxorem aliam, si propter morbum uxor prima conjugale debitum reddere nequeat.

Responsio I. ad L

Si fideli oculo legeretur epistola, quam Gregorius III. scripsit ad D. Bonifacium Germanorum tunc temporis Apostolum & Archiepiscopum Moguntinum, tunc non tardarent confiteri Magdeburgici, Gregorium aliud non docuisse, quam eos non veros esse Sacerdotes, qui ab aliis, quam legitimis Episcopis fuissent ordinati. Fuit, ut ipse D. Bonifacius persæpè conquestus est, multorum pravorum hominum tanta fraus & ignorantia tanta, ut alii pro Sacerdotibus haberi voluerint, quales tamen non fuerunt; ali vero pro Sacerdotibus agniti fuerint, eò quod se tales esse ipsum et crediderint, de quibus proin merito poterat dubitari, an modo legitimò & validò fuerint ordinati. In dubio autem, an Sacerdos sit ritè in Sacerdotum numerum adscriptus, non est perseverandum, sed Ordo sub conditione conferendus eo prorsus modo, quo conferendus esset Baptismus infanti, de quo dubium manet, utrum sacra Baptismatis unda sit ritè purgatus. Breviori responso hic contentus fuit C. Bellarminus, dum solum ait, apertum hic esse Magdeburgensium mendacium: Gregorium enim aliud non scripsisse ad D. Bonifacium, quam ut ritè consecrarentur illi, qui ad speciem fuissent consecrati ab Episcopis non legitimis.

Respon-

Responsio II. ad II.

Si hæc fuisset doctrina Gregorii, tunc longè minus utique errasset, quām Lutherus, quem tamen forsitan etiam hodie errasse hac in parte negabunt ejusdem successores, dum ipsi cum suo hoc Doctore docent, si conjugi debitum reddere non lubeat, posse maritum ad ancillam &c. ingredi. Certè similes doctrinas in Hübnero plures inveni, dum homo nunquam magis facetus, quām die Veneris, quem celebrat per hebdomadem totam, hoc est, per suos libellos omnes ait: *nunc cum matre, & mox cum filia tractare Venera, esse idem ac Gallinam, & deinde pullum comedere.* Omitto hic Hübnerianas facetias huic similes, easque plurimas, quas vel ipse autor invenit, vel ex aliis non nisi male depropulsit. Quæro tamen, vel doctrinam hanc tenent Doctores hodie v. g. Lutherani, vel non? si non, tunc reliquerunt doctrinam Lutheri, & antecessorum suorum, veluti fateri hodie multi vel incipiunt, vel potius pergunt, dum inquiunt, *sese Lutheri doctrinæ non multum tribuere; sed adhærere se puræ veritati Evangelicæ, colore quæsito speciosissimo, quo suos errores pingere solent penè omnes hæretici.* Si vero prius docent, tunc certè adulteriis & incestibus aperiunt ianuam, & sibi viam ad orcum pandunt latissimam, ac Evangelicæ veritati prorsus contrariam. Adversantur præterea Lutherorum plurimorum moribus, qui adeò sui & suorum nondum sunt obliti, ut publicis pœnis non puniant adulteros &c. parùm tamen solliciti de fornicatoribus.

Ut autem D. Gregorii mens magis pateat, aliud certè non docuit in ea epistola ad D. Bonifacium data, quām marito, si duxerit uxorem perpetuā impotentia impeditam, licere ducere conjugem verè talem; cùm prior conjux revera non fuerit. Et hæc est doctrina Jure Pontificio receptissima.

Quodsi autem rescripsisset D. Gregorius, posse maritum ad mulierem aliam accedere, morbō impeditā conjugē propriā, an contra Fidem docuisse quicquam dicendus foret? R. nequaquam; fuerunt nāmque illo tempore Doctores plures, & inter hos prioribus Seculis etiam D. Augustinus, qui existimārunt, licere impetrata per conjugem licentia accedere ad fœminam aliam sine alterius injuria se offerentem ita, ut faltem non committatur adulterium; vel certè minus permittendum esse malum, ut evitetur majus, aut malum maximum.

Colligant ex hoc heterodoxi omnes, quām sedulō in Romana Ecclesia inquiratur, & passim doceatur, quid liceat, aut quid non liceat, ut tum Divina, tum humana serventur & observentur Præcepta: cūm interea ipsorum Præceptores vel qualescumque Doctores in materia, quae ad mores spectat, ipsis noctuis magis cœcutant. Nihilominus suos Jurisperitos ad cœlos usque extollant. Quasi verò non æquè necessarium sit hominibus ad Deum accendentibus scire, quid liceat in Præceptis à Jure Civili diversis, quām in Civilibus. Oportet nimurum esse bonos cives, sed magis Christianos. Oportet esse præstantes Jurium peritos, sed præstantiores Theologos.

Reflexiones & Responsiones ad alia adversariorum Objecta.

SUPRA Seculum hoc octavum in libro de Romanis Pontificibus, tum etiam de Romanorum Imperatoribus Joannes Hübner satis longum formavit discursum, in quo ita rem suam proposit, ac si (utar ipsius loquendi methodo) Historiam recenseret è sacris Bibliis depromptam. Ex quo discursu primum ac promptum est formare puncta sequentia:

- I. Motam fuisse hoc Seculo controversiam, utrum DD. Imagines deberent *adorari*.
- II. Ecclesiam Latinam & Græcam ita fuisse tunc temporis divisas, ut ab illo tempore nunquam fuerint conciliatae.
- III. Romanos Pontifices ita fuisse denigratos Imperatoribus Orientis, ut Pontificibus ob hoc opus fuerit in Occidente Imperium erigere, & sic sub Imperatorum Occidentis præsidio tuti ac tecti possent latere.
- IV. Ex Zachariæ consensu iniquo Chilericum Galliæ Regem monasterio fuisse inclusum, Pipinum verò *Majorem domum*, uti vocârunt, in Chilerici solium fuisse electum.
- V. Romanos Pontifices falso ac subdolè prætendisse, ingentem bonorum immobilia donationem factam fuisse à Constantino M. Ecclesiæ Romanæ.
- VI. Titulō Romani Patritii includi supremam potestatem supra ipsam Romanam, quam potestatem Carolus sibi reservârit.
- VII. Carolum M. vendicâsse etiam sibi jus eligendi *Summum Pontificem*.

Respon-

Responsio I. ad I.

IN fronte septem horum capitum caput suum jam erigit fabula quod petita longius, eò crassior. Ait nempe etiam in aliis suis libris, motam esse Octavum Seculam controversiam, utrum Imagines Divorum deberent adorari, cum tamen nemo unquam ex Latinis vel Græcis Patribus somniaverit de adoratione Imaginibus Divorum exhibenda. Credidit nempe *U-*
nus, Solum, ac Verum DEUM perpetuò Romana Ecclesia, *hunc solum semper adoravit, hunc solum semper adorandum.* Quisquis Latriæ cultum ulli Divorum exhibuerit, hunc utopte idololatram semper anathematizavit, & ultra Garamantas & Indos proscriptis. Vide *Seriem Romanorum Imperium Seculo VIII.*

Quod verò cultus Imaginum, quibus DEUS & Angeli proponebantur Israëlitis, in Testamento Veteri jam floruerit: item quod Servatore nostro in terris agente ejusdem Imagines jam summa veneratione fuerint in fidelium domibus servatae: quod etiam Divorum Imagines per continuam Seculorum seriem tum in sacris, tum in profanis ædibus Catholicorum venerationi commendatae fuerint, argumentis pene innumeris demonstravit C. Bellarminus, Gretsherus & alii Scriptores plurimi, qui præter allata argumenta sua ad singulas singulorum hæreticorum objectiones responderunt solidissimè. Horum igitur libros refutent prius Iconoclastæ, seu sacrarum Imaginum hostes; & tum demum Historiam de cultu Imaginum scribere præsumant. Tantis verò authoribus respondere cum haec tenus non sustinuerint, hinc planissimum est, Historias eorum calamis scriptas, crassâ & affectatâ ignorantiâ esse refertissimas, dum non habent Catholicorum Scriptorum libros legere aut intelligere, ut bene agant. Quibus proin illud Deuteromii c. 32. jure objici potest: *utinam saperent & intelligerent!* Nobis hic sufficiat quatuor Concilia afferre, quorum duo in Oriente, duo reliqua in Occidente fuerunt celebrata. Prima duo inter Oecumenica fuerunt ordine septimum & octavum. In Occidente celebratum est Concilium Romanum, sub Gregorio III. quod etsi Nationale tantum fuerit, eidem tamen ferè mille Episcopi interfuerunt. Quartum fuit congregatum tempore Stephani III. & Caroli M. Atque in his Conciliis datus & conservatus est suus cultus sacris Imaginibus, quibus omnem honorem adimere hodie etiam conantur Calviniani, Lutherani

P 3

&c.

&c. vix alio adducti motivo, quām quod reliquerunt Leo Isauricus cum pravis successoribus quibusdam, & conciliabulum in Oriente Constantini Copronymi armis & tyrannide coactum.

Responsio II. ad II.

ETIAM in secundo puncto caput suum instar hydræ erigit Hübneriana fabula, dum ait, Ecclesiam Latinam & Græcam ita fuisse divisas, ut ab octavo Seculo nulla fuerit inter utramque unio usque in hodiernum diem. Quamquam enim Leo Isauricus, Constantinus Copronymus, & alii in Oriente Imperatores Ecclesiam Græcam modò suo imperandi prorsus tyrannicò à Romana dividere conati sint, aliud tamen vix fecerunt aut effecerunt, quām quod egerunt primis Ecclesiæ Seculis Nero, Domitianus, Trajanus, Diocletianus aliquique Imperatores barbari. Si tamen Græca dividatur omnino ab Ecclesia Latina per hoc, quod Imperator Græcus convocet conciliabulum, & coli Divorum Imagines prohibeat, tunc ut conjugatur Ecclesia Græca cum Latina, nihil aliud requiritur, quām ut Imperator Græcus in Synodus novam consentiat, & stet pro cultu sacrarum Imaginum. Posterioris hoc autem fecerunt plurimi Græcorum Imperatores. Duobus verò Conciliis, & quidem Oecumenicis, consenserunt etiam, & adstiterunt armis & animis, consiliis & auxiliis, Irene Imperatrix circa annum 787. & Basilius Imperator anno 869. Constantinopoli celebratis, in quibus approbatus est cultus sacrarum Imaginum, & unio inter Latinam & Græcam Ecclesiam penitus est instaurata. Falsissima igitur & crasse ignorantiae plenissima est Hübneri assertio. Adde, quod plura exempla brevitatis causâ hic omittantur, quibus demonstrari posset, unionem Ecclesiæ cum Græca per sequentia Secula fuisse saepius renovatam & confirmatam.

Responsio III. ad III.

EX responsione secunda fluit per se tertia, qua rursus ostenditur malitia Hübneri omnia in finistram partem interpretantis; cùm enim ante & post Irenem Imperatricem plures fuerint ex Orientis Imperatoribus, qui Græcam cum Latina Ecclesia unitam defenderunt; pro viribus suis propugnârunt; Pontificibus Romanis crebrò Legatos miserunt, & dona pretiosissima Romæ dederunt, ut ex eorum Imperatorum gestis

clarif-

clarissimè patet, hinc falsissimum est, quòd Romani Pontifices adeò fuerint in Oriente denigrati. Accedit, quòd eodem tempore, quo erigi de-nuo cœpit in Occidente Imperium, Imperium Orientis moderata sit Irene, quæ tantam cum Carolo M. colebat amicitiam, ut augustas contrahere nuptias cum eodem Carolo jam decreverit. Non igitur illo tempore Romanis Pontificibus plus sperandum erat, ab Occidentis, quam Orientis Imperatoribus; cùm æquè pro Romanis Pontificibus stare decreverit Irene Imperatrix, & ejusdem Successores multi, quam Imperator Carolus. Non oblivioni etiam dandum hic est, quòd filii Caroli Magni, hujus item nepotes & pronepotes bellis suis tum externis tum civilibus æquè parùm præsidii & auxiliï Romæ promiserint, ac promisère Orientis Imperatores Irenes Successores, quod ex Historia Seculi IX. magis apparebit.

Responsio IV. ad IV.

APERTISSIMA & impudentissima est fabula, qua Hübnerus asserta
re ausus fuit, Zachariæ Pontificis iniquo consensu Childericum III.
Gallia Regem monasterio inclusum, Pipinum verò pari iniquitate in
Childerici solium fuisse evectum; quod enim Zacharias legitimè, justè &
sanctè consenserit in opus hoc regium, affirmant excepto Calvinô &
Magdeburgensibus omnes tam Græci, quam Latini Historici. Ex Latinis
expresse pro Zacharia testimonium dixerunt Eginhardus in vita Caroli M.
Cedrenus in vita Leonis Isaurici, Paulus Diaconus lib. 6. c. 5. de ges-
tis Longobardorum, Blondus, Regino, Marianus Scotus, Otho Friuli-
gensis, Ado Viennensis, Abbas Urspergensis, Siegbertus, & Paulus Al-
milius: hi omnes & plurimi alii testantur, paulò ante Pipini Regis tempo-
ra ita Reges Francorum degenerasse à suis majoribus, ut omni prorsus
regni cura in Majores domus translata fuerit adeò, ut semel tantum in anno,
nimis Calendis Maii, se populo conspicieret exhibuerint; toto verò
reliquo anni tempore deliciis & voluptatibus se totos dederint, & eam ob
rem omnium Procerum consensu à Pontifice Romano fuisse petitum,
ut permetteret nomen etiam regium in eos transferre, qui nomine tantum
haecen Reges non erant. Unde hunc in modum pergit
scribere C. Bellarminus: *Quod sane justissimum postulatum erat:*
laborabat enim Gallia propter illa monstra apud omnes nationes gravissimam infamiam, & similiter regnum innumeris dissensionibus replebatur.

N_e

Neque solum (uti isti auctores dicunt) nulla regni negotia Reges illi curabant, sed etiam propter eorum inertiam Religio in Galliis ita laboravit, ut pene extincta sit, ut patet ex epistola D. Bonifacii Episcopi Mogunini ad Zachariam Romanum Pontificem data; ubi dicit per octoginta circiter annos in Francia illis Sardanapalis regnansibus nullam Synodum fuisse celebratam; Ecclesias Episcopales à laicis & publicanis possessas; Clericos quatuor aut quinque simul concubinas habuisse; Religionem denique omnem conculcatam & dissipatam. Cùm ergo Zacharias intelligeret jam per multos annos, Reges Francorum solo titulo fuisse Reges, & Childericum, qui tunc regnabat, non solum more majorum nihil curare, sed etiam omni prorsus ingenio carere ac verè stupidum dici & esse: & simul videret, regnum & Religionem in Galliis ruere, & omnes Proceres regni Pipinum Regem optare, tandem ut is, ad quem spectabat providere omnium suorum salutem, judicavit licere Francis regnum Childerici in Pipinum transferre. Atque ipse eos juramento, quo se Childerico obstrinxerant, solvit. Quod sanè justum fuisse nemo sanæ mentis negabit. Præsertim cùm eventus docuerit, mutationem illam felicissimam fuisse: nunquam enim regnum Francorum potentius, aut Religio in Gallia florentior fuit, quàm tempore Pipini & Caroli. Hactenus ad verbum C. Bellarminus, in cuius lib. 2. c. 17. de Romano Pontifice longè plura legi possunt.

Responsio V. ad V.

SCRIPSIT hinc Hübnerus haud aliter, ac si planè contemporaneus fuisset Constantino, & deinde Carolo M. nec minùs hujus successoribus imperantibus; negat enim audacissimè, ullam bonorum saltem immobiliū donationem fuisse factam à Constantino M. Romanæ Ecclesiæ: affirmat verò non minùs audacter, aut potius impudenter, quòd Romani Pontifices iniquè prætenderint jus in ullum Italiae territorium; dum Carolo M. & hujus successoribus instar veritatis Evangelicæ credendum proposuerint, donationem bonorum in Italia amplissimorum à Constantino M. Ecclesiæ Romanæ certè fuisse factam. Fateri tamen videtur, quòd Carolus M. donationes à Constantino M. Ecclesiæ vel verè vel falso factas unā cum successoribus ratas habuerit, probārit & confirmārit.

Quæro

Quare igitur hic ex Hübnero: Si Summi Pontifices prætenderunt co-
ram Carolo M. Lothario, Ottone I, Henrico Sancto, & aliis Imperatori-
bus, qui omnes novo edito diplomate fassi sunt, ea bona jure deberi Eccle-
siæ Romanæ, vel Romanis Pontificibus, fidem habuerunt, vel non? si fidem
non habuerunt, tunc vana, inulta ac stolida est querela Hübneri. Si ve-
rò fidem habuerunt, tunc illis ipsis Imperatoribus res notior esse potuit ac
debuit, quam nostris temporibus; cum Pipinus & Carolus paucis post
Constantinum M. Seculis vixerint. Post unum aut alterum Seculum se-
cucus est Otto I. Jurium Ecclesiasticorum satis rigidus inquisitor. Si igi-
tur tanti Imperatores, omni fide humana dignissimi, approbarunt, stabili-
verunt & confirmarunt jura Ecclesiæ Romanæ antiquissima, quamvis ipso-
rum confirmatione Ecclesiæ minimè opus fuerit re ipsa, quid amabo Ma-
gister Saxonius, tam crassis ac crudis verbis in contrarium assertere audeat?
Respondeat ipse potius, aut alii ipso doctiores Calviniani aut Lutherani,
sive alii invasores bonorum Ecclesiasticorum, in Germania præcipue? quis
Imperatorum aut Regum donavit ipsis, iniquissimis nempe Ecclesiastico-
rum bonorum possessoribus, tot quondam in Germania bona Ecclesiasti-
ca? Jure belli, respondebit Hübnerus, Protestantes Principes sibi subje-
cerunt eas ditiones, quas quondam Germana Romanæ subiecta possidebat
Ecclesia. Ita sanè respondere deinceps poterunt quivis raptiores, prædo-
nes, grassatores, piratae, aut fures alii passim. Certè si hodie Romanæ Ec-
clesiæ hostes totam Romanam ditionem quibuscumque vel artibus vel
fraudibus sibi valerent subjecere, parùm sanè solliciti forent de Donatio-
ne Constantini; jus sibi ab injuria certò vendicaturi. Cæterum quo jure
sua bona deberi sibi profiteatur Romana Ecclesia, pluribus ostenderunt
tum Jurisperiti, tum Historici plurimi, Græci ac Latini, Veteres ac Re-
centiores, tempore, fide & autoritate Lutheranis & Calvinianis longè
antiquiores & digniores, quorum plerique ne quidem meminerunt Dona-
tionis Constantinianæ; cum ejusdem etiam meminisse non dignati sint
plures Romani Pontifices, veluti ex Cardinale Baronio probè ostendit
Spondanus.

Responsio VI. ad VI.

LOQUITUR hoc loco iterum Hübnerus de Carolo M. Patritii Ro-
mani titulum assumente, haud secus, ac si ex Bibliis decerpta recitaret
R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

Q

verba

verba Divinissima, dum ait, Carolum M. sibi supremam potestatem in Romanam ipsam reservasse. Evangelica nempe veritas probatione non indiget. Ita etiam Hübnerus assertiones suas testimoniis non firmat ipse sibi testis sufficientissimus, falsitatibus ita assuetus, ut passim fabulas pro comperta veritate vendere non erubescat. Quæro enim huc: si Carolus M. reservavit sibi supremam potestatem in Romanam ipsam, vel intelligitur potestas Ecclesiastica, vel civilis? non Ecclesiastica; quia nullius Historici liber inventus est hactenus, ut testatur C. Bellarminus, qui opinionem talem suis inseruerit Historiis: unde nec ipse Calvinus plus ausus est asserere, quam Pipinum & Carolum M. detulisse Summo Pontifici Primatum in Gallias & Germaniam. Quod autem haec ipsa Calviniana assertio sit falsitatis & ignorantiae plena, ex eo constat, quod perpetuam ante Carolum M. & Pipinum Reges, Romani Pontifices in Galliam veluti in alia regna exercuerint Ecclesiasticam jurisdictionem ac potestatem. Legitur passim in antiquioribus Historicis, ab ipso D. Petro & hujus Successoribus missos fuisse in Galliam Missionarios Apostolicos, qui ex nutu Romanorum Pontificum toti pependerunt, eorum ex arbitrio cuncta disponentes. Legitur D. Martialis missus a D. Petro, Fidei Orthodoxæ dogmate instruxisse Lemovicenses, Tolosanos & Burdegalenses. In Apostolicis laboribus non minus profuisse Galliæ legitur D. Linus immediatus D. Petri Successor, Visuntinus antea Episcopus, qui disponente D. Petro Româ in Galliam abiit, & Romam inde rediit Supremo Pontifici in cunctis obedientissimus. Omitto huc ab Historicis aliis minimè omissa plurima exempla, quibus demonstratur veritas Calvino contraria. Non tamen omittam exempla notiora, & in primis D. Hormisdæ Pontificis, quem Clodoveus Rex totius Galliæ supremum agnovit Episcopum, ut tum ex gestis D. Hormisdæ, cum Clodovæi sufficientissimè patet. Similem potestatem exercuisse in Gallicanam Ecclesiam legitur D. Gregorius M. D. Leo, D. Cyprianus, quorum hic annis amplius quingentis, Leo verò annis trecentis & quinquaginta, Gregorius autem annis pene ducentis vixit ante Pipinum Regem.

Jam verò quod idem sit Romanum esse Patrium, ac supremum Romæ Dominum, est doctrina prorsus nova, fortè primùm cum Hübnero nata, aut certè non antiquior Luthero. Quod autem nova sit doctrina, & omni fundamento destituta, patet ex eo etiam, quod nec Hübnerus, nec ullus aliud eandem argumentis firmarit.

Ne

Ne tamen Hübnero vel modicissimè tantùm detrahā, afferam in responsione septima ipsius hanc in rem datum argumentum. Condoleo autem eidem, quòd denuo sibi nimium contradixerit, dum in discursu supra idem Seculum hoc octavum relicto retulit, Carolum Magnum in Romanam ipsam reservâsse sibi supremum dominium, Pontifices verò Romanos prætendisse præsente Carolo M. Romanam & Italiam ditiones alias à Constantino M. Romanæ Ecclesiæ donatas fuisse, atque huic vel vero, vel falso donationis titulo veluti Evangelicæ veritati acquievisse M. Carolum, & ante hunc Pipinum Caroli M. patrem. Si enim huic Pontificiæ prætentioi acquieverunt & Carolus, & fortè etiam Pipinus, qua ratione supremum sibi dominium in Romanam ipsam eique adjectam ditionem reservârunt? Considereret itaque Hübnerus, vel ejusdem clientes, quid respondeant hac in parte, ut evadant. Sunt fortè ex horum numero quidam, qui ex eo arguunt, Carolum M. in Romanam ditionem sibi vendicâsse supremum dominium, quòd Romæ ac Romanorum Pontificum Protectorem se constituerit. Verùm hoc tam parùm probat, retervatum fuisse Carolo M. ullum dominium in Romanam, aut Romanum Pontificem, quàm parùm dominii habuit Henricus VIII. Angliæ Rex in Romanam Ecclesiam, licet à Leone X. dictus fuerit *Defensor Fidei*, seu Romanæ Ecclesiæ. Protector Ecclesiæ Romanæ non minùs dici amavit Hugo Capetus Rex Galliæ, & alii in regnis aliis non absimili titulo aut prærogativa gavisi sunt Reges; eorum tamen ullus ne somniavit quidem de quodam dominio in Ecclesiam Romanam sibi vendicando. Elisabetha Angliæ Regina fuit Protectrix Reipublicæ Batavorum; sunt & fuerunt Galliæ Reges Protectores Reipublicæ Helvetorum: nec tamen Helveti Gallis, nec Batavi Anglis ullum in se adicribunt dominium. Potuisset forsan Hübnerus ex Christiano Funcio Scriptore sibi non dissimili ad specimen formare argumentum, seu testimonium assertioni suæ accommodatum, qui adducit Zonaram Græcum Historicum, & Eginhardum Caroli M. Cancellarium, ex quibus Funcius ait, probari posse Carolum M. fuisse Romanæ ditionis Dominum. Quàm iniquè vero uterque horum Auctorum citetur, præter alios videri potest C. Bellarminus, Baronius & alii. Unde nec civilem sibi potestatem ullam vendicare potuit.

Responsio VII. ad VII.

SEQUITUR hic jam Hübnerianum argumentum, quo nititur probare, Carolum M. vendicasse sibi supremum dominium in Romanam,

Q 2

&

& ipsum Romanum Pontificem. Ait nempe, veritatem hanc ex eo satis patere, quod reservarit sibi jus eligendi Romanum Pontificem. Hic est Hübneri Achilles invincibilis. Affert nempe pro confirmatione sui assertū, quod etiam Romanorum Pontificum hostibus est in quæstione, Orthodoxis verò nobis contrarium est indubitatum; est enim vel maximè in quæstione, utrū Carolus M. unquam cogitārit de vendicando sibi jure eligendi Pontificem. Catholicis certè de re hac minimè constat. Quis autem ex Romanorum Pontificum hostibus vel ad speciem tantum probavit unquam, Carolum M. sibi vendicāsse, aut reservāsse jus eligendi Summum Pontificem? etiam de nullo eorum profecto constat. Quām benè autem sibi cohærent Hübneri dicta, nunc attendamus. Vivente Carolo M. mortuus est Hadrianus anno nimirum 795, quem Pontificem contra Desiderium Longobardorum Regem constantissimè defendit, propugnavit, ac in Sede sua confirmavit Carolus jam tum in tota Germania, Gallia & Italia, imò in tota Europa potentissimus; in Asia verò & Africa etiam famosissimus. Electus est in Pontificem eodem an. 795. Leo III. à Clericis, sicut alii Pontifices, qui tamen Carolus M. aut per se, aut per suos Legatos Electorem egerit, Historici certè nec verbum reliquere. Mortuus est verò Carolus M. anno 814. Leo III. Carolum mortuum moriendo secutus est an. 816. Successit Carolo M. in Imperio Ludovicus Pius, Leoni verò Stephanus V. quem equidem Hübnerus ait, electum fuisse sine Ludovici vel præfictu vel contensu: Stephanum idcirco in Galliam properāsse, iratum priùs Ludovicum coronāsse, & hāc coronā impositā sibi rursus Imperatorem conciliāsse.

Notanda hic præcipue veniunt verba ultima, quibus fatetur, electum fuisse Pontificem Stephanum sine consensu Imperatoris, sed hanc ob causam Stephanum properāsse in Galliam conciliandi Cæsarī causā. E quibus verbis patentissima sua veluti cornua erigit fabula; testantur enim non modò Catholicī, sed etiam alii passim Historici, quod Romæ & in aliis Italīæ urbibus orta seditione gravissima Stephanus V. compulsus fuerit in Galliam fugere, ubi summa humanitate a Ludovico Pio fuerit exceptus in campo Rhemensi, inde verò idem Stephanus Rhēmī tam Imperatorem, quam Imperatricem corona Imperatoria ornaverit. Duæ igitur longè diverse causæ fuerunt instituti hujus itineris. Prima carum fuit, orta inter Italos seditio; secunda Imperatoris ac Imperatricis coronatio.

Hanc

Hanc utramque causam unanimi calculo expresserunt Historici; prorsus novam affinxit Hübnerus. Fingamus nos modo æquiori, Carolum nempe M. voluisse sibi vendicare potestatem eligendi Romanum Pontificem, ab hoc vero eam potestatem Imperatori Carolo potuisse concedi. Quis amabo possit præsumere, quod Clerici Romani quamprimum post mortuum Carolum Imperatoria jura fuissent violaturi? tanta certè criminis ius vetat præsumi. Adhæc si Carolus M. jus eligendi Pontificem sibi attribuir. quis eidem ansam præbuit? forsitan Imperatores Græci? Verum de horum aliquibus tantum legitur, quod jus confirmandi solùm, non vero eligendi Romanum Pontificem sibi arrogarint. Si igitur Carolus M. sibi jus eligendi Pontificem arrogasset, edidisset exemplum sine exemplo, præjudicasset insuper valde Orientis Imperatoribus, quibus Romani Pontifices permiserunt copiam per aliquod tempus confirmandi Romanos Pontifices; non quod jure ipsis deberi agnoverint, verum quod vi compulsi maxima, aliter denegare haud potuerint, necessitate omne consilium suprante. Vide *Reflexiones in Serie Rom. Imp. Seculi VIII. & IX.*

Addit quidem in discursu suo, quod obiter tantum proposuit, argumentum ab Heterodoxis aliis Scriptoribus pluris æstimatum, quo ajunt, Leonem III. fuisse Romæ judicatum à Carolo M. ex quo appareat, Romanum Imperatorem habere potestatem in Romanum Pontificem. Verum non auderent utique sic scribere & credere auctores isti, si legissent C. Bellarmini librum II. de Romano Pontifice, in cuius cap. 26. & seq. demonstrat ex testimoniosis plurium Conciliorum, ex confessione ipsorum Imperatorum, ex plurimis exemplis, & ex Patrum sententiis Romanum Pontificem quā talem nec fuisse unquam ab ullo hominum judicatum, nec posse ab ullo hominum, præsertim Secularium, in ulla re judicari. Nec Sacramentum, quod Leo III. præsente Carolo M. dixit, ullum indicium fuit instituti ab eodem Cæfare judicii: alias enim dici posset, quod confeita populi multitudo non minus fuisse judex Romani Pontificis; quām ipse Carolus; se nāmque Leo Pontifex omni suspicione gravioris mali liberatus accepto Evangelii librō concendit cathedram, & jurejurando confirmavit præsente ingentis populi multitudine, se imunem esse ab omni culpa, propter quam paulo ante seditioni nepotes Hadriani Pontificis, Paschalis & Campulus, in via & comprecatione publica summa vi Leonem adorti, per conductos sicarios eundem altero oculo, imo & lingua, veluti Historici

nonnulli referunt, orbarunt. Fateri hos ipsos Scriptores cogit veritas; Imperatores Romanos tum per se, tum per Legatos suos in præsentia Romanorum Pontificum juramentis sæpe editis plurima promisisse & confirmasse plurima, plenam fidem iisdem dictis testimoniis impetraturi. Verum minimè sufficient hæc tum Lutheranis tum Calvinianis, ut sibi persuadeant, Romanos Pontifices perinde fuisse constitutos judices supremos Romanorum Imperatorum aut Regum. Igitur nec fuit constitutus Leonis III, judex Carolus M. et si in hujus præsentia ille jurejurando causam suam dixerit, & plenè absolverit triumphante innocentia.

*Seculum Nonum.***C. Stephanus V. Romanus.**

Ex testimonio Bucelini summô locô Romæ natus, inter D. Benedicti viros Religiosissimos infimô locô contentus vivere didicit, donec denique exquisitæ virtutis atque doctrinæ adminiculô sumnum conscedit dignitatis apicem; decimo enim post obitum D. Leonis III, die unanimi electorum consensu inter exultantis populi plausus Summus Pontifex electus est. Verum brevi gaudia exceptit luctus; namque tertio post electionem mense à furiosis popularibus suis ex Italia abire compulsus venit in Galliam, ubi à Rege Ludovico in campis Rhemensibus ter repetita genuflexione exceptus fuit, Rhemis vero Ludovicum cum Irmengarde balsamô regiô inunxit, coronam geminam regiis imponens capitibus Stephanus; ex Gallia Romam repetens vitæ metam attigit septimo Pontificatus mense, an. 817.

CI. Paschalis J. Romanus.

INTER D. Benedicti filios Abbatis & Patris loco habitus, à Leone III. sacra purpura ornatus, die demum post obitum Stephani V. altera unanimi Clericorum calculo Summus electus est Pontifex, quamquam invitus maximè, ac reluctans. In Oriente Iconoclastæ gravissimos tumultus identidem magis fovebant, quibus fortissimè restitit Theodorus Studita

Studita Fidei Orthodoxæ propugnator constantissimus à Leone Armeno Imperatore carceri ob hanc causam inclusus; in eodem tamen à carnifice servatus multorum solatio fuit. Misit is aliisque in Oriente Præfules suos ad Paschalem Legatos, cum quibus plurimi Græcorum venere Religionis causa domo patria pulsí, quos omnes summa humanitate exceptos Paschalis sibi servavit. Interea Leo Imperator dum nocturnæ in templo Psalmodie interest, à conjuratis comprehensus occiditur, frustra auxilium ab Imagine Dei Crucifixi exspectans, quam manibus correptam hostium gladiis objecit. Jucundior paulò rerum facies in Occidente tunc erat; Ludovicus enim Imperator ut Ecclesiæ jura sarta rectaque conservaret, manu Imperatoria confirmavit denuò jura Ecclesiæ à Constantino & Carolo utroque Magno Cæsare, jam confirmata, quibus Romam, Patrimonium D. Petri, Exarchatum, Siciliam, Corsicam & Sardiniam comprehendit Ludovicus. Atque ne ullus dubio locus superesset, Juris Corpori inserta est hæc Jurum Ecclesiasticorum confirmatio. Cæterum D. Cæciliam per somnum sibi præsentem vidit, cuius deinde cadaver inventum Orthodoxorum publicæ venerationi exposuit; Pontifex eum in finem templum quoque extruxit ejusdem Divæ honoribus consecratum & multorum DD. Martyrum Reliquiis exornatum. His aliisque Religiosissimis gestis vitam suam exornatam finiit an. 824. Sed. 7.

CII. Eugenius II. Romanus.

CONTRA plures uni Eugenio primūm erat pugnandum, ut quietam Sedem haberet; Zinzinus enim Cardinalis à seditionis quibusdam hominibus Eugenio præhabitus vincendus erat opera etiam filii Lotharii, quem Pater Ludovicus cum expedita manu miserat. Armis victricibus accessit Pontificalia Constitutio, qua cautum voluit Pontifex, ne ad electionem Romani Pontificis quispiam deinceps veniret, nisi illi, qui ex antiqua consuetudine Patrumque laudabili instituto jus eligendi Pontificem haberent; qui secùs facerent, Pontificis ac Cesaris gratiā exciderent, exilioque damnarentur. Ludovicus Pius tunc Occidentis Imperator esse perrexerat, Michaël Balbus Orientis Imperator esse cœperat, uterque de cultu sacrarum Imaginum sollicitus, hic, ut abrogaretur, ille, ut promoveretur; litteræ proin à Michaële ad Ludovicum datæ tanti valuerunt, ut Parisiis ea super re gravissimæ

vissima fuerit indicta disputatio, in qua Nicæni Concilii II. acta & cultus Imaginum graviter fuisset periclitatus, nisi Eugenius sanioris doctrinæ radiis errantium caliginem dispulisset. Fuere alia plurima, quibus nomen optimi Pontificis sibi vendicavit, inter quæ pauperum, viduarum atque aliorum indigentium amor ac studium ita enituit, ut passim *pupillorum Pater ac viduarum Tutor* diceretur. Hi igitur fuere, qui copiosissimi lacrymis parentarunt Eugenio, dum anno 827. Sed. 3. jam ipsis eruptus est.

CIII. Valentinus, Romanus.

CONCORDI Historicorum veterum calamo laudatus D. Benedictus quondam alumnus Religiosissimus, dum Pontificum venit in numerum, Antecessorum suorum vestigiis gnawiter insistere laboravit, id operis molitus maximè, ut corruptos Seculi mores emendaret. Verum dum bene vix coepit, jam finiit die Pontificatus sui quadragesimo mortuus. Mortem ipse precibus optasse & exorasse dicitur; maluit nempe citò mori, quam inter summos honores & labores summa experi-ri discrimina.

CIV. Gregorius IV. Romanus.

MONASTERIIS D. Benedicti affuetus magis, quam officiis publicis ægrè consensit iis, qui ipsum Pontificem primò dixerent. Eo tamen in munere confirmatus viros regulâ, virtute & doctrinâ sibi pares in Daniam, Sueciam aliisque Septentrioni proximiores regiones misit, ut Fidei lumine ignorantiae tenebras dispellerent. Gravissima eodem tempore lis orta Ludovicum Imperatorem inter & quatuor hujus filios Occidentis Imperium pugnâc cædibus repleverat, quos ut mutuò sibi conciliaret, Gallias frustra adiit. Romam igitur reversus Summi Pontificis munus mirè illustravit Divorum honori intentissimus: Divi enim Gregorii Magni Reliquias in D. Petri templum translatis, festam etiam Omnia Sanctorum lucem Romæ hactenus tantum celebratam, deinceps vero ubique terrarum celebrandam instituit, occurrens hac in parte Theophilo Orientis Imperatori, qui sublato patre Michaële Balbo plus omnibus tyrannis prioribus servit in Divorum Ima-

gines,

gines & harum cultores: quibus tamen Superi non absque miraculis adstitere; Lazarus enim pictor peritissimus, licet manibus à Theophilo adustis & mutilatis, pingere perrexit Divorum icones plurimas, penicillum dirigente dito DEI. Tum vero mors summis imminere ac imperare Capitibus plus solito crebrius instituit: intra triennii enim ferè sparium rapiuit Ludovicum & Theophilum Imperatores, & Gregorium Pontificem, quorum ultimus est mortuus anno 843. Sed. 16.

CV. Sergius II. Romanus.

UNANIMI Clericorum Suffragio ex D. Benedicti olim Monacho in Summum Pontificem mutatus à Lothario Imperatore maximus est habitus; qui proin filium suum Ludovicum misit, ut coronam regiam ab hoc novo Pontifice imponendam fusciperet. Verum hostis potius, quam amicus videri poterat veniens Ludovicus; adeo ejusdem exercitus totam terruit Italiam rapto vivere jam assuetus. Eam ob causam templum D. Petri clausum custodivit Sergius, dum exceptit Ludovicum, significans eidem, ædem hanc non nisi amicis patere. Amicum igitur Romanæ Ecclesiæ se palam professus Ludovicus, mox apertas templi valvas vidit, per quas introductus rem inter Divinam regiam fuit purpura & coronam à Pontifice ornatus. Die à coronatione octav. Papiam cum copiis suis repetiit, & inde Galliam exultante tota Italia, quæ vix unquam tales experta est amicum. Gallos ex Italia reduces secuti sunt Saraceni ex Africa, qui dum Italiam & Romam ipsam vastarunt, Sergium curis & doloribus confecerunt an. 847. Sed. 3.

CVI. D. Leo IV. Romanus.

EX illustri parentum domo in D. Benedicti familiam Sanctissimam dum transiit, inde in Purpuratorum Patrum venit numerum, ut omnium denique Pater foret. Paulò antequam electus est Pontifex, Saraceni penitus expilarunt D. Petri templum, quod ut restitueretur, laboravit in primis Leo, diligens decorum Domus DEI: atque ut idem templum adversus quosvis hostium assaultus tutum foret, adjectit eidem varia munimenta, quæ suo de nomine urbem Leoninam vo-

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

R

cavit

cavit. Hoc ipso opere, aut verius oratione sua cœlos penetrante effectit, ut reduces ex Italia in Africam Saraceni grande naufragium passi, unà cum ablatis spoliis plurimi eorum maris fluëtibus hausti fuerint. Redière tamen cum tempore barbari spe prædæ allecti. Verùm Orthodoxus exercitus à Leone tum oratione potentissima, tum sacro pabulo munitus facile vicit barbarorum classem. Idem Leo perfectum dedit, ut Lotharius & Ludovicus cum successoribus Imperatoribus aequi bonique consuluerint, ne deinceps Cæsares sese electioni Pontificum vel assistendo, vel consentiendo s vel confirmando immiscerent; abolito penitus abusu, quo nonnulli Imperatorum confirmationem Summi Episcopi sibi vendicabant viribus, quam juribus potentiores. Hæc aliisque fuere, quibus mirificum Dei in se favorem attraxit; crucis enim signo incendium Romæ tristissimum extinxit, & pestiferum basiliscum prælente copioso populo die Assumptæ in cœlos Virgini sacra suis precibus abegit. In cœlos etiam ipse, ut arbitrii fas est, assumptus est anno 855. Sed. 8.

CVII. Benedictus III. Romanus.

EX D. Benedicti viridario germen floridum in Ecclesiæ vineam transplantatum uberrimos fructus dedit Benedictus; primò enim Pontificii ad Cæsarem Legati munere functus, & tandem ipse licet maximè invitus Pontifex creatus Anastasium Cardinalem habuit adversarium, cuius dolis primùm Imperator Ludovicus II. circumventus, exercitum in Italiam misit, qui Duce Anastasio ædem D. Petri spoliavit, ipse verò Anastasius summam Sedem concendit Benedicto Pontifice in custodiam dato. Denique tamen ipsis Gallis Benedicti innocentiam & dignitatem satè agnoscensibus, idem denuo probatus est Pontifex suoque folio restitutus, cum quo ipse Ludovicus in Italiam veniens res maximi momenti cum Pontifice transsegit, postquam pater Lotharius Imperatorium diadema D. Benedicti habitu commutavit, Prumiense Monasterium in Ducatu Trevirensi situm ingressus. Tum in Oriente etiam Ecclesiæ Romanæ status felicior esse rursum cœperat; præter Divi enim Ignatii Constantinopolis Patriarchæ nuncios etiam Michaël III. Imperator Theophili patris melior filius Legatos cum pretiosissimis donis ad Benedictum misserat. Inter Legatos fuit etiam Lazarus ille artis pictoriæ peritus Monachus, cuius manus Theophilus mutilari jussérat. Rebus igitur tum in Oriente

Oriente tum in Occidente bene compositis Benedictus solis instar mundo occidit, ut in cœlo oreretur anno 858. Sedis 2.

CVIII. Nicolaus I. Magnus, Romanus.

PASSIM scribunt Historici, Magno Gregorio aut Leoni Magno Pontificibus aequalē fuisse Nicolau[m] Magnum. Et sanè Magnus jam erat in parvo puerο; hunc enim cū vir vates vidisset, Nicolai parentem rogavit, permetteret filium suum Sacrae Scripturæ imprimis eruditione imbui; fore enim tempus, ut eadem indigeret. Atque eam, quām vates optaverat, eruditionem abundē Nicolao dedit à D. Benedicto relicta vivendi methodus primas virtuti, secundas doctrinæ tribuens, in quibus ita profecit, ut Magnum Nicolaum maxi- mi fecerint ipsimet Pontifices Maximi, Sergius II. Leo IV. & Benedictus III. quorum ultimi corpus exanime dum propriis manibus immisit mortali tumbæ, ipse ex ejusdem tumbæ tenebris reductus universæ Ecclesiæ lucere est jussus, gratissimus Pontifex universo populo, imò Imperatori- bus & Regibus Orthodoxis omnibus, præsertim verò Ludovico II. Cæ- fari, qui venienti in Galliam processit obviam, more majorum manu diri- gens equum Pontificium. In Italiam redux aquarum alluvione urbem pene totam inundantem invenit. Plurimorum igitur periculis & inopiæ per suos adesse studuit par periculis maximis Magnus Pontifex. Dum Romæ rursum esse bene cœpit, ubi vis locorum longa Pontificis manus cunctis præstò fuit, quam ante alios Bulgarorum in Orientali Moscovia Rex expertus est, qui per operarios à Nicolao missos ad Romana Sacra cum subdito populo converlus, coronam regiam in filium transtulit, suum ipse caput D. Benedicti Regulis totum conformans. Orienti tunc impe- rabat Michaël III. cuius mater Theodora, supremi verò in aula ministri e- rant Barda Theodoræ frater & Photius, quorum ultimus D. Ignatiô Pa- triarchâ Constantinopolitanô in exilium pulsô Patriarchatum invasit, suf- fultus auxiliò Michaëlis primò indè vero Basiliï Imperatorum. Datum igitur ab hoc extremæ malitiæ homine initium schismati Græcorum lon- gissimo, ex quo gravissimum dolorem conceperat Nicolaus, quem au- xerunt etiam incestuose nuptiæ Lotharii Lotharingiæ Regis, qui Tiethber- tam repudiavit, ut Waldradam sanguine sibi proximè conjuncta fœminam

R 2

duce-

diceret. Huic igitur & Orientis tumultibus fortissimè restitit Nicolaus usque ad mortem, quam obiit anno 868. Sedis 9.

CIX. Hadrianus II. Romanus.

STEPHANO & Sergio Pontificibus sanguine junctis, Nicolaio II. vita methodo conjunctior fuit ex eodem D. Benedicti Ordine progressus. Bis Pontificatus honorem deprecatus est, tertia tandem vice preces non sunt auditæ: anno igitur ætatis 75. creatus Pontifex Lotharium Lotharingiæ Regem Romæ Sacram Synaxim è manibus Pontificis acceptum interrogavit, num Waldradam serio dimiserit. Dimisisse se respondenti Regi S. Hostiam impertivit, aulicis etiam regium exemplum fecutis; quibus omnibus DEI judicium est comminatus, si verba factis non consentirent. Et sanè non consensisse probavit eventus; anno enim proximò & Rex & Aulici extremum diem clauerunt. Multa alia ut componeret Hadrianus, aliquot Conciliis opus erat, ex quibus alterum Romanum, alterum Constantinopolitanum Oecumenicum fuit, in quibus rejetus Photius, Ignatius verò Patriarcha Constantinopolitanus Sedi suæ restitutus est. Plura conciliabula à Gallis eodem tempore fuere celebrata, & inter hæc Metense, in quo adnitentibus Episcopis Galliæ regnum à Ludovico II. Imperatore ad Carolum Calvum iniquè translatum fuit, Hadriano cause iniquitatem detestante, quorum priori, Ludovico nimirum Saracenorum in Italia quandam victori coronam geminam, ut universus populus concederet, effecit. Inter ejusdem virtutes numerata merito venit in pauperes liberalitas, quam probâsse visi sunt Superi miraculis; minister enim Pontificius ab Hadriano quadraginta denarios in pauperes enlargiri jussus ingentem multitudinem ita donavit, ut eorum singuli tribus donati argenteis liberalitatem hanc novam ad cœlos extulerint. In cœlo ipse Pontifex evolavit an. 872. Sed. 4.

CX. Joannes VIII. Romanus.

TRES Imperatores unus Pontifex Joannes coronavit, nimirum Carolum Calvum, Ludovicum Balbum & Carolum Crassum, serviens temporis vix non temporum homo Joannes. Eorum tamen Impera-

Imperatorum parùm adjutus auxiliò turbata omnia expertus est in Italia , impunè interea grassantibus Saracenis quibus gravem pecuniæ summam in annos singulos solvere promisit necessitate omne consilium superante. Cæterùm famæ suæ turpissimam inussit notam, quòd suadente Imperatore Basilio in Sedem D. Ignatii mortui admiserit Photium à Concilio Constantinopolitano III. Oecumenico VIII. condemnatum. Agnovit equidem errorem suum mox Joannes, atque eundem è summo Vaticani loco palam detestatus est, sed ferò nimis. Peperit hoc facinus, uti habet quorundam Historicorum relatio, Joanni nomen non viri, sed foeminæ inter hæreticos potissimum declamatæ. Mortuus est anno 882. Sedis 10.

CXI. Marinus I. Gallus.

QUATER Constantinopolim Legatus Pontificius venit summæ fideli apud Antecessores suos, qui Marini operâ usi sunt contra Basiliū Imperatorem & Photium, quorum minas & promissa ipse creatus Pontifex parvi duxit, declarans irrita Joannis VIII. acta, condemnans denuo Photium atque restituens Formosum Portuensem Episcopum à Joanne VIII. depositum. Ita de Marino I. habet pars Historicorum maxima. Non ita tamen laudarunt eundem Platina & Genebrardus; malis enim artibus Summum Pontificatum sibi peperisse scripsit uterque. Utrique autem Scriptori huic occurrit Victorellus & Ciaconius laudem maximam tribuentes Marino, qui mortuus est anno 884. Sedis 1.

CXII. Hadrianus III. Romanus.

IMPERANTE Carolo Crasso cùm Germanos inter & Gallos identidem magis ferverent dissidia, Itali à Saracenis ex Africa in Italiam transeuntibus continuò vexati; collatis consiliis Pontificem adierunt eumque armis verius quam precibus adegerunt ad Decretum formandum, quo statuit, ut si Carolus Crassus sine prole mascula deceperisset, Imperator Italus crearetur: quam parùm enim à longo jam tempore Italæ per Germanos Imperatores prospectum foret, per Saracenos apertissimum

R 3

fie-

fieri, nunc Cassinum montem, nunc Romanam ipsam, nunc urbes alias & provincias depopulantes quierebantur. Majora in dies mala minabatur Oriens; Basilius enim Imperator & Photius Pseudo-Patriarcha male cœptam telam pertexere pertexerunt spe ultima in armis posita, si suum precibus pondus deesset. Verū magno animo contempnit tum preces, tum minas utriusque Hadrianus; eam ob causam litteras irarum plenas, Romanam miserunt, quas tamen non vidit amplius Pontifex morte præcludente oculos. An. 885. Sed. 1.

CXIII. Stephanus VI. Romanus.

POST varia divinæ providentiae spectacula & humanæ superbiæ molimina successit Basilio patri filius Leo V. Imperator, qui probè perspectis Photii & Santabarenii ejusdem socii fraudibus hunc oculis orbatum & flagellis cæsum Athenas exulem misit, illum verò monasterio inclusit, Pontificem autem dein per litteras rogavit, ne gravaretur fraterem Imperatoris Stephanum Constantinopoli Patriarcham præficere: cuius etiam votis annuit, non item precibus alterius Imperatoris Romani Caroli Crassi, qui Rizardam conjugem dum repudiare cogitabat, mortem meditatus est Stephanus anno 891. Sed. 6.

CXIV. Formosus, Romanus.

ANICOLAO I. Portuensi Ecclesiæ præpositus, à Joanne VIII. ab eadem remotus, à Marino I. eidem Ecclesiæ restitutus, & demum ob Apostolicos in Gallia & Bulgaria exantlatos labores Pontifex creatus, Antipapam Sergium sibi oppositum sustinuit, qui eò progressus est audaciæ, ut ad aram se stiterit jamjam accepturus Pontificis insignia; quem tamen Romani ab altari abreptum removerunt. Pontifex igitur confirmatus Formosus, ut rebelles Italorum animos compesceret, Guidonem Spoletanum Ducem coronavit Cæsarem. Verū parùm profuit Formoso infirmum alias Ducem exornâsse coronâ Imperatoriâ: Guido enim omnis accepti beneficii immemor Sergii partibus adhæsit merito numeratus inter apertos Formosi hostes, quibus tum intra, rum extra urbem coarctatus in suppetias vocavit Arnulphum Ludovici Germanorum Regis nepotem, qui cum expedito Germanorum exercitu

exercitu præstò fuit in Italia, ubi capto beneficio præcurrentis leporis Româ severam de Pontificis hostibus vindictam sumpsit. In Imperatorem demum inauguratus nec coronam nec vitam retulit in Germaniam: annis tamen duobus ad plures prævivit Formosus Arnulpho, anno nimirum 896. lenta uterque morte extinctus, Formosus scilicet curis confessus, Arnulphus verò veneno enectus. Sedit ille annis, 5.

CXV. Stephanus VII. Romanus.

BONIFACIUS Romanus vir improbus, & ob id bis quondam, à Diaconatu nimirum & Presbyteratu depositus non modo ambire, sed invadere etiam non est veritus Pontificios honores, quibus per dies quindecim abusus est multorum vi ac violentiâ suffultus. Pulso hoc demum homine haud melior à Clericis in Supremam Sedem promotus est Stephanus VII, qui corpus Formosi Pontificis è tumulo in Pontificium Thronum relatum, & insignibus sacris indutum verbis gravissimis excepit, in mortuo sibi vivum fingens, inde verò iisdem sacris insignibus exutum tribusve digitis mutilatum in Tyberim abjici jussit. Originem tanti odii refert Panvinius hisce verbis: *hujus similitatis causam fuisse referunt, quod in adipiscendo Pontificatu ei Formosus aliquando contrarius fuerit.* Verùm dedit DEO mox poenas hic Stephanus; à Romanis enim, licet ipse Romanus, captus, in carceremque conjectus, demum jugulatus est an. 900. inchoatō. D. Benedicti alumnū quondam fuisse, referunt Historici quidam. Si itaque horum relatio veritati sit consentanea, totus diversus fuit ab iis, quos D. Benedictus & ejusdem successores Ecclesiæ educaverunt Pontifices. Sedem Pontificiam annis pene quatuor fœdavit.

CXVI. Romanus I.

STEPHANI VII. gesta dum improbavit, sua acta maximè probavit. Est hæc prima & ultima laus, quam nobis de Romano reliquere annales Veterum. Mensibus tantum quatuor Pontifex vixit.

CXVII. Theo-

CXVII. Theodorus II. Romanus.

BREVISSIMO etiam compendio comprehenduntur gesta Theodori II. Stephani scilicet furorem improbat etiam, reddens Formosum suum honorem; imò huic DEUS restituit palam, dum enim cadaver Pontificis ex Tyberis fluctibus in templum D. Petri relatum fuit, Divorum imagines supra aras & templi parietes erectae capite inclinare sunt visae raro indicio hominibus relicto, ut quo honore dignus foret Formosus, intelligerent. Dies 20. tantum Pontifex fuit.

Reflexiones Historicæ supra Seculum IX.

OCTODECIM numeravimus hoc Seculo Pontifices, ex quibus duo in re Dogmatica errasse dicuntur, nimurum Nicolaus I. & Stephanus VII.; Nicolaus enim docuit, valere Baptismum in nomine Christi collatum, omisis nominibus Divini Patris & Spiritus. Stephanus verò irritavit acta Formosi Pontificis antecessoris sui, proinde censuit, Sacramentum pendere è virtute seu probitate ministri, qui error est in Fide manifestus,

Responsio I.

NE longiores C. Bellarmini hanc in rem datas responsones describere opus sit, paucis easdem hic annotasse sufficiat, quibus ostendit, fuisse illo tempore hanc ipsam D. Ambrosii & aliorum sententiam, Baptismum nempe in nomine Christi collatum, esse validum, Nicolaum proinde non egisse partes Romani Pontificis, sed Doctoris privati, veluti egit D. Ambrosius. Nec fuit hac de re interrogatus Pontifex, sed an firmus sit Baptismus à Judæo vel Pagano collatus? quem firmum esse respondit Nicolaus responsum definitione Pontifica stabiliens.

Responsio II.

FATETUR candidè C. Bellarminus, errasse Stephanum VII. & Sergium III. sed in questione facti, non juris. Si enim Historia à pluribus Pon-

Pontificibus hujus & sequentis Seculi continuata ritè inspiciatur, apparebit, præcipuam, seu potius unicam quæstionem fuisse, an Formosus fuerit legitimus Pontifex, in qua quæsti one errasse Stephanum & Sergium liquido satis constat. In confirmationem responfionis additur, quod nec Stephanus nec Sergius Decretum ediderint, quo voluissent decernere ac debuissent, ordinatos ab Episcopo degradato esse iterum ordinandos, in quo utique errasset uterque contra fidem; sed solum jussent iterum ordinari eos, qui fuerunt à Formoso in numerum Clericorum cooptati. Quod mandatum non ex ignorantia aut pertinaci errore, sed ex odio in Formosum concepto provenit. Hinc notat Sigebertus in Chronico supra annum DCCCCIII, à Stephano furioso Pontifice reclamantibus pene omnibus exauctoratos fuisse omnes Clericos à Formoso Pontifice priùs ordinatos.

Reflexiones & Responsiones ad alia adversariorum Objecta.

UT tam doctorum, quam indoctorum, desiderii satisfiat identidem cipientium Hübnerianas fabulas refutari, ideo ejusdem crises supra Seculum nonum nobis relietas rebus nostris interponamus. Ex quibus annotare lubet sequentia puncta:

- I. Dissidia inter Caroli M. nepotes exorta occasionem dedisse Romanis Pontificibus *piscandi in turbido*.
- II. Sergium II. ex Romanis Pontificibus primum fuisse, qui mutarit nomen.
- III. Joannem VIII. fuisse fœminam &c.
- IV. Nicolaum I. coepisse prohibere Sacerdotibus matrimonia.
- V. Carolum Calvum à Joanne VII. coronatum fuisse, & ob hoc Carolum prætendisse jus suum ad Imperium; & inde provenisse, ut populus credere cœperit, neminem posse creari Cæsarem, nisi coronandum à Romano Pontifice.

Responsio I. ad I.

QUID in Seculi hujus turbido Romani Pontifices quasi piscando ceperint præter animas, nemini ferè constat quam Hübnero. Quales ipse vero inter homines locum aut numerum mereatur, jure merito dubitant illi, qui homines re, non nomine solum sunt. Ignoran-

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

S

tia

tia hercule & fides mala ex eruditorum hominum numero vix non exclusum volunt, & denuo excludit eundem hoc Seculum IX. ubi se vel summè ignarum, vel certè mendacem ostendit, inter quæ extrema non datur in Historia hac medium. Si enim implere voluissest Historici officium, eundem non ignorare oportuisset, item inter Ludovicum Pium ejusque filios ortam, ad Ieros usque nepotes pertinaciter sopia tam, Romanis Pontificibus tantum obfuisse, ut inter Secula Sedi Romanæ summè funesta hoc etiam numerandum fuerit. Testantur hoc tempora Gregorii IV., qui Ludovicum Pium inter & filios item compositurus abiit in Galliam, sed re infecta rediit in Italiam, sua singulari vigilancia prohibiturus turbas Ecclesiæ noxias. Sergius II. in summo officio secutus Gregorium IV. Romæ excepit Ludovicum II. Lotharii Imperatoris filium, postquam magna pars Italiae ab ejusdem Ludovici comitatu passa est tantum damnum, quantum vix ab ullo hostium est timendum. Gallos ex Italia reduces mox, sed alia ex mundi parte secuti sunt Saraceni, qui occupata etiam Româ D. Petri templum expilarunt adeò, ut Leo IV. vel utilitate summa, vel necessitate extrema permotus Urbe Leonina circumdeederit idem D. Petri templum. Benedicti III. tempore idem Ludovicus Rex Anastasii Cardinalis fraudibus circumventus exercitum suum in Italiam misit, qui ejusdem Anastasii ductu ædem D. Petri spoliavit, Pontificem verò Benedictum in custodiam dedit, spoliandum absque dubio insignibus & Pontificio munere, nisi æquitatis causâ cognita Galli iniquitatem Anastasi condemnare, & ejus partes relinquere coacti fuissent. Sub Pontificatu denique Joannis VIII. his inter Carolum Calvum, Ludovicum Balbum & Carolum Crassum fortunæ aleam variam nacta, in diversa egit quidem Joannem Pontificem adeò, ut nunc huic, nunc illi coronam Imperatoriam concederit; quale tamen commodum Ecclesia inde retulerit, haud appetet. Aqua enim hæc turbidissima dedit Saracenis anfam turbandi in Italia ita omnia, ut Pontifex ipsis tributum sat grave solverit derelictus ab omnibus ex omni parte, dum studuit servire diversis partibus. Atque hæc una etiam inter causas fuit, quæ Joanni octavo foeminæ potius, quam viri nomen peperit: quam facile causam amplectetur cum sociis Hübnerus, si Romanis Pontificibus favendum, non invidendum esse existimaret. Cæterum quod Stephanus VI. optaverit denique, in Roma-

Romanum Imperatorem eligi quempiam potius ex Italiae, quam Germaniae viris Principibus, haud ægrè ferendum est, si perpendatur causa; causa enim fuit hæc ipsa inter Imperatores & Galliae Reges lis, hoc Seculo perpetua, & Ecclesiæ Romanæ tristissima. Quoties quæso elegissent sibi Imperatorem vel ex Sueciæ, vel Borussiæ, vel alterius amicissimæ nationis viris Principibus plagæ septentrioni proximæ, si optatis respondisset even-tus? dum nempe *proximus ardes Ucalegon*, remotiora tantisper obliuisci-mur incendia.

Responsio II. ad II.

IGNORANTIA hic palpabi laborare iterum se monstrat Hübnerus, dum afferit, Sergium II. ex Romanis Pontificibus fuisse primum, qui nomen mutarit, ne *Bocca-Portius* ullus audiret Romanorum Pontificum. Ignorantia, inquam, hæc est: ex omnium enim, qui nominum confide-rationem quandam habuerunt, Historicorum libris constat, hujus Pontifi-cis parentem virum Romæ nobilissimum fuisse etiam *Sergium* vocatum. Vel igitur nomine altero non fuit appellatus, vel certè non mutavit, dum *Sergii* nomen retinuit; vel denique longè ante *Sergii* Pontificatum ipsius Majores assumperunt nomen virò dignum. Accedit, quod *Bocca-Por-tius*, nec Latinis, nec Italis idem significet, quod sonat *Os Porci*, etsi id af-firmet Hübnerus. Cæterum lege Historiam Ant. Foresti & aliorum, an non Martin. Luther in sua juventute *Lother* aut *Luder* fuerit vocatus. Ve-rum relinquamus nos item hanc vocabulariam Hübnero discutiendam.

Quod verò Sergius II. inter Romanos Pontifices primus nomen mu-tarit, nullus certè probatorum Authorum meminit; meminerunt verò expèsse de aliis hoc Seculo Pontificibus, nempe de Marino I., qui antea Constantinus, de Stephano V., qui Basilius, de Hadriano III., qui Aga-pitus, & Joanne XII. qui Octavianus vocabatur, atque horum ultimum aliij Scriptores æquè ignorantes ac Hübnerus est, primum fuisse falsò dixerunt, quod aliud sibi nomen optarit, uti probè notavit Antonius Foresti. No-lim ego hic Hübnerum aculeatus mordere dictus, ut pœnam talionis iuat.

S 2

Respon-

Responsio III. ad III.

OCCURRIT h̄ic nobis fabula de Joanne VIII. imaginario Pontifice; quæ fabula quoniam nec ingenii, nec veritatis speciem ullam habet, inter fabulas viris dignas nomen habere non potest. Suis certè è fabulis pridem eliminâsset Aësopus, ut meliori jure inferi posset Lutheranorum Historiæ Ecclesiasticae, in qua locum sibi ferè principem vendicare potest *biceps Papa, Lutherus nempe & Catharina, Papa & Papissa* non unius tantùm prolis parentes sacrilegi.

Quoniam verò in Romanis Pontificibus turpissimum meritò videri posset, & esset, quod in auctoribus suæ Religionis, ut vocant, Lutherani nec inficiari possunt, nec inter dedecora Ecclesiæ suæ numerandum putant, Lutheri nimirum sacrilegum matrimonium, ideo quanta calumnia Romanis Pontificibus hac etiam in parte sit illata, variis linguis ostenderunt Historici diversissimi. Ex viginti, quos h̄ic obiter tantum inquirens inveni, afferam solum C. Bellarminum & Christophorum Ott, quorum uterque fusè falsitatem hujus, ut ajunt, Historiæ evidenter ostendit ex circumstantiis personarum, locorum, temporum & rerum aliarum. Et

Primò quidem ex circumstantia ipsius Historici Martini Poloni Monachi, qui ex confessione plerorumque etiam Heterodoxorum primus hujus fabulæ vel auctor vel promotor fuit. Is circa annum 1277. scripsit suum Chronicon, in quo Historicorum ipso longè peritorum testimoniō immiscuit suæ Historiæ fabulas multas apertæ simplicitatis testes. Simplicitas certè appareat in ipsa de Joanne hoc, vel Joanna relatione, in qua refert, *Joannem fuisse Anglicum ex Moguntia*. Quasi verò Moguntia esset in Anglia, vel Moguntiæ urbs esset Anglia. Simplicitas appareat quoque ex hoc, quòd ausus fuerit scribere rem, quam per annos plures, quam quadringentos nullus Historicorum ipso antiquiorum scripserat; Sigebertum enim aut Marianum Scotum nihil scripsisse de foemina papissa, ostendit Bellarminus. De solo autem Sigeberto & Mariano Scoto posset esse dubium Magdeburgensibus. At Marianus scripsit circa annum 1070, Sigebertus circa annum 1100. quorum hic ultimus apertus fuit Romanorum Pontificum hostis,

Se-

Secundò ex circumstantiis papissæ, quæ Hübnero teste Moguntiæ ex prostibulo nata ab aliis Gilberta, ab aliis Agnes, ab aliis Jutta, nunc Moguntina, nunc Anglicana dicitur. Moguntiæ Fuldam delata inter alumnos ejusdem monasterii libros de magia incipientes posteritati reliquissæ fertur. Ex hoc monasterio Athenas usque cum Amasio studiorum causâ pervernit, ubi ita eminuit, ut etiam viris doctissimis palmam præripuerit. Qui profectus in studiis occasio Romam petendi fuit, ubi doctrinâ suâ excelluit, ut absens etiam, & tantæ dignitatis immemor in Pontificem fuerit electa. Ita ferè habet fabulæ pars maxima.

Has unius personæ circumstantias qui bene componere noverit, magnus hic nobis merito erit Apollo; non enim convenit patria, non nomen, non vitæ conditio &c. Tam longo tempore viri habitu foeminam abscondere; Veneri simul se totam dare, & studiis invigilare; inter doctissimos juvenes, imò & viros doctrinâ & virtutis fucatâ tantum specie longo tempore eminere, ut in Pontificem etiam absens eligi mereatur, aut talis potius videri possit, est miraculum sua novitate cuncta mundi miracula longè superans. Non morantur nempe in eadem sede virtus & vitium, litterarum studium & turpe otium, ingenium Palladis serenissimum, & caput Veneris turbine & turpidine plenum. Suò etiam fumo Veneri ignes non minùs facilè & citò produntur, quam incendia alia; ardere simul & fœtere incipiunt, & post breve tempus in apertas flamas erumpit latens favilla.

Cæterùm cùm tam bene constet adversariis de vita & moribus hujus Agnetis, quæramus ex ipsis, quisnam fuerit ejusdem Amasius, ubi natus, quæ utriusque studia, qui Athenis & Romæ auditores? Verùm nemo nec verbum reponit, aut reposuit in librís.

Tertio, nūm in eisdem locis. Moguntia enim, ut dictum est, & Anglia non conveniunt. Hunc igitur errorem ut corrigerent Lutherani quidam, dixerunt, sūsse dicendam Margantinam Anglicanam. Sed nec in tota Anglia hactenus fuit vel urbs, vel pagus, vel locus alijs Typographijs notus, qui hoc nomine vocaretur.

Qua vero ratione hæc Agnes, vel Gilberta, vel Jutta Moguntia Fuldam pervenerit, nec ipsis Moguntinis, nec Fuldensibus constat. Facilius forsan quæstio est & responsio, qua decebimus, quomodo Fulda Athenas pervenerit. Fateantur igitur Fuldenses sincerò animo, utrum ullum

suorum vel Alumnorum, vel Religiosorum unquam per omnia à nato Christo Secula Athenas miserint? fateantur etiam, utrum Fulda monasterium tunctemporis jam fundum acceperit? Imò fateatur tota Germania, num sub Seculi VIII. vel IX. tempora tam avidus quisquam fuerit litterarum, ut Athenas usque ablegārit juvenes, vel sub schemate juvēnum latentes fœminas, ut discerent Græcam fidem & mores Græcos? si Hübneri responsum alio loco datum audiverimus, et si auctori suo maximè contrarium, huc optimè quadrabit; ait enim, hisce Seculis non modò Germaniam, sed totum mundum crassissimis ignorantia tenebris fuisse involutum. Ait item Latinam & Græcam Ecclesiam ita fuisse mutuō odiō divisas, ut usque hodie non secuta fuerit unio. Athenas saltem eo tempore ignorantiae tenebris obscuratas fuisse, nemo inficiatur præter Historiæ imperitos; illo ipso enim tempore Athenis prorsus negligebantur literarum studia, quæ post fata hujus Joannæ, si tamen unquam vixit, à Berda Theodoræ Imperatricis fratre denuo sunt restituta, sed minimè ex integro, ut clare ostendit C. Bellarminus. Qua ratione igitur huic Magistræ Gilbertæ Athenis tantus profectus respondit?

Parisiis potius paulò antè Musæ sedem sapientiæ figere coeperant sub Carolo M. Meccenate liberalissimo circa annum 790.; adeò ut Athenæ ex Græcia in Galliam migrasse fuerint visæ. Notavit hoc bene Theodoricus Scherenberg Scriptor Lutheranus, qui solœcismum suorum emendaturus scripsit, nomine Athenarum venire hic Academiam Parisiensem. Ne scilicet toto cœlo aberraret præclarus Historicus, maluit aberrare 300. milliaribus, quot nempe Parisii distant Athenis.

Si tamen vel Parisiis vel Athenis operam litteris navavit, liceat interrogare, cur non post acceptam Doctoratū Laureolam redit in Germaniam? qua de causa Romam petijt Germaniā neglectā, dilectā patriā ignorantiae tenebris sepulta? Si item Romæ sua placita publicè, seu de cathedra exposuit Doctor plusquam eximius, edifferant Lutherani &c. qua in cathedra docuerit, cum hæc non minùs ipsis nota deberet esse quam sedes stercoraria, quæ tam lutulentis coloribus ab ipsis est descripta & depicta? quinam denique fuerunt ejusdem vel tyrones, vel Romæ discipuli? quinam collegæ? altum est undique silentium, nemo respondet, vox fauibus hæret.

Quar-

Quarto. Fortassis circumstantiae temporis rem totam dilucidabunt? sed enī quām bellē. Quāramus rursus, Moguntiæ quanto tempore vixit? quanto tempore Fuldae? quales item scripsit ibi libros de magia? ubi sunt illi libri? quanto tempore morata est Athenis? quanto tempore Romæ ante Pontificatum suum? quo & quanto denique tempore in Pontificatu? ad ultimam solum quæstionem responderunt varii varie; aliqui enim, ut probè annotavit C. Baronius, ajunt, fuisse Joannem vel Joannam hanc iucressorem Martini I. qui mortuus est anno 654.; alii dicunt successorem fuisse Theodori II. circa annum 904.; alii demum successisse contendunt Leoni IV. & Pontificem fuisse annis duobus & tribus mensibus. Atque horum pars ultima satis agnoscit errorem priorum.

Utinam & ipsi suum errorem agnoscerent, quem profectò oculere non possunt. Eundem sānè pridem intelligere potuissent tum ex multis aliis, tum præcipue ex Anastasio Romano Historico, qui eodem tempore simplici & fideli calamo scripsit paucis gesta Summorum Pontificum, quo tempore hæc fabula contigisse dicitur. Atque hic non solum quod audivit, sed quod vidit, scripsit; interfuit enim creationi plurium Pontificum, quorum aliqui Joannam hanc debuissent præcedere, alii sequi. Is vero affirmat, post Leonem IV. vacâsle Sedem Summam quindecim diebus, & mox communī consensu creatum fuisse Benedictum III. ; quibus itaque verbis sufficienter indicat, nullam intermediate fuisse foeminam.

Alias circumstantias, quales sunt de partu Joannæ hujus in processione publica; de columna in rei hujus memoriam erectora; item de sede stercorearia &c. cùm C. Bellarminus, Christophorus Ott, & centum alii eas sibi maximè repugnare ostenderint, ego pluribus non examinabo. Obstetrics enim ipsæ & foeminæ præsertim parum pudicæ ridebunt hanc credulam Lutheranorum simplicitatem. Eorum unus Daniel Blondellus Scriptor Calvinianus fabulam hanc meritò explodendam esse confessus est, & ut omnes exemplum suum sequerentur, neminem non commonuit. Qui-cunque igitur nechujus nec alterius sana sequitur monita, præter alia insolubilia argumenta & Authorum testimonia sibi opposita, eam patiuntur in Chronologia difficultatem, ut annorum numerum duobus annis & duobus mensibus augere cogantur, ita quidem, ut duo anni & menses illi duo nec inter Pontifices, nec inter horum annos ullum inveniant lycum Chronologis penitus ignoti. Agnovit grandem hunc errorem tandem

ipse

ipse Hübnerus, ea propter censuit & ipse hanc Joannam è numero saltem annorum esse expungendam, quamvis inter Pontifices locum satis longum suo in libello huic Joannæ concesserit. Fassus est tandem equidem valde dubiam etiam à Protestantibus Scriptoribus adhiberi fidem imaginariæ huic Historiae; addidit tamen, hoc dubium inter illas controversias ponî deberi, quæ ante mundi finem non impetraturæ essent sententiam ultimam. In rebus nempe luce meridiana clarioribus non impetrabit Hübnerus sententiam ultimam, quoniam cum Scriptoribus sui similibus hactenus semper expectavit sanum judicium.

Responsio IV. ad IV.

Eò quòd Romana Ecclesia maximopere semper certaverit pro Virginum ara, stylō in contrarium versō pugnârunt semper hæretici pro Veneris hara. Indecora hac nota ante tredecim Secula jam à D. Hieronymo sunt descripti, qui hæreticos ab Orthodoxis Sacerdotibus distingui facile posse afferuit, quòd hi Virginem, illi Venerem imitari consueverint. Affirmat quidem more suo impudentius, quàm audaciùs, Hübnerus, Nicolaum I. *jam cœpisse* à matrimoniis ineundis arcere Sacerdotes: quæ verba & his similia quasi ex Bibliis deprompta firmissimè credunt Lutherani. Quàm parùm verò his dictis suæ consulat Historiæ Hübnerus, minimè attendit: hactenus enim ipse in suo tomulo III. nullum attulit ex Romanis Pontificibus, qui vel ipse iniisset matrimonium, vel ulli ex Sacerdotibus matrimonium permisisset, certò certius non omislus, si vel vestigium de hac materia deprehendisset, cani venatico simillimus. O si Romanæ Ecclesiæ Sacerdotibus unquam fuisse æquum, matrimonii vinculis sese illigare, quàm pleni Historicorum forent libri! veluti nempe pleni sunt continuis veterum hæreticorum singulis seculis cum fungis progenitorum impudicitia. Non infiantur Romani, Græcæ Ecclesiæ hac in parte aliquid datum fuisse, ut nempe Sacerdotibus, qui ante suscepimus Sacerdotium iniissent matrimonia cum Virginibus, integrum esset in eodem statu permanere: quàm arctis tamen legibus hæcce matrimonia constricta sint, minimè omiserunt Historicci. Non infiantur item Romani, & cum his apertè D. Bonifacius Germanorum Apostolus, multos tum in Germania, tum Gallia Sacerdotes fuisse polygamiâ infectos.

Quòd

Quòd verò, non dicam, in tanta sacrilegia, sed tantùm in ullum Sacerdotis Germani vel Francici matrimonium consenserit Romana Ecclesia, quis unquam probatorum authorum scripsit? Authorum certè neminem citavit Hübnerus, suæ Historiæ auctor ipse sibi sufficientissimus, quam rudi bus pueris & credulis foeminiis, non viris gravibus scripsisse ipse suo ope re testatur. Sedeat, amabo & vel non ex ipsis Lutheranis præconibus aliquis occipiat scribere suorum aliquot æqualium vel collegarum gesta, profectò ab inceptis desistet quamprimum impeditus calamus, si ab uxori bus vel copiosis liberorum manipulis cogatur abstrahere. Correlativa hæc nimirum eam fortita sunt naturam, ut vel talia non sint, vel secum suam caudam trahant quovis cometa longiore.

Responsio V. ad V.

MULTIS Hübnerianis ignorantiiis hoc Seculo detectis accedat etiam hæc minimè ultima, qua audet dicere, ex coronatione Caroli Calvi à Joanne VIII. facta in vulgus descendisse rumorem, neminem posse agnoscì à populo Cæsarem, nisi coronatum à Pontifice Romano.

Præterquam enim, quòd asserti sui rationem nullam afferat, ostendit se ignorare, quòd tum in Oriente, tum in Occidente fuerint à Romano Pontifice coronati Imperatores & Reges. In Oriente nimirum Justinus anno 526. è manu Pontificis D. Joannis I. coronam accepit Imperat riā; Justinianus junior verò circa annum 712. à Constantino Pontifice coronatus est, ut communis haec tenus Historicorum fuit assertio, qui non minus confitentur, Pipinum Galliæ Regem, ante Carolum Calvum, pluribus quām centum annis fuisse à Zacharia Papa diadematè regio exornatum; Carolum verò filium à Leone III. coronâ Imperatoriâ anno 800. decoratum fuisse, scribit etiam Hübnerus. Ludovicum etiam Lotharii Imperatoris filium honorem & coronam similem accepisse à Sergio III. fatentur omnes. Observent igitur Lectores benevoli, quām sèpè fallant & fallantur simplices & fallaces Hübneriani tomuli, jure municipii in Germaniæ bibliothecis haudquaquam digni, sed cum fallacibus zingaris procul pellendi. Liceat per benevoli Lectoris veniam ita claudere

hoc Seculum, cùm Hübnerus longè acerbioribus
clausulis sua finierit Secula,

*Seculum Decimum.***CXVIII. Joannes IX. Tiburtinus.**

HABUIT initium Sedis suæ Joannes IX. anno ferè primō Seculi hujus, quod Ianè tenebrosum, durum, tardum, plumbeum, ferreum ac sceleratum ab Historicis dictum fuit, quoniam ignorantia & scelera nimirum quantum invaluere. Initium ferreum etiam Joanni fecit Sergius homo ambitiosus, contra quem Pontifex Concilium Ravennæ convocavit, in quo Stephani VII. acta reprobata, Formosi verò rursum sunt confirmata. Rejecto Berengariō, qui Cæsarīs nomen vi & armis sibi vendicārat, coronam Imperii à Joanne IX. impetravit Lambertus Hugonis Spoletani Duci filius, in Germania interea Ludovico IV. Cæsare dicto. Cæterū proposito anathemate prohibuit gravissimum illum abusum, quo Romani intellecta Pontificis morte ab aliquo tempore quamprimum cucurrerunt ad spoliandum palatium Pontificium. Atque hujus sui Decreti vigorem brevi ipse expertus est anno 904. aut 905, mortuus, Sedis 3.

CXIX. Benedictus IV. Romanus.

INTERD. Benedicti claustra, ex quibus teste Wione ad supremos honores evocatus est, maluisset latere, quām eos experiri tumultus, quibus Germania præcipue & Italia sunt concussæ ; plures enim eo tempore de corona Imperii decertabant certamine Germaniæ Statibus luctuosissimo. Luctum augebant irruptiones pene annuæ ab Hunnis a liorūmve barbarorum exercitu factæ. Bellorum proin turbis etiam Pontificum gesta adeò sunt oblivioni data, ut de Benedicto IV. aliisque hoc Seculo sequentibus Pontificibus parum sit nobis relictum. De Benedicto enim hoc solùm referunt, quod benignissimus fuerit in pauperes. Inter pauperum igitur luctus maximos tumulo illatus est anno 907. Sed.

2.

CXX, Leo

CXX. Leo V. Ardeatinus.

LNUS ex eorum numero Pontificum, qui summum honorem reliquere D. Benedicti monasteriis, diebus tantum quadraginta Supremus Praeful fuit. Quo brevi temporis spatio, cum vir *Simplex & Rectus*, uti dicebatur, immiscere sese nollet rebus ad cives potius, quam Clericos spectantibus, a Christophoro Cardinale, viro avaro, ambitione & audacissimo de throno dejectus carcerique inclusus est: Christophorus vero septem mensium, nomine, non re Pontifex a Sergio primum monasterio inclusus, dein vero in carcerem missus fatis concessit orbi non liquidis.

CXXI. Sergius III. Romanus.

TANDEM ambitio hujus Sergii Summum dignitatis attigit apicem; in quo Concilium a Joanne IX, Ravennæ collectum reprobavit, iramque suam in Formosum ante annos octo jam defundum exercuit, confirmans gesta Stephani VII. Est hic Sergius ille, qui ex Marozia libidinosa, sed simul admodum potenti scœmina suscepit filium, vel ob matris sue potentiam etiam Pontificem creatum, & Joannem XI. nuncupatum. Eo usque tunc temporis ascenderunt scelera! sedit annis 3. mortuus 910. E Pontificum equidem numero expungunt eum nonnulli Historici; cum tamen plures eundem non omissum voluerint, ideo nos etiam eidem præter numeri augmentum encomii nihil dabimus.

CXII. Anastasius III. Romanus.

PRÆTER eximiæ virtutis testimonium de Anastasio nobis relictum hoc memoriæ proditum est, quod Episcopo Papiae præter alia privilegia concesserit & istud, sedendi nimirum supra albicantem equum, & in Conciliis locum Pontifici occupandi proximum, sinistrum tamen. Summō loco fuit Anastasius annis 2. mortuus 912.

CXXIII. Landus, Sabinus.

SEDIT mensibus tantum 6. vix laudatus, vix laudandus; ut enim Theodoræ arroganti & libidinoso scorto non displiceret, Joannem ex Ravennatensi Presbytero Archiepiscopum eligi curavit, parum sollicitus

licitus de pastore ovium, cui cum lupa commune erat commercium, Non omissendum hic, quod id tamen efficerit, ne Berengarius II. & Rudolphus Guidonis Comitis filii mutuis sese odiis & pugnis laceffere perrexerint.

CXXIV. Joannes X. Romanus.

EST hic ipse paulò antè memoratus Ravennæ Archiepiscopus Theodorus operâ ad tantam dignitatem promotus ; quem tamen meliorem fecerunt arma ab eodem adversus Saracenos adeò feliciter sumpta, ut ad interencionem omnes tanto duce sint deleti. Pugnæ præsentissimi fuere Divi Apostolorum Principes Petrus & Paulus, quos sese vidisse victoriæ auspices tentatæ fidei testes professi sunt. Evidet hæc victoria Joannis X. & aliorum virorum Principum Christianorum animos, hi ut Legatos hunc ad Pontificem, ipse Oratorem Compostellam abire juberet ad D. Hispaniæ Apostolum Jacobum, poenitentis Pontificis coram Deo futurum testem. Dedit tamen Deo luculentas poenas poenitens hic Pontifex, si non ob finem, saltem in fine ob turpe virtutem initium ; Marozia enim amans & amens, atque post exortans seditionem furens foemina, occiso Petro Pontificis fratre, Joannem ipsum in vincula dari jussit, in quibus brevi inventus est mortuus an. 928. Sedis 16.

CXXV. Leo VI. Romanus.

PACEM Leo ut Ecclesiæ redderet, vel redditam conservaret, omnem intendit curam ; à Victorello propterea ita laudatus est, ut majori encomio se idoneum reddere, eodem teste vix potuisset inter turbatissima hæc tempora. A seditionis tamen & novarum turbarum auctoribus post sextum Sedis mensem captus carcerique mancipatus diem suum extremum vidi in tenebris.

CXXVI. Stephanus VIII. Romanus.

INTER D. Benedicti cætus Religiosissimos Stephanus VIII. ita fuit confirmatus, ut armis & virtutis ejus Seculi virtus ipsius potentior viam ad solium Pontificium, licet arduam, invenerit; in qua tamen Sede collocato

locato plus agere licuit eminus , quām cominus . Spirenum enim Bo-
hemiae Ducem ad Sacra Romana ejus hortatu adductum fuisse refertur.
Romae verò à seditiosis viris ita fuit impeditus, ut plura desiderare , quām
opere exequi licuerit per annos Sedis duos, quorum ultimus fuit 931.

CXXVII. Joannes XI. Romanus.

GUIDONIS Tusciæ Marchionis, aut potius Maroziæ ejusdem con-
jugis potentia concendit Supremam Sedem. Adeò cumulata
sunt tunc temporis Romæ scelerata enormia ; per unam fœminam
scelerum matrem, quæ Guidone marito mortuo non est verita Hugonem
Guidonis fratrem Romam vocare, ut cum eodem nuptias contraheret.
Evenit verò, ut Albericus Maroziæ filius gravi alapa ab Hugone latus ,
Romanis injuriam hanc nigrō calculō notantibus, & Albericum ad arma
corripienda cohortantibus, Hugo Romā fuerit ejectus , Joannes verò &
Marozia in vincula dati. Occasione hac utendum ratus Romanus O-
rientis Imperator, liberrimum sacri Pallii usum pro Patriarchis suis obti-
nuit à Joanne XI. usum hunc brevi in abusum vertentibus cunctis inOrien-
te Episcopis. Ita Græca fides nec sensim nec sine sensu deficere coepit à
Romana. In vinculis mortuus est Joannes an. 936. Sedis 5.

CXXXVIII. Leo VII. Romanus.

PACEM inter Hugonem Italæ Regem, & Albericum Romanæ ditio-
nis invasorem componere, sibiique mutuò conciliare, Clericis verò
Romæ Monachisque amorem virtutis atque doctrinæ amicum de-
nuo reddere pro viribus laboravit: inter arma enim bellaque tum exter-
na tum civilia filiuere nimium quantum virtus & scientia. Harum igitur
vigorem ut excitaret, ex Cluniacensi Monasterio Romam vocavit Odonem
Abbatem famâ sanctitatis, eruditionis & eloquentiæ laude celeberrimum.
Opus tamen bene coeptum ne perficeret, obstitit mors anno Pontifica-
tū 3. Christi 939.

CXXIX. Stephanus IX. Germanus.

EX Germanis iisque paucis Pontificibus primus à populo legitimis
Electoribus propositus, annitente plurimum Ottone I. Germano
Imperatore, à Clericis denique non rejectus est. Quare summo
odio ferebantur tum in Cæsarem , tum in hunc Pontificem Ger-

manorum osores Itali, inter quos Albericus Romæ præfetus per suos factiles haud est veritus exorta publica seditione fœdum in modum vulnerare Pontificis faciem. Dedit verò dignas pœnas tam Albericus quam reliqui hostes sacrilegi Ottoni Cæsari. Stephanus et si publico plurimum ob accepta vulnera abstinuerit, suo tamen intentus muneri Galliæ viros Principes, & inter hos maximè Hugonem Capetum commovit, ut bellum Ludovico IV, ejus temporis in Gallia Regi non moverint. Similem in modum dum Italiae Regem & Albericum componere frustra studuit, vitam exuit anno 943. Sedis 3.

CXXX. Marinus II. Romanus.

UT Ecclesiæ statum suorum Antecessorum negligentiâ nonnihil deformatum reformaret, Principes Christianos ad pacem dandam & conservandam animavit, unde nomen *Pacifici Papæ* adeptus est, & Ottoni I. Cæsari pergratum fecit. Clericos etiam & Monachos ejusdem Seculi injuriâ valde dissolutos sui officii seriò commonefecit miscens consilia præceptis, timorem amori. Prophetiæ dono prædictum fuisse ex eo patere ait Welserus, quod Adalberoni Augustæ Vindelicorum Episcopo mortem, D. Udalrico autem ejusdem urbis & Diocesis supremam mitram prædixerit. Suæ etiam ipse præscius mortis extinctus est anno 946. Sedis 3.

CXXI. Agapitus II. Romanus.

LUDOVICUM IV. Galliæ Regem cum Hugone Capeto iterum decer- tantem consiliis juvit & Conciliis, quæ tum in Gallia, tum Romæ ejus certaminis & belli causâ instituit. Sublato per venenum Lothario Italiæ Rege Berengarius coronam rapuit. Contra hunc igitur insuperetas vocavit Agapitus Ottomem. Verum venienti Ottoni obstitit Albericus Germanorum præcipue hostis, quo defuncto ejusdem filius Octavianus Romanum dominium sibi attribuit saltum facturus ex profano in sacrum solium, quod possedit Agapitus annis 9, mortuus 955.

CXXXII.

CXXXII. Joannes XII. Thuscus.

ALBERICI filius vix octodecim annorum juvenis armis potissimum
occupavit D. Petri cathedram, cui ne schisma noxiū oriretur,
consensere tandem electores legitimi inter duo mala minus eli-
gentes. Vocatus ab hoc Otto I. contra Berengarium & ejus filium Adal-
bertum venit, foedusque cum Joanne XII. ante aram pepigit dictō utrin-
que Sacramentō. Præter alia ornavit foedus hoc corona, quam Joannes
Ottoni imposuit. Verū vix in Germaniam redierat coronatus Impe-
rator, adeò terruit Joannem Berengarius, ut cum hoc amicitiam junxerit
summè Ottonis partibus contrariam. Venit igitur vice altera cum exer-
citū Otto, & vicit Berengarium, quēm unā cum conjugē in Bavariam mi-
fit in captivitate moriturum. Conciliabulo dein convocatō Joannem
XII. deponi curavit, ejusdem in Sedem electo Leone Romanæ Ecclesiæ
Protonotario. Vix altera vice Romā redierat Cæsar, Joannes Romanam re-
vocatus redijt, collectoque Concilio Leonem sacris vestibus exuit laico-
rum numero eos restituens, quos Leo non legitimus Pontifex consecrā-
se visus fuerat. Tum verò Joannes XII. tanquam re præclare gesta in
locum extra urbē per amēnum se conferens mortis locum invenit; ab
ignota enim manu de nocte percussus paulo post extinctus est anno 964.
Sed. 9.

CXXXIII. Benedictus V. Romanus.

SUBLATO Joanne XII. Benedictus V. à Clericis Romanis electus est,
cum in Umbria Berengarii partes reliquas oppugnaret Otto Cæ-
sar, qui auditō de novi Pontificis electione nuntiō vehemen-
ter commotus quamprimum Romam contendit, Leonem VIII. per
vim intrusum Pontificem per vim conservaturus; Benedictus proin Pon-
tifica dignitate præsente Cæsare exutus, & ab eodem in Germaniam
ductus, Hamburgi est mortuus anno 965. non sine fama sanctitatis.
Prophetam & Martyrem suum per plura Secula dixerū & coluerē
Saxones, quo nomine venere omnes quondam latè circa Albim
dispersi populi. Eodem anno mortuus esse fertur Leo Pseudo-Pontifex,

qui,

qui, si sit habenda fides Luitprando Historico schismatico Ottonis I. adulatori compertissimo, jus eligendi Pontificem in Ottoneum ejusque Successores penitus transtulit, eisdemque omnia restituit, quæ quondam Imperatores Ecclesiæ donavere, aut potius ad se nunquam pertinuisse declaraverunt, verbis & litteris summam hominum fidem merentibus. Verum hac de re reflexiones hujus Seculi videbimus.

CXXXIV. Joannes XIII. Romanus.

AROFREDO urbis Consule pulsus Capuam venit, ubi humanissimum est exceptus à Pandulpho ejusdem Duce, qui etiam Joannem fratrem suum cum copiis auxiliaribus misit, ut Joannes Joannem propugnaret: & sanè à Joanne Pandulphi fratre Rofredus victus & occisus bello civili finem imposuit. Is ipse Joannes Dux ab hoc Pontifice gratitudinis causâ Archiepiscopus creatus est omnium in Italia inferiori Archiepiscoporum primus. Verum acceptò de turbis in Italia nuntiò Cæsar tertio Romam venit, severissimam de rebellibus sumpturus vindictam, editis exemplis extremæ severitatis plenis. Idem Imperator Pontifici Ravennam aliásque à Berengario erexit urbes & oppida restituit confirmans simul relicta à Pipino, Carolo M. ac Ludovico Pio diplomata. Pontifex verò Ottone II. in Romanorum Regem inaugurato, Germaniam simul & Italiam lætitiâ & festivis acclamationibus implevit. Perceptum exinde Pontificis solatium auxerunt datae de Micislai Polonorum Ducis ad Orthodoxa Sacra conversione literæ: missis proin in eam vineam novis operariis, ipse Operiorum maximus promissum accepit denarium anno 972. Sedis 6.

CXXXV. Donus seu Domnus II. Romanus.

MENSIBUS tantum tribus Christi Vicariatum egit ab Historicis non nullis è numero Pontificum omnino exclusus, à nobis nequam excludendus; cum eum non omiserint C. Baronius alii que fide Scriptores dignissimi. Præter obiti tamen munericis tempus brevissimum aliud de eodem ferè reliquere nihil, contenti, nî fallor, non vituperatum fuisse ab ejus ævi Historicis in vituperia quorundam Pontificum plus & quô pronis,

CXXXVI. Benedictus VI. Romanus.

ANNO uno cum aliquot mensibus tantum fuit Pontifex; ne enim longiori tempore præcesset Romanus Ecclesiæ Romanæ, impedit Cincius, ejusdem popularis Romæ pene cum Benedicto natu, extremæ malitiæ vir, qui, urgente Francone Feruzio Cardinale Diacono, Benedictum compedibus constrictum, ut fides est, jugulavit. Tum ipse Franco Summæ Sedis invasor Bonifacii VII. nomen sibi adscivit indignissimus hoc nomine & Sede: de qua tamen post unum tantum & tertium mensem dejectus, spoliato clam Vaticani templo, Constantinopolim fugit sive sacrilegus.

CXXXVII. Benedictus VII. Romanus.

EPISCOPUS Sutrii & S. R. E. Cardinalis Ecclesiæ statum velut sub monstroso capite corpus ægrum miseratus omnem movit lapidem, ut Franconem Antipapam Bonifacii VII. nomen usurpatem de Pontificia Sede dejiceret. Respondit labori suus eventus exoptatissimus: ea de causa Clerici Electores indictis legitimis comitius eundem judicarunt dignissimum, qui indignum loco removerat. Confirmatus itaque Pontifex Benedictus, animum ad componendos quorumvis Sacerdotum mores temporum, aut potius hominum iniuitate vehementer corruptos, convertit: dumque adeò salubribus intentus erat negotiis, à variis Regum aulis Romam missæ venerunt litteræ, quibus Mieislai Polonorum Ducis, Haraldi Danorum Regis, & D. Eduardi Anglorum pariter Regis mors nuntiabatur. Inter quos Haraldus Romana Sacra primus suo regno invexit.

Eodem ferè tempore Imperatores gemini mortis imperio coronas posuerunt, Constantinopoli scilicet Tzimises; Romæ vero Otto II. uterque, ut rumor fuit, veneno sublati: quorum ultimi fata ansam dedissent novæ seditioni ob diversa eligendi Cæsarialis desideria, Germanis Germanum, Italiam Italum postulantibus, nisi Benedictus vel causæ æquitare, vel Ecclesiæ necessitate commotus pro Germanis stetisset ipse Romanus. Otto igitur III. Cæsar electus Imperium Romanum moderari cœpit; dum Romanam Ecclesiam gubernare fere desit Benedictus anno nempe 984. Sed 9. inter felicissimos hujus Seculi Pontifices numeratus, ob morum sanctitatem, & annorum multitudinem.

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

U

CXXXVIII. Jo-

CXXXVIII. Joannes XIV Papiensis.

VIX Franco seu Bonifacius VII. mortem Benedicti VII. intellexerat, quamprimum relicta Constantinopoli Romam reversus collectis pessimorum sociorum copiis, Joannem Pontificem cepit, captumque S. Angeli munimento includi jussit, quo in carcere quatuor mensium inediâ extinctus fuit. Corpus mortui in patenti loco propositum fuerat universo populo ab eodem Bonifacio, ne Joannis Cæsarisque partes deliberarent de restituendo suam in Sedem Pontifice, è qua Divina Nemesis, nemine opinante, dejecit Bonifacium post menses 4. cùm sedisset Joannes anno 1. mortuus 985. Cadaver Bonifacii universorum contemptui ac ludibriis expositum, vix tandem sepulchrum invenit, postquam, teste Oldoino, diebus aliquot publico in foro inhumatum aliis latum, aliis triste spectaculum præbuit.

CXXXIX. Joannes XV. Romanus.

AInitio Pontificatus sui Crescentium Nomentanum Consulem Romanum hostem timuit, à quo Româ Tusciam abire compulsus, sed demum, datō & acceptō fidei juramentō Romam reversus est. Ea ætate D. Adalbertus Boëmis atque Hungarum Apostolus missus D. Stephanum natum sacrâ Baptismatis undâ abluit; in Gallia verò Hugone Capeto Rege volente, Arnulphus Rhemis Archiepiscopus à conciliabulo fuit depositus. Verùm aliud Rhemis Concilium indixit Pontifex, in quo Sedis suæ quamprimum restitutus erat Arnulphus Joannis mandato Rege non obtinente. Miratus est tam promptam Hugonis obedientiam Romanus Præfus, quem ob hoc aliave in Ecclesiam insignia merita verè regia, Ecclesiæ Defensorem, & statu Restauratorem cognominavit. Eodem anno mortuus est Pontifex & Rex, nimirum 996. Sedis 10.

CXL. Gregorius V. Suevus.

OTTONIS Suevorum ac Saxonum Ducis filius, Ottoni III. Imperatori sanguinis propinquitate proximus, D. Benedicto exoptatus venit alumnus, ex cuius Religioso Ordine Romam vocatus, Pontifexque electus, reliquo Brunonis nomine, Gregorius V. dici maluit. Romæ dum Ecclesiæ universæ præesse cœpit, extremos hostes

hostes sibi adversari expertus est: inter eos eminēre maximē Crescentius Nomentanus Consul, & Philogatus. Placentia Episcopus Joannis XVI. Pontificis nomine vocari cupiens, Placentia Ecclesiæ Dioecesi neutri quā contentus, totius Orthodoxi orbis sacros falces ambiens. Verū ab Ottone III. Romanam cum Germanorum exercitu properante, uterque captus, uterque justō supplicio punitus; Crescentius nempe vitā, Philogatus verò oculis orbatus. Rebus Romæ hoc modo compositis, Ottонem III. Romanorum Imperatorem coronavit Gregorius: Secuta est Imperatoriam coronam Bulla, à Concilio Episcoporum etiam laudata, in qua jus eligendi Romanorum Imperatorem solis Germaniæ Viris Principibus est concessum. Ita longè verior Authorum habet sententia, licet alii, præsertim heterodoxi, in longè diversam abeant sententiam, quibus sentire lubeat; quod placet, ut suam salvent sectam nunquam salvandam. Salutis verò attigit metam Gregorius anno 999. Sedis 2.

Reflexiones Historicæ supra Seculum X.

PAUCIS expediri possunt Reflexiones supra hoc Seculum Decimum, malis artibus & moribus ipsorum etiam quorundam Romanorum Pontificum valde obscuratum, quos à priorum vestigiis procul recessisse veritas Historica palam profitetur, ut cuique suum tribuat: laudes nempe laude dignis, vituperia vituperandis. Id dolendum tamen, quod Orthodoxorum Historicorum sinceritate nimium abutantur non Orthodoxi Scriptores; vituperia enim augent crassis ignorantis, dum ferè omnes hujus Seculi Romanos Pontifices verius denigrant, quam describunt. Inter eos Scriptores locum sibi procul dubio vendicavit Hübnerus, calumniator Romanorum velut mercede conductus, cui mercenario et si concedendum sit, hoc Seculo peiores fuisse quosdam Pontifices quam Seculis reliquis omnibus; concedendum sibi tamen minimè existimet, quod perinde Romana Ecclesia vel agat rimas, vel patiatur ruinas: firmitori quippe ipsa innititur fundamento, quam ut paucorum Praefulrum sceleribus possit subrui. Fateor equidem, ab Ecclesiæ Romanæ fundamentis, tanquam solidos omnino lapides, excludendos non esse, ut pote quibus

U 2

quibus

quibus in D. Petro si non omnino singulis, certè universis ipse author veræ Ecclesiæ Christus Servator omnium hisce verbis dixit: *tua es Petrus & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: verum aliud est etiam positum fundamentum Ecclesiæ: unde verbis illis junxit proximè hanc clausulam: & portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Matth. 16. Petrus nimis aut si mavis, *Petra illa fundata fuit supra Petram aliam, cùmque inconclusam ac inexpugnabilem,* de qua D. Paulus I. Cor. 10. hæc habet: *Petra autem erat Christus.* Hinc Romana Ecclesia, hujus æternæ veritatis ac soliditatis probè memor, diebus per anni decursum cuivis Apostolorum sacrissimando repetit ea Pauli oracula, quæ ad Ephesios epistolæ suæ c. 2. dedit: *Ergo jam non estis hospites & advenæ, sed estis cives Sanctorum & domestici Dei: super ædificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso Summo Angulare Lapiide Christo JESU, in quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino: in quo & vos coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu.*

Hæc tibi, Hübner, cùm fortè non sufficiant, addam pauca alia. Detegendæ nimis etiam sunt ignorantiae & errores tui, quos tribus his numeris annotare lubeat:

- I. Joannes X. naturalis fuit filius Landi Pontificis.
- II. Joannes XII. commisit incestus, dæmones in luxurias vocavit, & deum occisus est in adulterio.
- III. Leo VIII. constitutus fuit Supremus Pontifex ab Ottone I. & dehinc foedus fuit initum inter utrumque, ut deinceps semper eligerentur Pontifices Romani à Germanis Imperatoribus.

Responsio I. ad L

JOANNEM X. naturalem filium fuisse Landi Pontificis, in solo Hübnero invenio, reliqui Historici omnes convenient, Joannem X. Romæ natum fuisse ex stemmate Cinciorum, cùm tamen Landus fuerit Sabinus Cincii nequidem sanguinis vel affinitatis propinquitate conjunctus Scribit quidem Platina, Sergium III. fuisse genitorem Joannis X. quem ipse suo ordine nominat XI. sed non magis quam Hübnerus Joannis natales ignorasse, & ideo tam turpiter errasse dicendus est; fuissent enim Joannes XI. & XII. ex Sergio frates, cùm utrumque Platina referat fuisse Sergii III. natum;

natum, quæ fabula tamen nec ipsis heterodoxis placet Historicis. An igitur Platina vel Hübnerus plus errarit, Hübnero discutiendum relinquo. Hübneri profectio error ex hoc etiam patet apertius, quod Joannes X, immediatus Successor fuerit Landonis seu Landi Pontificis, qui quatuor tantum mensibus sedidit, non negante Hübnero. Durante igitur Pontificatu Joannem non genuit; non fuit itaque Pontificis filius. Sed nec ante genuisse potest, cum forte senior, aut non multum junior fuerit Landone Joannes X.

Responsio II. ad II.

IOANNEM XII. juvenem fuisse Veneris voluptatibus & flagitiis aliis deditum, plerique fatentur. Inter eas autem voluptates aut flagitia numerari etiam incestus, & cum malis geniis commercia, nec Platina, nec Suibertus meminere: cum tamen uterque nimium liberalis fuerit in quorundam Pontificum enarrandis vitiis. Sed nec viginti alii à me lustrati Historicci verbum expressere. Solus itaque Hübnerus, vel unà cum ipso malae fidei socii scelera sceleribus augent, non contenti iis augmentis, quæ Ottonis I. tempore tum à Germanis, tum ab Italîs adjecta sunt, ut Ottonom I. & hujus Successores contra Romanos Pontifices animarent, zelô adducti quidem ex parte laudatissimò, excessus tamen & hyperboles ex parte altera non evitante.

An in adulterio deprehensus, & lethali vulnere percussus octavo demum die interierit Joannes hic, dubitat Platina. Post acceptum in capite vulnus, manu prorsus ignotâ, mortuum brevi fuisse, scribunt ferme omnes. Instar Evangelicæ Veritatis cum Suiberto deprehensum & occisum fuisse in adulterio Hübnerus, fornicationum, adulteriorum & incestuum factor & ictor accuratissimus.

Responsio III. ad III.

ET SI Leo, dictus VIII. edidisset Constitutionem, qua potestatem concessisse videri posset Ottoni I. eligendi Summum Pontificem, nullius tamen fuisse aut esse roboris, ex eo etiam constat capite, quod Leo hic nunquam fuerit legitimus Pontifex; non enim Benedictus vel à Cæsare, vel ab ullo alio deponi potuit; nec, si potuisset deponi, servato juris ordine fuisse depositus; cum legitimè non fuerit citatus, nec latâ aut promulgata sententiâ legibus conformi condemnatus; quæ & alia forsan maximi momenti in jure vitia observârunt Juris periti; quorum tamen

U 3

argu-

argumentis hīc hānd opūs est nobis; ostendunt enim Historici complures, Constitutionem geminam, nomine Leonis VIII. editam, esse plusquam ob- & subreptitiam. Adscititam prorsus esse & confictam, duplīci in loco demonstrat ex variis circumstantiis Henricus Spondanus Presbyter Romanus, in cuius compendio, ex C. Baronii Annalibus collecto, vide annum 774. & 964. Non habent idcirco quicunque Romanorum Pontificum hostes, cur multū sibi placeant, aut gratulentur hoc Seculo decimo. Aspersa est quidem macula Romanæ Sed à quinque hujus Seculi possessoribus, viā violentiæ, non juris ad tantam dignitatem ev. cus; fuerunt verò eodem hoc Seculo ferè viginti alii, non vi aut metu, sed liberè electi Romani Præsules, quorum vere Pontificalia virtus paucorum vitiis meritò p̄placere potest. Certè etiam inter Reges atque Imperatores, decem p̄sertim primorum Seculorum, si vel scimissis tantum bona inveniretur, longè magis placeret orbi universo universalia Imperatorum & Regum summa. Licet igitur magna ex parte Seculum hoc ferreum & plumbeum absque injuria dici queat; magna tamen etiam ex parte aureum vocari meretur tum ob illos ipsos majori longè numero meliores Pontifices, tum etiam ob satis magnam copiam Imperatorum, Regum, aut aliorum hoc Seculo omni genere virtutis conspicuorum virorum ac fœminarum, quorum successu temporis multi in Album Divorum fuerunt relati, plures verò referri promeriti. Eorum ego catalogum lectorum oculis hīc aperio:

1. S. Mathildis Ottonis I. Imperatoris M. Mater.
2. S. Adelhaidis hujus Ottonis I. Imperatrix.
3. S. Bruno hujus ipsius Ottonis I. germanus frater, Archiepiscopus Coloniensis.
4. S. Robertus Rex Galliæ adhuc vivus claruit miraculis.
5. S. Olaus Norvægiae Rex & Martyr.
6. S. Henricus hoc Seculo Bavariæ Dux, altero Seculo Imperator Virginicus.
7. S. Cunigundis D. Henrici Coniux Augustissima, & castissima Virgo.
8. S. Stephanus Hungariæ Rex, D. Henrici Imperatoris affinis proximus.
9. S. Emericus D. Stephani, & Gisela Sororis D. Henrici Imp. filius.
10. S. Wenceslaus Bohemiæ Dux.
11. S. Rudolphus Burgundiæ Rex.

DD.

DD. Episcopi.

12. S. Heribertus Archiepiscopus Coloniensis.
13. S. Conradus Episcopus Constantiensis.
14. S. Udalricus Episcopus Augustanus.
15. S. Wolfgangus Episcopus Ratisbonensis.
16. S. Bernardus Episcopus Hildesheimensis.
17. S. Lambertus Ultrajectensis Episcopus & Martyr.
18. S. Elias Valesiae Comes & Episcopus.
19. S. Quatinus ejusdem Valesiae Comes & Episcopus.
20. S. Adalbertus Episcopus Pragensis.
21. S. Ado Episcopus Viennensis in Gallia.
22. S. Dunstanus Archiepiscopus Cantuariensis in Anglia.
23. S. Gerardus Episcopus Morisinensis in Hungaria.
24. S. Osvaldus Episcopus Wigorniensis in Anglia.
25. S. Sisenandus Episcopus Compostellanus.

DD. Fundatores Ordinum, & alii viri Religiosissimi.

26. S. Romualdus ex Ravennatensi Duce Camalduenium Fundator & Abbas.
27. S. Bonifacius (ab altero diversus) D. Romualdi discipulus, Ottoni III. Imperatori sanguine junctus, Apostolus Prussorum & Sclavorum.
28. SS. Benedictus & Joannes D. Romualdi uterque discipulus, & socius D. Bonifacii in Prussia & Sclavonia.
29. S. Odo Cluniacensis Abbas.
30. S. Odilo D. Odonis in Officio Successor.
31. S. Stephanus Auctor Ordinis Grandimontenium in Gallia.
32. S. Medericus Abbas Parisiensis.
33. S. Goar in Episcopatu Trevirensi Sacerdos secularis.
34. S. Colmannus, in Palæstinam profecturus, in Austria innocentissime suspensus.

Omitto hic multas inter Virginum cœlestium choros receptas Virgines, nec non mulieres alias, virtute viris majores. In hunc igitur catalogum suos conjiciant oculos præsertim Germani lectores, quibus hoc Seculum X. minimè fuit plumbeum aut ferreum, sed argenteum & aureum,

tot

tot Divorum etiam Augustissimorum sanctitate plusquam aurea inter priora Secula effulgens. Huc figant obtutum & mentis aciem Saxones, in quorum tunc vel regno vel regione nati & educati sunt Ottones tres Imperatores Romanæ Ecclesiæ addicissimi virtutum & doctrinæ à Lutheri doctrina & virtutibus longè diversarum cultores verè semper Augusti. In his & aliis certè auro quovis splendidius fuit Romana Religio, etli eam suis moribus minus commendarint pauci, iisque intrusi Pontifices per annos admodum paucos, nec vita nec Sede tanta digniores longius, de quibus illud Matth. 23. nobis ore Divinissimo dictum fuisse videri potest: *super cathedram Moyfi sederunt Scribae & Pharisei: omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate & facite: secundum opera vero eorum nolite facere.* Nec minus illud Matth. 7. *Ex fructibus eorum cognoscetis eos.* Fructus autem optimos cum reliquerint nobis per hæc decem Secula Pontifices Romani numerò plures, quam centum & triginta: hinc nos relicta paucis malis, vestigia sequemur tot Bonorum Pastorum, quorum vox unanimis & per tot Secula fuit constans ac perpetua: *exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Joan. 13.*

Seculum Undecimum.

CXLI. Sylvester II.

SI Germanos super Sylvestri II. natalibus & patria consulamus, Germani Germanum; si Gallis aures præbeamus, Galli Gallum Aquitanum dicunt, lite pendente inter utrosque. Ex Religiosissimo D. Benedicti Ordine eundem fuisse fatentur omnes. Quantus vero fuerit, æquus, nisi fallar, arbiter astimavit Hugo Capetus Gallorum Rex, stemmatis Capetingorum primus, cuius opera Sylvester, tum temporis Gerbertus vocatus, Rhemensibus Archiepiscopus est datus, remoto tanisper ab ea Sede Archiepiscopal Arnulpho Archiepiscopo. Verum si fides hac in parte sit C. Bellarmino, tanquam indignus tanto honore, jubente Joanne XV. Pontifice ab Ecclesia Rhemensi remotus Gerbertus, tum demum Ecclesiam verè diligere coepit, dum ejusdem Primatum tenere licuit. Ottoni III. Imperatori summas grates habuit, cuius favores adeo sibi conciliare noverat, ut relicta Gallia authoritate Cæsaris Germanis

gratus,

gratus, Italis non ingratus venerit; Ravennatisibus enim Archiepiscopus electus, paulò post Præfum Romanum est creatus: unde hoc nobis de se Hexametron haud satis castigatum reliquit: *Scandit ab R. Gerbertus ad R. post Papa viget R. Rhemos, Ravennam, & Romam componens.* Confirmatus in Sede Romana celebrare instituit annum à nato Servatore millesimum, quo cœlum varios velut diei in orbe ultimi brevi ad futuri proditos, Europæ præsertim exhibuit. Sunt eadem tempora Hungarum atque Polonis, suam ob conversionem ad Romanam Ecclesiam & coronas regias recens obtentas, notissima. D. Stephanus Hungariæ, Boleslaus Poloniæ suprema cum potestate tum præerant, quorum primo crucem Apostolici munera insigne, Hungariæ Reginis deinceps proprium donavit. D. Adelhaidi Ottonis M. Imperatoris conjugi quondam pientissimæ Divorum facros honores impertivit. Contra Saracenos Imperatorem, aliósque Christo addicissimos Principes sedulò animavit. Inimicis veniam haudquam negavit, quos inter fuit Arnulphus Rhemensis Ecclesiæ Archiepiscopus, quem suo in munere confirmavit, edito diplomate anxiis timorem omnem adimens. Corruptos Seculi mores emendare non omisit, Clericorum & Episcoporum maximè detestatus vitia. Id expertus posteritati testimonium reliquit Gislerus Magdeburgensem Archiepiscopum geminos Episcopatus invito Pontifice sibi tribuens. Annus tunc agebatur supra millesimum secundus, quo Imperator Otto III. fatis concessit; securus Cæsaris vestigia, anno altero Sylvester I. item intra quatuor sui Pontificatus annos moribus & morte probatissimus confutavit optimè Bennonen Pseudo-Cardinalem calumniatorem suum, non Historicum.

CXLII. Joannes XVI. Romanus.

PRÆTER Natales Romæ nobilissimos ferè nihil de Joanne XVI. Pontificum Historia complexa est: constat tamen, eundem Comitum Tusculanorum potentia ac operâ in Summam Sedem evectum fuisse; cum isti mortuo Ottone III. Imperatore in Italia passim Ecclesiæ iura aut violârint, aut Episcopis atque Cardinalibus eligendi disponendique libertatem ademerint: eorundem proinde autoritate etiam Joannes Pontifex vel impeditus, vel absteritus intra quinque sui Pontificatus menses non integros moliri quicquam vel non potuit, vel non ausus fuit, si met forte desideriis, aut fastidiis occisus.

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

X

CXLIII.

CXLVIII. Joannes XVII. Romanus.

HUJUS Pontificis tempore in Gallia fuerunt celebrata Concilia plura non-Oecumenica, quibus testis maximus & laudatissimus Robertus Rex, Hugonis Capeti Regis filius, interfuit , totus ex nutu Pontificum constanter pendens : ut Gallicana nec latum unguem re cederet non modò à Fidei dogmatis; sed & placitis Romanæ Ecclesiæ. Non desunt quoque Authores gravissimi, qui unà cum epitaphio Joannis hujus Pontificis testantur ; Cræcam cum Latina Ecclesia ita fuisse denuo conjunctam, ut non minùs Græci, quàm Latini Joannem Caput suum Oecumenicum dicerent. Capitis hujus beneficia nōrunt vel hodie Germania & Gallia ; annitente enim D. Henrico Cæsare, erexit Episcopatum Bambergæ in Orientali Francia ; per Legatum verò suum Magdeburgensem Archiepiscopum consecravit D. Tagmonem, D. Wolfgangi quondam discipulum. D Brunonem, Episcopum misit ad Prussiæ populos Christiana Fide imbuendos. Socius eo in munere Apostolico accessit D. Bonifacius natione Germanus, Ottoni I. Sanguinis propinquitate conjunctus : Martyr cum Martyre D. Brunone quondam in Prussia, nunc verò in orbe toto celeberrimus. In Gallia Fulbertum, virum virtute ac doctrina insignem, ex Monacho Episcopum Carnuti creatum missò diplamate confirmavit ; comitem verò, qui ejusdem Ecclesiæ jura invaserat , & Clericum sibi obnitentem occiderat, sacro anathemate confixit. Eodem tempore Carnuti D. Everardus impiorum manibus occubuit, inter copiosa verbula verbis D. Stephani Proto-Martyris respondens percussoribus suis : *Dominne, ne statuas illis hoc peccatum.* Morbo ea ætate Romæ plurimū gransante corruptus Joannes Pontifex, diem suum obiit ultimum anno 109. Sedit an. 5.

CXLIV. Sergius IV. Romanus.

BOCCA di porco , ait Dithmarus Merseburgensis Saxoniæ Episcopus , fuit olim vocatus hic Sergius : unde etiam , eodem teste, mutationis nominis locum habuit in Successoribus Pontificibus. Verum Dithmarus se probat esse Historicum parùm hac in parte versatum , testantibus id ipsum multis aliis Historicis , qui priori Seculo jam numerā runt

runt complures Pontifices, quales mutato nomine Pontificatum adierunt, cum novo nomine novum hominem induentes: ut praeter virtutem & doctrinam in se nec nomen, nec locum haberet amplius vetus homo. Petrum nuncupatum suisse scriperunt alii, quibuscum convenit Epitaphium Sergio scriptum. Petrini igitur, (iisdem afferentibus) nominis religione commotus Sergii nomen assumpsit, quod prioris mensuram adimplere non posset: veluti palam confessus est vir summae demissionis, de quo memoriae proditum fuit, quod tantâ innocentia fuerit præditus, ut nihil poenâ, aut forè etiam poenitentiâ indigum toto ejusdem vitae tempore fuerit deprehensum. In hanc sententiam facile forsan abibunt Imperii Status Germanici, cum quibus ita rem summi momenti transegisse scribitur à Ptolomeo, Ricordano, & Villano, Italis Scriptoribus: ut eum deinceps ordinem eligendi Romanorum Imperatorem observarent Electores Imperii, quem Gregorius V. Pontifex, Ottone M. Imperatore, atque hujus Successoribus haud invitis, optimè inchoavit, perficiendum verò Sergio IV. reliquit. Hoc ipso volente Pontifice, D. Henricus Imperator ad Dedicationem Aedis Bambergæ Principis, facile XXX. Episcoporum cœtum convocavit; in quorum numero fuerunt Joannes Patriarcha Aquileiensis, & Dithmarus Merseburgensis Episcopus: tot itaque Episcoporum collectorum occasione celebrata est Synodus, in qua controversiæ inter Episcopos Germaniæ sunt sublatæ, Pontifice Sergio per suos Legatos communis & eminus cooperante, plura tamen molientem intercepit pestilentiae morbus anno 1012, Romæ summè noxius. Sedit annis pene 3.

CXLV. Benedictus VIII. Thuscus.

INTER primas Pontificis hujus curas ea non fuit postrema, qua anno Pontificatus sui primo decrevit: ut in festis majoribus, finitis Evangelii verbis, Romanæ Fidei Symbolum à Sacerdotibus ad aram litantibus subjungeretur. Gregorium Antipapam amoturus, in suppetias vocavit D. Henricum Cæsarem, quem Romæ præsentem, cum Conjuge Augustissima D. Cunigunde, Imperii diadematè exornavit, pomum aureum cæteris insignibus Imperatoris adjiciens. In Cæsar's fratrem Arnulphum quoque summè studuit esse beneficus, cui supremam Ravennæ mitram concessit, Archiepiscopum Germanum Italis præficiens. Tantis ritè peractis negotiis, Saraceni Italianam armis infestaturi, ab ipsis verò Summis co-

piarum Ducibus Benedicto & Henrico præventi ad internacionem penitus sunt deleti. Inter strages & cædes foemina inter barbaros Reginæ parca pta, & à victore milite obtruncata fuit, cuius maritus regius; accepto de conjugis morte tristissima nuntiò, saccum castaneis plenum in Italiam remisit, designans eodem sacco futurorum armigerorum ingentem numerum, quem in Italiam foret perducturus. Eundem saecum, minutissimis milii granis repletum, remisit continuò Benedictus barbaro Regi, respondens secundum suam prudentiam. Rudolphum deinde Germanum strenuissimum virum misit cum copiis adversus Græcos, vietorem tunc equidem eorundem, qui tamen paulò post, obtentis à Basilio & Constantino Imperatoribus auxiliis, extrema quæque Italie minabantur. Benedictus igitur Germaniam adiit spe maxima in Cæsare Henrico posita, ubi Bambergæ templum consecravit D. Stephani honoribus dedicatum. Vedit idem Pontifex ad Italos redux post triennium non minus reducem in Italiam Henricum; morientem verò tum in Italia Pontificem vedit Henricus, postquam ipse abhinc triennio, ope D. Benedicti, pristinam valetudinem non absque miraculo recuperavit in monte Cassino summis calculi doloribus vexatus, sed etiam repente liberatus. Mortuus est Benedictus anno 1024, postquam seddit annis 12.

CXLVI. Joannes XVIII. dictus XX. Thulscus.

GERMANUS frater Benedicti VIII. dignitate fratris Benedicti alleatus, et si inter laicos etiam tum ipse laicus versaretur; Summi tamen Sacerdotis honores votis omnibus expetivit. Cui igitur virtus deerat, aurum omni virtute in superbis ac avaris potentius, viam ad supremum honoris ac dignitatis apicem stravit; pater enim aliquique Tusciae Comites, Joanni Sanguine proximi, datis pecuniis Summam Sedem mercati sunt, nullis hujus Seculi divitiis vendibilem. Mens pessimorum horum mercatorum erat, Patrimonium Christi ad seros nepotes suos transferre; nullo discrimine habito inter profana & sacra munia, inter bona Mammonæ & Ecclesiæ. Facile expensas resarcire valuissent iidem Comites Simonis magi filii, si eorum simul & Græcorum votis respondisset Joannes jam melior Pontifex, quam fuerat nuper Pontificiæ Sedis candidatus;

datus; Græcorum enim Imperator Basilius cum donis misit legatos suos, obtenturos datis muneribus Eustachio Patriarchæ Constantinopolis Patriarchæ Oecumenici titulum; quem tamen perspectis Græcorum fraudibus Joannes constanter negavit M. Gregorii & aliorum Antecessorum ritè commotus exemplis; fratris etiam Benedicti apparitione, & Willer- mi Divisionensis Abbatis epistolâ absterritus Annus erat supra millesimum circiter trigesimus, cum Conradus II. Imperator, Canutus Anglorum, & Rudolphus Burgundorum Reges simul Romam attigerunt: inter hos igitur medius Conradus D. Petri Basilicam ingressus fuit Imperii insignia suscepturnus è manibus Pontificis, qui postquam Concilio habito D. Martialem Aquitaniæ Apostolum edito Decretō dici curavit, anno Sedis suæ ferè 10. à Romanis Româ pulsus, à Cæsare autem restitutus brevi est mortuus, an. scilicet 1034.

CXLVII. Benedictus IX. Thuscus.

ALBERICUS Tuscæ Comes ditissimus, trium Pontificum frater arrogantissimus, filio tertii Benedicti IX. nomine dicto pecuniis sacram Romæ tiaram emere haud erubuit, labis Simoniacæ, ve- lut multi alii, parùm memor. Emptionem hanc sacrilegam emendavit equidem legitima electio Pontificis; cuius tamen vita, carnalibus præcipue sacrilegiis polluta, Romanis & Ecclesiæ universæ probari haud poterat. Ptolomæi igitur Romani Consulis potentia sacris insignibus exutus, ei- dèmeque Episcopus Sabinensis substitutus est Sylvester III. dictus; inter Pontifices tamen haud numerandus, quem post tres menses Tuscæ Comes Summa è Sede dejectus, ut filius Benedictus restitueretur. Is ipse anteactæ vitæ sua pertensus in solitudinem sese recepit, relicta Sede Pontificia Joanni cuidam Cardinali Presbytero. Haud poenitentiæ, sed avari- tiæ causâ id factum fuisse meminerunt Historici; & id ipsum eventus monstrasse visus fuit: námque paulò post Benedictus è sua solitudine rediit dignitatem pristinam repetens. Vedit igitur Roma tres non re, sed nomi- ne Pontifices, quorum uni mons Vaticanus, alteri Sedes Laterana, tertio locus ad Mariam Majorem fuit. Cæterum nec de ætate, nec de fatis ultimis Benedicti latè constat. Admodum juvenem fuisse dum negant mul- ti, eò audaciùs affirmant multi alii. Annos Pontificios eidem alii 10, alii 12. rursum alii longè plures assignant.

X 3

CXLVIII

CXLVIII. Gregorius VI. Romanus.

GRATIANUS antea vocabatur, vitæ probatissimæ Sacerdos, in D. Benedicti cœnobiis educatus, atque ex iisdem evocatus fuit, in Purpuratorum Patrum cooptandus numerum. Is, miserrimi Ecclesiæ statûs misertus, suâ eloquentiâ nunc Benedictum, nunc Sylvestrum, nunc Joannem æmulos eò permovit, ut singuli non nisi acceptâ pecuniarum summâ, Sedem Summam alteri reliquerint. Èadem itaque nemo dignior visus est Clericis, populôque Romano, quàm Gratianus: qui postquam creatus est Pontifex, omnem mox lapidem movit, ut latronibus, aliisque sceleratis hominibus, non modò Roma, sed Italia purgaretur universa, suâque Ecclesiæ bona à tyrannis abrepta restituerentur. Romam petiit paulò pòst Henricus III. cui obviam processit Gregorius Placentiam usque: verùm et si à Cæsare humanissimè, ad speciem minimum, fuerit exceptus; parùm tamen gratus Pontificis hujus obtigit Germanis aspectus: Nam horum maximè instinctu indicatum fuit Conciliabulum, in quo Gregorius VI. Simoniae immerito accusatus; ne tamen schisma novum patetur Ecclesia, animô fortissimô passus est omnia, liberrimè renuntians omni juri suo Pontificio. De morte Gregorii VI. nihil certi reliquere Majorum fasti. Sunt, qui cum Henrico Imperatore Germaniam petuisse memorant, & annos 9. cum 3. mens. tribuunt; nec desunt, qui Cluniaci diem suum obiisse contendunt; Romæ mortuum fuisse, ac sedisse Pontificem annis 2. cum mensibus pluribus, traditum est ab aliis.

CXLIX. Clemens II. Saxo.

In locum Gregorii VI. Germanus Pontifex, annitente plurimum Germano Imperatore Henrico III., qui, quanta virtute & doctrina conspicuus foret Suidgerus Bambergæ Episcopus, apprimè noverat. Obstatere primò Cæsaris Germani desideriis, tandem tamen consensere Clerici præsertim Itali, ut excluderent imminentia, eaque gravissima, Ecclesiæ mala. Creatus igitur Summus Præfus ex Francorum Orientalium Episcopo, coronavit cum sua conjuge Agnete Henricum III. ex Francorum Imperatorum stemmate oriundum, Cæsarem. Sanctis dein legibus saluberrimis, & contra Simoniacos pœnis gravissimis, Germaniam suam

suam cum Henrico Imperatore repetuit, Bambergæ post 6. vel plurium
mens. in Pontificatu transactorum, breve intervallum mortuus an. 1047.

CL. Damasus II Bavarus.

BENEDICTUS equidem, quem paulò ante IX. diximus, relictam à
se Apostolicam Sedem repetuit, ac per menses 9. occupavit: eò
usque nimis, donec, auctoritate Cæsaris Henrici III. permotus,
Clerus & populus Romanus Poponem, ex Episcopo Brixinensi electum,
Aquilejæ Patriarcham creavit dierum ferè 23. Pontificem. *Ambitu San-*
ctam Sedem usurpâsse, scribere non dubitavit Platina. Verùm Platinam
vel mendacii, vel certè erroris arguunt Leo Ostiensis, Otto Frisingensis
aliisque Platinâ superiores Historici.

CLI. D. Leo IX. Germanus.

EX Illustrissimo Comitum de Tachsberg stemmate in Alsatia natus,
Brunonisque nomine appellatus sanguinis cognatione Conradum
Salicum, & Henricum III. Imperatores contigit. Quinque anno-
rum parvulus Hermanno Tullensium Episcopo discipulus commenda-
tus cum litteris virtutes eximias didicit; ob quas jam cacodæmoni Bruno
adolescens, Superis gratissimus, adeò displicuit, ut eundem per bufonem,
super faciem dormientis insidentem, enecuisset, nisi D. Benedictus in vo-
ta vocatus opem, omni medicina potiorem attulisset. Ita à cœlo terræ fer-
vatus, lapsisque annis Tullensium Episcopus electus Germaniæ ac Galliæ
provincias maximè famâ suarum virtutum implevit. Romanis tandem e-
tiam notissimus ut Romam mitteretur rursus, ab universo Clero rogatus est
Henricus Cæsar. Cæsar isgitur nutui obsecundans, tiarâque Episcopali
exornatus, Tullio Cluniacum pervenit; ubi simul Bruno & Hildebrandus,
futurus uterque Pontifex Maximus, peregrinorum more habitum induiti
Romam petierunt. Romæ summâ lætitia exceptus uterque, alterque electus
Pontifex Leonis IX. nomen assumpsit. Paulò post tum congregatis Romæ,
tum Papia conciliis, severam legem contra Simoniæ labem tulit: vitia in-
primis amoturis, ut virtutibus viam quamprimum sternet. Hæc egit
prima hyeme: in æstate vero Coloniam, & inde Remos petiit, impuros
Sacerdotum mores, tum in Germania, tum Gallia, emendaturus
Qua occasione pacem inter Henricum Cæarem, & Godofredum Lothe-
ringiæ

ringiæ Ducem firmavit. Inter eundem Henricum & Andream Hungariæ Regem hitem compositurus primum Hungariam, dein verò alias Germaniæ urbes suā præsentia dignatus est; inter quas Ratisbona fuit, ubi lis Parisios inter & Ratisbonam diu agitata, ac ab hoc Pontifice in favorem Ratisbonensium decisa fuisse refertur; qua līte Parisienses D. Dionysii Areopagitæ sacras Reliquias ab Arnulpho Imperatore Parisiis Ratisbonam translatas esse, hactenus negabant. Inter alia beneficia sibi collata meminīt probè Ratisbona etiam illius, quo DD. Wolfgangus & Erhardus ibidem quondam Episcopi in Divorum album à Leone IX. sunt relati. Norimberga tum Romanæ Ecclesiæ addicissima, Leonem suum etiam fuit venerata, ubi duo Dynastæ ex Comitum Schwäbigenburgicorum stemate eidem obviam facti rogavere, ut ædem suis sumptibus dotatam dignaretur consecrare; cui igitur Pontifex, extensâ eminus dextrâ crucem efformans, bene precatus est cum dictis: *ite, & nisi lustrata adi signa expressa deprehenderitis, reverſi me revocate.* Dicec sis Basileensis hujus quoque Summi Pontificis benefi- ciō complures numerat basilicas consecratas. Wormatiæ denique, cum Cælare rebus momenti maximi compositis, Germanos inter & Italos id statuit, ut Romano Pontifici, loco Fuldensis Abbatiae & pecuniarum suarum à Bambergensi Episcopo in annos singulos Romanam mittendæ, Beneventum penitus subderetur, quod sibi propriam Germani fecerunt antea. Cæterum universim octo Concilia instituit; quatuor nimirum Romæ, unum Vercellis, unum Papiæ, unum Rhemis, unum item Moguntiæ, quibus in Conciliis tum in utilitatem Ecclesiæ Latinæ, tum Græcæ strenuè a Pontifice Leone IX. laboratum fuit. Imperator profecto Constantinus Monomachus, & Patriarcha Constantinopolitanus exemplò suō universum traxerunt populum, ut Romani Præsulis autoritatem supremam inter publica poenitentia indicia præsenti Friderico Cardinali Latharingico contestati sint universi. Quanta religione in Superos fuerit, ex eodem etiam colligere pridem licuit, quod ter in hebdomade ex Laterano se in templum D. Petri contulerit, Psalmos Davidicos repetiturus. Confirmavit proin virtutes hujus verè Germani Pontificis Deus pluribus miraculis, quibus eidem Pontificia dignitas cœ' itus prædicta fuit, & angelicus concentus Romam petenti applau- sit. Morti proximior ad januam sui palatii leprosum humi repente cum invenisset, Leo in pauperes semper mitissimus, jussit hominem pessimè affe- cium per famulos lectulo Pontificio superimponi, qui paulo post cum desi- derare-

deraretur, nusquam comparuit. Eam ob causam pro cœlesti, genio, aut ipso Servatore nostro in pauperibus sæpe apparente habitus fuit. Leo igitur tantis rebus clarissimus, Divorum Pontificum numerum mirè illustravit; unde Petrus Damiani mortuum anno 1054. Sed. 5. his prosecutus est laudibus: *fuit moribus Angelus, factis Apostolus, conversatione Sanctus, miraculis vir prodigiosus.* Plura addidit Desiderius Abbas quondam Cassinensis, & ex Abbatे electus Summus Pontifex Victor III. dictus, qui ita scripsit: *post Leonem & Gregorium, cognomento Magnes, orbem terrarum nominis sui gloriâ, famaque sanctitatis, & eruditio[n]is adimplevit.*

CLII. Victor II. Suevus.

HILDEBRANDUS Cardinalis ab Electoribus Pontificiis missus Legatus venit ad Cæsarem Henricum III. in Germaniam, ut supprimeretur insolentia Comitum Tusculanorum, qui, instar juvenis hæreditarii, Pontificiam dignitatem sibi & suis nepotibus vendicare nondum cessaverant. Idem Cardinalis oratione sua permovit Cæsarem, ut Episcopum Eustadii Gebhardum in Italiā mitteret, ibidem in totius Ecclesiæ Præfulem certò certius eligendum. Fuit Gebhardus natione Suevus, illustri Comitum de Calb prosapiâ oriundus, Henrico Imperatori Sanguinis propinquitate conjunctus; qui annuente Imperatore electus ac consecratus Pontifex, mox Florentiæ eodem Imperatore comite coëgit Concilium, in quo agendum in primis erat contra male usurpantes bona Ecclesiæ. Actum non minus fuit contra Simoniacæ scelere infectos, qui per Italiam Galliamq[ue] passim altissimas egerant radices. Simoniacæ accessit in Gallia Berengarii hæresis, quem jam à Leone IX. damnatum, indicto Cæsaroduni Conciliō, præsens Pontifex iterum condemnavit. Eodem pene tempore Hildebrandum Cardinalem Lugdunum miserat Legatum, Lugdunensi Conclilio Summi Pontificis loco Præsidem. Hæc & alia plurima cum prudentissimè ac providentissimè ageret, vitam eripere tanto Pontifici tentavit ejusdem ad aram minister Subdiaconus Sacro Sanguini venenum miscens, quod ne ore sumeret Victor, haud in altum elevare poterat dexteram, occultâ virtute præpeditus. Quid rei subefset, prodidit continuò duplex miraculum; dum enim fundendis ad Deum precibus dat operam cum populo Pontifex, ministrum sacrilegum orci genius occupat, Verum hoc hospite pessimo ur liberaretur miser energumenus, iterum fusæ

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

Y

preces

preces secundissimæ. Ita à DEO servatus Victor in Germaniam rediit adstiturus morituro Cæsari solator, cuius filium quinquennem Henricum IV. Romanorum Regem coronavit, paulò pòst coronidem vitæ imposuit anno 1057. Sedis 2. compl.

CLIII. Stephanus X. Lotharingus.

Ex regio Regum Galliæ sanguine oriundus Princeps nomine Fridericus à Leone IX. in Purpuratorum numerum cooptatus, & ad Constantimum Monomachum Orientis Imperatorem missus venit Legati munere perfunctus strenuè. Ex Oriente Romam rediit, indè verò Cassinense cœnobium petijt Monachorum D. Benedicti primò æmulus, mox verò Abbas & exemplar futurus. Dum in ipsa solitudine latuit, Romanam totam tentatæ virtutis splendor à Friderico partim relictus, partim novis continuò exemplis auctus illustravit; die enim post Victoris II. fata quarto, qui D. Stephano Proto - Martyri festus erat, coronatus jam fuit Pontifex; eam ob causam Stephani nomine vocatus. *Germanum hunc Pontificem* passim dixerunt Itali, qui ut Germanorum more, id est, fortissimè ageret contra Germanum Cæsarem, suavit summa utilitas, & coëgit extrema necessitas; Henricus enim IV. beneficia Ecclesiæ, suo pro arbitrio etiam indignissimis distribuens, per Hildebrandum Legatum meritò coercendus fuerat. Hic ipse Legatus Pontificius, volente Pontifice, Stephano, Mediolanum venit, ubi Archiepiscoporum per ducentos jam annos à Summa Sede alienissimorum ultimum suavi Romanæ Ecclesiæ jugo restituit. His ritè peractis, plures virtute ac doctrinâ conspicuos viros sacrâ purpurâ ornavit, quos inter fuit D. Petrus Damiani Ravennæ natus, D. Benedicti in eremo Avellana filius, ob sua in Ecclesiam merita orbi notissimus. Egit hæc & alia multa intra septem mensium compendium Stephanus; moriturus indè passus est plurima ab infernalibus geniis mortualem lectulum, ut querebatur ipse, circumstantibus; quos tamen licet æger ac moriens strenuè vicit victoriam testantibus miraculis. Mortuus anno 1058.

CLIV. Nicolaus. II. Sabaudus.

UT cederet æmolorum tumultibus, Senas abire compulsus fuit, ubi à Cardinalibus, promotore maximo Hildebrando è Germania reduce,

ex

ex Episcopo Florentino Pontifex creatus Nicolai nomen sibi vendicavit, Gerardus antea vocatus. In Concilio dein Sutrii convocato sententiam tulit contra Tusciæ Comites, Joannem Episcopum Veltrensem in Pontificis locum intrudentes, & supremam Ecclesiæ cathedralm velut suam hæreditatem ambientes. Romam Sutriò redux, ibique consecratus, primùm Pontifex veniam dedit Joanni Veltensi Episcopo, quem Pseudo - Electores Benedictum X. nuncuparunt, postquam is pœnitentiæ causâ ad pedes Nicolai se se prouum ac supplicem abjecit, crimen suum & suarum partium palam confessus. Concilium aliud idque Oecumenicum Romæ in Laterano Nicolao Authore institutum tandem permisit Cæfari copiam confirandi deinceps Summum Pontificem; verùm haud à Cæfare, aut Cæfaris amicis, sed à Clericis constanter electum aut eligendum. Aut si Electores Clerici, quocunque demum impedimento retardati, suo haud possent fungi officio, eligendus foret à Cæfare Pontifex, non Cæfaris, sed Clericorum nomine. Pacem quoque iniit cum Northmannis ea lege, ut bona Ecclesiæ ablata eidem restituerentur; Northmanni verò inter Ecclesiæ membra reciperentur, simul partem Italiam deinceps possiderent; tributa tamen Pontifici solverent, & Romanæ Ecclesiæ suppetias ferrent adversus Tusciæ Comites: contra quos cùm omnia remedia incassum adhiberentur, eorum tandem arces jussit solo æquari Nicolaus II. ipse verò terrà fuit mandatus anno 1061. Sedis 2. compl.

CLV. Alexander II. Mediolanensis.

TUSCIÆ Comitibus & Longobardiæ Episcopis ambitionis, Simoniae & luxuriæ tabe maximè infectis, atque has ob causas foedissimas Pontificem sibi haud absimilem exoptantibus, simul Henrico III. Imperatore juvne ad schisma vergente, Purpurati Electores Hildebrando pro Ecclesiæ emolumento constanter vigili, in Summum Praefulem elegere Anselmum Mediolani natum, Lucensibus verò Episcopum datum, qui Alexandri II. nomen sibi adoptavit. Procerum igitur suorum consiliis, inter quos Guibertus Parmensis eminebat, summe commotus Cæsar extremè hanc Pontificis electionem detestatus, & accensis irâ flamnis, oleum subministrante Agneta Imperatoria Genitrice, identidem magis inflammatus Imperator filius Basileæ conciliabulum congregavit, in quo à schismaticis in Pseudo - Pontificem electus est Carolus Pal-

lavicinus Parmensium Episcopus Honorius II. vocatus. Pugnandum igitur diu Alexandro, aut potius universæ Romanae Ecclesiæ fuit cum Cæsare, & Pallavicino Parmensi Episcopo; qui etsi Romæ cum copiis suis bis vietus, & per biennium captus; inde tamen liberatus, semper se gessit Summum Pontificem, quoad ipsi per vires licuit. Ottonis tandem Colonensis Archiepiscopi melioribus consiliis Henricus Imperator, & Mater Imperatrix persuasi, in Concilium Mantuanum consensere: in quo Alexander Pontifex legitimus est agnitus, reprobato Honoriō, qui ne tum quidem communi omnium sententiae acquievit, suā victus pertinaciā, et si Agnes Imperatoris Mater pœnitentiam publicam toti Ecclesiæ testatura Romanam venerit, cuius votis apprimè respondit D. Petrus Damiani, pœnitentiae indigis per quam idoneus. Hoc ipse vir ad summa quæque natus, & D. Benedictū Regulis ac vivendi methodo ad negotia quævis tractanda instrutus, in Germaniam Pontificis Legatus venit, Henrico Cæsari saniora daturus consilia; qui tamen tum privatis, tum publicis nimium implicitus negotiis, in tantum paruit D. Petri Damiani precibus, ut repudiata conjugem throni, non verò thori receperit consortem. Hæc ut ageret Alexander cum amicis contra inimicos Ecclesiæ, sex in Laterano Conciliis opus fuit, in quibus plurima alia præclarè ordinavit reformatis præcipue Episcoporum & Clericorum moribus intentissimus per annos Sedis 11. quorum ultimus fuit 1073.

CLVI. Gregorius VII. Senensis.

PRORSUS præclara sunt, quæ gessit Gregorius VII. aut Hildebrandus, (quo nomine ante Pontificatum fuerat vocatus) in pueritia, in juventute, ætate virili & senectute, constanter doctrix, morum probitate, exemplis ad imitationem per quam idoneis, clarissimum gestorum famâ maximè conspicuus. Fuit scilicet Gregorii VI. Pontificis Gregorius VII discipulus, par aut supra Magistrum, quem ex Cluniacensi monasterio evocatum Leo IX. inter Cardinales Ecclesiæ numeravit: Viator verò II. Legatum in Galliam misit, ubi Concilio Lugdunensi præfuit, & Synodum Turonensem contra Beringarium coëgit. In Germaniam ipsum abire jussit Stephanus X. ad Agnetem Imperatricem Henrici IV. Imperatoris Matrem. Hæc & plurima alia jam egit purpurâ sacrâ insignis; ut autem triplici coronâ ornaretur eadem die, qua mortuus est Alexander II. unanimis omnium Cardinalium, omnium Clericorum, Mo-

na-

nachorum, & totius populi vox coëgit. Pontifex igitur creatus Gregorius, Legatos suos destinavit ad Michaëlem Ducam Græcorum Imperatorem, ut schisma Latinam inter & Græcam Ecclesiam componeret. Concilia varia etiam ipse brevi instituit, in quibus jura Ecclesiæ, ab Imperatore aliisque laicis malè usurpata, Ecclesiæ reddi jussit. Mores pessimos pravorum Sacerdotum & Episcoporum summè detestatus est, simul renovans Decreta Ecclesiæ, quibus Clerici ab omni carnis commercio pridem fuerunt coarctati. Eam ob rem plurimos sacris ab officiis removit, quos inter fuere Episcopi Bremensis, Salisburgensis, Spirensis, Argentoratensis, & alii minime sacri, sed sponsi sacrilegi. Iniquissimò animò excepta sunt hæc omnia à sceleratis & imperitis hominibus, præcipue à Guiberto Ravennæ Episcopo ac Cardinale, item ab hujus amico Cincio cive Romano præpotente, qui nocte nato hominum Servatori sacratissima ad aram facientem Pontificem cum satellitibus suis adortus, crinibusque correptum, per templi pavimentum & plateas raptatum in captivitatem abstraxit, haud facile liberatus captivum, nisi tota Roma ad civile bellum provocata sibi reddi tam charum Pontificem imperasset. A Guiberto & Cincio eminus Pontificis hostes, iisque potentissimi, conquisiti bellum Gregorio moverunt, quorum tamen omnium minas & persecutio[n]es gravissimas parvi duxit, ex nutu Regis Regum unicè pendens, Pontifex nunquam non imperterritus: Gallorum enim Regi Philippo I. nisi resipisceret, sacrum anathema minatus est; Henricum vero Imperatorem non uno tantum scelere contaminatum vocavit Romam, ut suam causam diceret; quem denique in atrocibus sceleribus pertinacem unà cum suis partibus à fideliū communione removit. Ab hoc igitur Imperatore & Guiberto Pseudo - Pontifice Honorio II. dicto, nec non viris aliis nomine tantum Ecclesiasticis atrociora identidem perpeccus fuit, qui hereticis ansam derunt, Pontificem hunc gravissimis calumniis petendi: eundem tamen in vita & morte miraculis inclaruisse, affirmat ejus temporis Romæ Bibliothecarius Anastasius: C. Bellarminus vero solidissimis argumentis, ab ejus temporis Scriptoribus petitis, hereticorum scommata refutat. Testatur etiam C. Baronius testis oculatus, se vidisse integrum & incorruptum omnino corpus hujus Pontificis, licet ab annis quingentis jam fuerit tumulo illatum, anno scilicet 1085. Sed, 12. compl.

CLVII. Victor III. Beneventanus.

BENEVENTI in Samnio, patre ejus civitatis Principe natus fuit. De-
fiderius vocabatur juvenis, cùm sponsus sponsam dereliquit, futu-
rus ex viro Religiosissimo Abbas in monte Cassino. Hunc ipsum
præter alios constanter fugit honores; verùm dum fugit maximè, invenit;
et si enim Pontificiis Electoribus Desiderium in Pontificem eligentibus
constantissimè fuisset reluctatus, tandem tamen summorum ac infimorum
precibus permotus, admisit coronam triplicem cum cruce, ut ajunt, multi-
plici, quam sanè multiplicare nondum cessabant Henricus Cæsar & Gui-
bertus Antipapa: hos tamen profanis armis contra aliorum consilia pete-
re ipse destitit, bellum & arma totis viribus translaturus in Saracenos ex
Africa identidem transeuntes in Italiam, quorum facile diversis in præliis
centum millia vicisse fama fuit, dum collectio per Italiam nobili exercitu,
terrâ marique præliante ipse domi, instar Moysis, extensis ad coelum ma-
nibus Superos in suppetias vocare perrexit. Hanc maximam, & alteram
victoriā obtinuit, sed & ultimam; dum enim Beneventi adversus Gui-
bertum indixit Concilium, dissenteriæ morbō, vel potius venenō enectus,
inimicis cunctis indulxit veniam copiosissimam, atque de se laudis mate-
riam omnibus reliquit uberrimam anno 1088. Sed. 1.

CLVIII. Urbanus II. Gallus.

OTTO quondam vocatus parentem nactus est Milonem Castellio-
nis & Basochii dominum illustri prosapia ortum. Relicto Secu-
lō D. Augustini Regularibus Canonicis associatus ad D. Benedi-
cti Ordinem transiit, ex quo à Gregorio VII. Pontifice postulatus, Ostiensi
Ecclesiæ Episcopus & Cardinalis præfuit. Demum unanimi Purpurato-
rum Patrum calculo Pontifex inauguratus; armis verò Pseudo-Pontificis
Guiberti, seu vulgo Clementis III. Româ pulsus, in insulam Tyberis
Lycaoniam se contulit. Ex eadem redux varia collegit Concilia,
in quibus Henricum IV. Imperatorem & Guibertum cum suis asseculis
solemni more detestatus est insistens Gregorii VII. & Victoris III. vesti-
giis. D. Benedicti beneficio, quem in somnis sibi præsentissimum vi-
dit, summo calculi dolore liberatum esse scribunt; cuius proin sacras Reli-
quias

quias in Monte Cassino quiescere edito diplomate declaravit. Rediit ex Monte Cassino Romam, ubi locum ab armis tutum dedit Mathildis in Thuscia Princeps simûque militaris animi fœmina. In Concilio Placentino preces in honorem Deiparæ Virginis compositas, cum ejusdem Præfatione diebus Sabbathi dici solita, laudavit & confirmavit: damnatis verò Henrico Imperatore & Guiberto, Philippum I. Francorum Regem simili sententia proscriptis ob pulsam è thalamo regio Bertham conjugem: eundem tamen poenitidine reductum in Ecclesiæ gremium recepit. Exinde movit in Galliam, ubi ad Clarum Montem Synodus Generalis est indicta, in qua videre erat, præter tredecim Archiepiscoporum, ultra ducentas infulas. Actum in eadem præcipue de bello sacro, cui nomen suum dederunt mox trecenta Christianorum millia. Bello sacro ritè instituto rediit Romam, quâ cùm Guibertus tim ore perculsus auffugisset Ravennam, ipse ab eadem triumphantis more receptus est cœli triumphis dignissimus Pontifex, ad quos mors ipsi viam stravit an. 1099, Sedis 1.

Reflexiones Historicæ supra Seculum XI.

Existente hoc undecimo Seculo inter Pontifices Romanos sex numero, nimirum Sylvester II. Benedictus VIII. Benedictus IX. Sylvester III. Gregorius VI. & Gregorius VII. quos Antichristi, non verò Christi Vicarios nuncupârunt Heterodoxi. Inter eosdem Pontifices vapulat maximè Gregorius VII. quem hæreticum etiam dicere non sunt veriti Magdeburgenses, præterquam quod eundem non modò nigris, sed pene stygiis depinxerint coloribus, quos proin suo loco & ordine ob oculos paulò post ponemus, cùm nempe prædictos quinque priores Pontifices à calumniis suorum hostium vendicaverimus. Accusatur itaque

- I. Sylvester II. à Magdeburgicis, Tilmanno & Hübnero, quod fuerit magus, necromanticus, & à dæmons disceptus in templo S. Crucis Romæ, in quo basilica extructa fuit, quæ vocatur Hierusalem.
- II. Benedictus VIII. fol. 79. ab Hübnero paucis describitur, quod post diem obitûs sui nigricanti insidens equo, sacrificia pro defunctis offerri solita flagitaverit ab obviis Romanis.

III. Bene.

- III. Benedictus IX. Sylvester III. & Gregorius VI. dum Pontificatum simul ambire visi sunt, pecuniis Pontificiam dignitatem coemisse ab Hübnero deprehensi fuerunt, commissæ Simoniae maximè rei. Ad hæc IV. Benedictus IX. post fata sua asinō vectus, ab eodem Hübnero refertur exclamâsse: *oberro, quia sine lege, & sine DEO, ut bestia, vixi.*
- V. Gregorius VII. à Magdeburgicis Centuriatoribus, aliisque his Scriptoribus non absimilibus, vocatur *hereticus, necromanticus, seditionis, Simoniacus, adulter, ac pessimus non solum omnium Pontificum, sed ferè omnium hominum.*

Joannes Hübnerus, horum secutus & verba & exempla, per tria integræ folia ita Hildebrandum deformavit, ut quisquis Hübneriano calamo fidem tribuendam esse judicaverit, is Gregorium VII. tanquam extremæ malitiæ virum detestari compellatur. Referam hic Hübneriana dicta ferè omnia, in quibus an non lateat, aut potius pateat, & falsitas, & calumnia, judicet æquus arbiter.

1. Afferit, Gregorium esse reum de ambitu; cùm Pontificatum ambiere, imò se ipsum constituerit Pontificem conductis pecuniâ militibus.
2. Ab Hildebrando primùm fuisse factum Pontificatum instar Dictaturæ &c.
3. Mathildin Mutinæ Principem foeminam fuisse concubinam Hildebrandi.
4. Ut sub virtutis pallio Simoniae labem eliminaret in Germania præcipue Gregorius, hunc sibi vendicâsse jus investituræ, & beneficia Ecclesiastica gratis contulisse.
5. Docuisse Gregorium, Matrimonii statum à peccato immunem haud esse: & hinc Germaniæ Sacerdotibus Matrimonii usum penitus interdictum fuisse; sed eum tantum in finem, ut Sacerdotes à seculari jurisdictione eximeret, Papæ verò immani jugo subditos redderet.
6. Viros Principes fuisse coactos observare strictius consanguinitatis atque affinitatis gradus, ut absque Pontificis dispensatione matrimonium conrrahere Viro Principi deinceps vix liceat.
7. Hildebrandum in Synodo Romana iniquè anathema dixisse Cæsari.
8. In eadem Synodo triginta theses fuisse propositas ab Hildebrando, ex quibus luce meridiana clarius appareat, Hildebrandum fuisse Anti-Christum.

9. Hen.

9. Henricum IV, denique coactum fuisse Hildebrando nudis pedibus, hyemis tempore, per tres continuos dies supplicare, ut anathematis vinculo solveretur &c. Hæc & plura alia Hübnerus.

Responsio I. ad I.

EA sunt non raro tum naturæ, tum artium, tum etiam scientiarum fata inimica in suis cultoribus atque æstimatoribus, ut hi ab imperitis atque indoctis coarguantur magiæ, aut turpis cum cacodæmone commercii, dum imperitorum hominum fæx non continuo penetrat, quod in naturæ, aut artium &c. latet arcanis scriniis, ab iis duntaxat aperiendis, quibus continuo studiò ac laboribus Dii vendunt omnia. Fatentur nempe Scriptores plurimi, & inter hos Pontificum osores plerique, undecimum post Christi Natales Seculum fuisse à viris doctis, atque liberalium artium peritis destitutum adeò, ut illud Poëtis usitatiſſimum ingeminari cum gemitu potuerit: *Sunt rari nantes in gurgite vasto!* Præcipue verò terrigenes erepta penitus videri poterat omnis Matheſeos experientia; cui tamen cùm vel solus, vel cum paucissimis aliis, præter ingenii iſthæc ad studia promptissimi vires indefessam consecratus operam Gerbertus, seu Sylveſter II., & arcanò Matheſeos beneficio imperitorum oculis miros, quoad speciem, objecisset sui laboris partus, nec non famâ suæ peritiæ Regum, ac ipsius Imperatoris in se rapuisset amorem ac æſtimationem; eam ob rem partim imperiti, partim invidi zoili tantum virum præstigiatorem vocitare, orci discipulum proclaimare non sunt veriti. Notavit hoc enim vero Hübnerus unà cum suis sociis; mirum idcirco videri debet, quod suis quæſtionibus Historicis passim inserat talia, quæ nec ipſe credit, nec à peritiori viro credi posse facile ſibi persuadebit: interea tamen imperitis periculum facit, ut levi brachio inducantur in errorem, & fabulas pro Historicis emant vendantque in præjudicium summum Historicæ veritatis. At forſan Hübnerus ipſe cum sociis hæret dubius, num hæc & aliæ permultæ ſint Historicæ, quas alii tum de Gerberto, tum de Pontificibus aliis confictas nominant fabulas? Inquirant igitur ſolertiūs in auctores tum hujus, tum Historicarum aliarum, velut inquisivit in eosdem C. Bellarminus, qui afferit, ſe nullum probatum, nullum etiam vetustum authorem, præter Martinum Polonum legiſſe, qui Gerbertum magiæ, vel ullius alterius sceleris in Pontificatu commiſſi insimulārit. Verūm

R. P. Kolb Series Pont. Pars II,

Z

repo-

reponet Hübnerus: discerptus est à diabolo in dicta basilica, dum ad aram litavit: eventus igitur demonstravit, quis, aut qualis fuerit Sylvester II. Reponat ita sanè Hübnerus, cui quamprimum præter alios satisfaciet parcus alias in laudandis Pontificibus Platina, qui etiam legit Mart. Polonum sæpe nimirum simplicem Historicum, ex quo tam Magdeburgenses, quam horum sectatores hanc depromperunt fabulam: Platina enim postquam multa dubiè & anxiè de Sylvestri II. gestis narravit, simul afferuit, eundem inter publicas pœnitentia lacrymas vitam terminasse; defuncti verò Pontificis cadaver quadrigæ impositum, atque ab equis libero cursu dimissis eum in locum delatum fuisse, quod ipse Sylvester vates deferendum esse prædixerat, nimirum ad Lateranensem basilicam. Majorem longè fidem meritò sibi vindicat Sergius IV. Pontifex, omnium Scriptorum consensu Sandus, qui annis quinque post fata Sylvestri II. huic eidem scripsit epitaphium, etiam hodie Romæ legendum, in quo Sylvester laudatur summis laudibus. Plura qui hic desiderat, legat Onuphrium in Annotatione ad Platinam. Idem Bidermannii Agonisticon c. 3.

Responsio II. ad II.

Peritæsum sit meritò Historicis tempus terere inter refellendas fabulas, eas præcipuè, quæ nullam veri speciem præferunt, qualis est, qua Hübnerus ipse subdubitans afferit: Benedictum VIII. nigricanti insidentem equo, missæ sacrificia pro defunctis offerri solita, ab obviis viatoribus flagitasse. Dum legi hæc ego in Hübnero, plures continuò volvi libros sciendi percupidus, num etiam Historicæ alii de nigro Benedicti Pegaso mentionem fecerint. Et hem! in Platina idem ferè inveni, quod in Hübnero: fidem tamen in utroque dubiam. Platinam hic ego non castigabo, utpote castigatum pridem maximè ab Historicis auctoritate pollentibus. Ex Hübnero scire aveo, num sibi persuadeat, hanc esse fabulam, vel factum; si fabulam esse sibi firmus persuadeat, ipse eam debeat oportet, ut agat Historicum, non fabulatorem. Si credit esse factum, tunc adversus Lutherum, omnésque hujus temporis novatores, purgandarum post mortem animarum pœnas concedit haud amplius hac in parte cum Luthero, sed cum Romana Ecclesia sentiens. Esto igitur id contingere totum, de quo nihil certi refert Hübnerus: perinde tamen nihil derogatur Benedicto VIII. nec Romanæ Ecclesiæ: ille enim hac ratione purgantibus tandem pœnis mundatus, non amplius nigro, sed velut

velut albicanti equo insidens, illud ascetis familiare dictum cum jubilo ingeminare valuit, quām suaviter equitat, quem Gratia DEI portat! Testatus est pariter apparitione sua, doctrinam Lutheri inferorum inter & Purgatorii, ut vocamus, poenas haud discernentis, esse deceptoriam, atque adeò Luthero, & hujus asseclis, constitutos esse à Divino Judice equos perpetuò nigrificantes, quibus neutiquam coelum, sed orci stabulum pateat,

Responsio III. ad III.

SIMONIÆ labem constanter detestata est Romana Ecclesia: quod verò hujus exemplum præstantissimum minus fuerit secutus, aut eidem exemplo suo præluxerit Benedictus IX. doluit pariter & ingemuit universa Ecclesia. Neque affirmavit hæc uspiam, Supremum Ecclesiæ Caput esse non posse quemquam, nisi fuerit absque scelere. Id solum contendit, nec factum fuisse, nec fieri posse per Supremi Numinis providentiam, ut ab ullo legitimorum Pontificum introductus fuerit error in univerlam Ecclesiam, qui vel Romanam Fidem labefactarit, vel morum integritatem corruperit. Longè nimirum diversa sunt, Simoniam Decreto quodam publico approbare, & Simoniæ labe infici: hoc posterius de Benedicto IX. fatebitur Historicus etiam Romanus; prius verò si affirment Romanorum hostes, tunc odio suō inveteratō, non veritatis amore convicti, id faciant necesse est. Quamquam nimium fortè concessit Hübnero, qui Benedictum IX. Simoniacum cum eodem rotundè dixerit: ait enim hic Scriptor Benedictum IX. cùm Pontificatum pecuniis sibi comparasset, annum ætatis undecimum necdum superasse. Hoc ipsum verò negant constanter Scriptores alii probatissimi, qui de ætate Benedicti non constare asserunt. Egerit verò annum undecimum, cùm in thronum admissus est Pontifex, tum verò non magis ipse, quām Tusculani Comites Simoniae sunt coarguendi: utpote quorum auratā potentia, & tyrannicā insolentiā Sedes Romana, per semiseculum & ultra, libertate sua est destituta.

Quod verò Sylvester III. inter Simoniacos Pontifices numerandus veniat, haud equidem capio, qua ratione Hübnerus sustineat scribere: quod enim Ptolomæi Romani Consulis autoritate Benedictus IX. sacris insignibus fuerit exutus, eidēisque Episcopus Sabinensis substitutus, plerique confitentur Historici; de Simoniae autem scelere vix verbum meminere:

qui edixere contrarium, dum testatum voluerunt, Sylvestrum III. acceptis à Gratiano Archidiacono pecuniis, omni jure suo ad Pontificatum cessisse.

Demus tamen Hübnero, Sylvestrum hunc numerandum esse interemptores, vel venditores sacrilegos; eundem verò fuisse Romanum Pontificem nunquam dabimus: cùm nec electum noverimus, sed privata auctoritate, eaque civili, intrusum intellexerimus, nunquam palam acceptatum, sed publicè rejectum.

Verum quid de Gratiano, seu Gregorio VI, sentiendum, de quo orbi pene universo pridem manifestum fuit, eum solutis tam Benedicto IX, quam Sylvestro III. imò etiam Joanni cuidam, nomine tantum Pontifici, pecuniis sacram, eamque supremam, dignitatem comparasse? Unam hic manum Hübnero dabimus, non item alteram. Dederit Benedicto, dederit Sylvestro, & fortè etiam Joanni aurum Gratianus; datis verò pecuniis supremam sibi dignitatem minimè coemit, aut venditam voluit. Nota est equidem Juris regula: *de intentione non judicat Prætor: verum & alia hic occurrit non minus in Jure fundata parœmia: intentio judicat omnes.* In intentionem nempe suos ut conjiciant oculos oportet judices, si externa indicia eandem palam faciant, & non nisi ex intentione operis pravitas vel integritas discerni queat. In confessu autem est apud omnes Historicostam Veteres, quam Recentiores, eos saltem, quibus authoris nomen competere potest, Gregorium VI. Ecclesiæ Romanæ Archipresbyterum, in negotiis arduis iisque Ecclesiasticis, suâ ætate versatissimum etiam cum lacrymis saepè indoluisse, Petri naviculam decumanis schismatum fluctibus perpetuò concuti, tres simul nomine tantum Pontifices turpi ambitione dissidere, eosdem pecuniarum desiderio ardentiùs, quam animarum zelô accendi. Expeditius igitur haud aderat medium liberandi tantò malò Romanum solium, quam parata auri summa avaris sine mora projicienda, instar boli cerbero, ut auri sacra fames tandem sopiretur. Si dicta hactenus non mereantur fidem, audiamus ipsius Gregorii verba tum à Platina, tum ab aliis Historiographis integrè annotata: & quamvis à C. Baronio pro indubitate non acceptata, tamen etiam non rejecta. Morti igitur proximus Gregorius his allocutus verbis Cardinales fertur: *ut scire possis, ubi mortuus fuero, recte an perperam fecero, corpus meum ante fores Ecclesiæ sistite vestibus observas;* si Divino nutu aperiantur, censemote me dignum Christianum sepul-

sepulturā: si nescis, corpus meum unā cum anima damnatum, quō volueritis, ejus citote.

Præsentem hic legimus Gregorii VI, mentem, ex nonnullorum auctorum mente etiam miraculō, atque adeò cœlesti testimonio confirmatam. Quod si tamen obfirmatis opinione contraria animis necdum sit datum satis, hi vel perfunctoriē tantum lustrant Historicorum partium affectu non corruptorum libros, qui non modò mentis, sed corporis aperient oculos iis verbis, quibus testantur, communibus omnium calculis eum electum esse Pontificem. Quæ omnia quām consentanea sint veritati, eventus comprobavit, quo Gregorius omni juri suo haud cunctanter renuntiavit, nequaquam reluctatus Cæsari, dum Suidgerum Bambergæ Episcopum in Pontificis solium evexit. Atque renuntiatio hæc eò pluris semper facienda fuit, quod ipsam ea mente conceptam fecerit, quā priùs aurum Benedicto & Sylvestro amulsi solverat, ut nimirum Ecclesia noxio schismate tandem liberaretur, & universis constaret de uno Supremo fideliū Capite.

Responsio IV. ad IV.

HONORIFICUM sanè tentavit saltum Hübnerus, dum ex equo se transtulit supra asinum. De Benedicto enim Vlll. ut meminimus, retulit, eum nigricanti equo insidentem flagitasse sacrificia pro defunctis offerri solita: de Benedicto autem IX audet scribere, ipsum post mortem sua asino superimpositum inclamasse sibi obvios: *oberro, quia sine lege & fine DEO ut bestia vixi.* Sistam hic mihi Hübnerum præsentissimum, & quærar ex ipso: vel credis Hübnerem, hanc esse fabulam, vel existimas esse Historiam? si fabulam agnoscis, quid Historiam confundis, quæ fabularum est hostis juratissima? si Historiam existimas, vel Benedictus IX. per inferorum valvas egit suum asinum æternis cruciandus ignibus, vel piacularibus, dum ita equitabat, eximendum fuisse poenis, & nunc exemptum facilè, non negas? hoc posterius utut verum foret, accideret durum tibi, qui cœlum inter & orcum haud admittis locum tertium. Si verò prius placeat, id solùm diffiteri haud possumus, quod nempe nec Summis in orbe Capitibus æquissimus Judicum DEUS parcat, si vitæ normam justis legibus conformem non teneant. Bene ponderanda, & altius in animum demittenda sunt verba, quæ Benedictum IX. posteris

reliquis tam expeditè asseris, oberro, quia sine lege & sine DEO, ut bestia vi. xi: haud quemquam enim Romanorum Pontificum, quam ullum alium mortalium terrere magis poterunt hæclamenta, si altius penetrantur, & ritè parato suscipiantur sinu. At magis terrent merito Romanam Ecclesiæ universam, si hic aut huic similis tassus fuisset: obero, quia fui Romanorum Pontifex; quia Anti-Christus; quia fui Caput errantis Ecclesiæ. Ceterum cùm vitæ methodus prava, quam Benedictus IX. pessimis morum exemplis expressit, jure omnibus displiceat; qua ratione complacere tibi tantopere poteris in Luthero tuo & Lutheri æmulis, cùm non minus, aut longè magis hi, quam Benedictus, deperierint & Bacchum, & Venerem, & Mammonam? multis sanè asinis opus fuerit hactenus, ut tot Lutheri æmulos secum ad stygem ferant. Cura & tu, Hübnere, ut procul his equitibus invenias orbitam, et si augustior fuerit, qualis nempe est, quæ dicit ad coelum.

Responsio V. ad V.

CUR Gregorius VII. supra omnes Pontifices alios adeò vapulet ab Heterodoxis, vel potissima, vel certè inter potissimas causas fuit discordia eundem inter & Henricum IV. Cæsarem mota. Si igitur principem discordiæ causam ob animi oculos positam viderimus, simûlque quod est Pontificis, Pontifici, & quod est Cæsar, Cæsari tribuerimus, sua sponte reliqua omnia vel invitis patet oculis: detestâ enim non rarò unâ fallaciâ, facile suis veluti ex involucris prodeunt multæ, & totus rumpitur aranearum nidus.

Princeps discordiæ causa beneficia fuere Ecclesiæ, in Germania præser-
tim, ab Henrico non modò illegitimè collata, sed passim vendita, permuta-
ta, & omni contractuum generi subiecta. Monendus igitur tandem etiam à Summo Pontifice erat Cæsar, ut à malè coeptis desisteret. Dum verò monitis non obtemperabat, frænis vim fieri oportebat. Verum dum, recalcitrantis instar equi, frænum ac jugum excussit, toto fidelium ovili lupus exigendus fuerat, non recipiendus, nisi in ovem mutatus. Hoc ex discordiæ capite velut ex Gorgone natæ sunt hydrae, hoc est, mala plurima Ecclesiæ & Imperio Romano extremè noxia. Quisquis itaque in bivio positus hæret, num Pontificis, an verò Cæsaris amplectatur viam, is veritatem, inter utrumque medium, non ex privato cerebro; sed ex publico, eoque communi Historicorum testimonio depromptum, sequatur ducent. Pro Gregorio itaque contra Henricum scripserunt.

Leo

Leo Ostiensis Episcopus & Cardinalis lib. 3, Historiae Cassinensis. Script.
circa annum 1080.

Marianus Scotus Author Fuldensis celeberrimus, cuius hæc sunt verba :
Hæc & similia nefanda & inaudita Henrici Regis flagitia videntes & audientes
fieri Catholici viri, per id temporis in Ecclesia constituti, cum Propheta Helia
zelo Domini zelantes pro domo Irael, directis Romam nuntiis ad Alexandrum
Gregorii VII. antecessorem, Apostolicæ Sedis Antisitem hæc ei & alia quam
plurima, quæ in regno Teutonico, insanientibus Simoniacis hereticis, Rege
Henrico auctore & patrone, dicta & gesta sunt, tam litteris, quam viva voce
gemendo ac dolendo conquesti sunt. circ. an. 1080.

Lambertus Schaffnaburgensis ita habet : *Hildebrandi constantia & invictus
adversus avaritiam animus omnia excludebat argumenta humanæ fallaciæ.*
circa an. 1080.

D. Anselmus Episcopus Cantuariensis Henricum IV. Imperatorem Nero-nis, Domitiani, & Diocletiani successorem vocavit. circa an. 1090.

D. Anselmus Episcopus Lucensis, pene coævus Gregorio, hæc reliquit :
ut ergo de D. Gregorio Patre nostro dicam, quod de Cornelio scriptit D. Cyprianus : factus est Episcopus de DEI & Christi ejus iudicio, de Clericorum pene omnium, & ut verius dicam, omnino omnium testimonio, de plebis, que tunc aderat, suffragio, de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegio &c.

Stephanus Episcopus Halberstatensis his verbis laudavit Gregorium : audi
vera, non fucata ; audi fortia, non faceta. Omnis qui dignitates spirituales
divendit, hereticus Simoniacus est : Dominus autem Henricus, quem Regem
dicunt, Episcopatus & Abbatias vendit : etenim Constantensem, Bambergensem,
Moguntinensem, & plures alios pro pecunia ; Ratisbonensem, Augustensem
& Strasburgensem pro gladio ; Abbatiam Fuldensem pro adulterio ; Mo-
nasteriensem verò Episcopatum, quod dicere & audire nefas est, pro
Sodomitica immunditia vendidit. Que si impudenter negare vo-
lueris, teste terra, omnes etiam à furno redeuntes scioli concludent
hoc : Dominus Henricus hereticus est. Pro quibus nefandis malis
ab Apostolica Sede excommunicatus est, nec potestatem aliquam
super

- Super nos, quia Catholicī sumus, poterit exercere.* Hæc Stephanus.
Scripserunt etiam sequentes. circ. an. 1090.
- Bernardus Corbejenensis in Apologia pro Gregorio VII. teste Trithemio
in Catalogo Scriptorum.
- Guitmundus Episcopus lib. 1. & 3. de Sacramento Eucharistiae.
- Paulus Bernrietensis & Gerochus Reicherspergensis, quem utrumque pro
Gregorio scripsisse, & exilium propterea perpeccatum fuisse, testatur
- Joan. Aventinus lib. 5. annalium Bojorum.
- Chronicum suum edidit Sigebertus Gemblacensis Gallus, qui et si Henri-
co Imperatori faveret, at que adeò Gregorii partes oppugnaret: non
tamen ausus fuit arguere Gregorium ullius criminis eorum, quæ Cen-
turiatores ex Bennone qualicunque Scriptore referunt. Porro idem
Sigebertus testatur, pro Gregorio calamum strinxisse Anselmum Lu-
cenalem, cuius Anselmi virtutem à DEO signis & prodigiis demonstra-
tam fuisse confitetur. Scripsit circ. an. 1100.
- Otto Episcopus Frisingensis natus in Austria Marchio, Leopoldi IV. filius,
Conradi III. Imperatoris frater, lib. 6. Histor. circ. an. 1140.
- Guilielmus Tyri Archiepiscopus lib. 1. de bello sacro. circ. an. 1180.
- Godefridus Viterbiensis Conradi III. & Friderici I. Imperatorum Nota-
rius in Pantheo suo part. 17. circ. an. 1180.
- Conradus Abbas Urspergensis, qui et si Gregorium apertè adeò non lau-
det, nullo tamen modo reprehendit. circ. an. 1200.
- Dodechinus Abbas Mariani Continuator in additione sua ad Marianum
apertè laudat Gregorium, Henricum verò vituperat. circ. an. 1200.
- Vincentius Bellovacensis ex ordine D. Dominici miraculis & dono Pro-
phetiae Gregorium VII. claruisse testatur. circ. an. 1250.
- D. Thomas Aquinas *cum honore*, ut ait G. Bellarminus, citat Gregorium
VII. 2. 2. quæst. 12. art. 2. mortuus est mense Julio. 1274.
- Martinus Polonus Archiepiscopus & Poenitentiarius Pontificius, quem
cùm saepius citent Magdeburgenses, hoc etiam loco non est omitten-
dus, cùm contra hæreticos scripserit pro Gregorio. circ. an. 1300.
- Joannes Vilanus lib. 4. Histor. Florentinæ cap. 21. circ. an. 1300.
- Blondus Pontificius Secretarius Decad. 2. c. 3. circ. an. 1400.
- Marthæus Palmerius in Chronicō, quod edidit circ. an. 1400.

Tho-

- Thomas Waldensis Anglus Confessarius regius in Anglia, Wicleffistarum
& Hussitarum hostis acerrimus tom. 2. cap. 43. circ. an. 1410.
D. Antonius Florentiae Archi-Episcopus. 2. summæ Historialis tit. 16. cap.
1. §. 21. 1459.
Æneas Sylvius priuîm à Secretis Imperatori Friderico III. dein Episco-
pus Senensis & Cardinalis, ac denique Summus Pontifex Pius II. di-
ctus in compendio Blondi. 1450.
Joan. Bapt. Platina Bibliothecarius Pontificius. circ. an. 1470.
Joannes Trithemius Abbas Spanhemii, dein verò Herbipoli, in Chroni-
co circ. an. 1500.
Joannes Nauclerus Stutgardia J. Can. Professor & in Academia Rector
primus, in Chronico Generatione 37. circ. an. 1500.
Albertus Kranzius, lib. 5. Metropolis. circ. an. 1500.
Maphæus Volaterranus Florentinus Historicus lib. 22. Anathropologiæ.
circ. an. 1500.

En! triginta auctores, omnes quovis Luthero aut Calvinio vetustio-
res, quorum verba tum in cit. locis, tum apud C. Bellarminum lib. 4. cap.
13 de Rom. Pont. invenies, quibus verbis eorum auctorum multi Gre-
gorium VII, summis sanè laudibus ad celos usque extollunt, Henricum
verò IV, extremis vituperiis & vitiorum velut cumulis obrutum, inter
Cæsares Christianos loco ultimô ponunt. Productis itaque pro Grego-
rio tot testibus, considerandum nunc est, quinam prodeant contra Gre-
gorium pro Henrico dicturi testimonium. Quotquot prodierint, cala-
mus paratissimus est scribere, omissurus haud quemquam nec Recentio-
rum nec Antiquorum.

Ex Recentioribus sunt ferè omnes præsertim hujus temporis in Ger-
mania Scriptores non Catholicæ, qui Pontificum gesta vel à longè & obi-
ter tantum oculis perstrinxerunt: inter eosdem non vulgare sibi nomen
arrogârunt Theodorus Bibl. ander, Tilemannus, Centuriatores Magde-
burgici, & novissimè Hübnerus cum aliis coævis.

Verùm inquies hic, Lector Benevole: cùm Recentissimi hi sint, quot
aut quales, amabo, attulerunt pro se ex antiquioribus? fallunt enim &
falluntur novi Historici, dum ex longinquo petunt Historias, nullis tamen
sat idoneis argumentis munitas.

Responsum in promptu est, quod probè observârunt etiam vel ipsimet Centuriatores Magdeburgici, unde ut veterum auctorum canitie veneranda haud destituerentur, in suarum partium testem adduxerunt, aut potius confinxerunt inter authores, ut ajunt ipsi, heroem xstate, doctrinâ, probitate, sacrâ purpurâ maximè conspicuum, Bennonem Cardinalem in Germania natum, coævum Gregorii VII. & Henrici IV. Obstupescit auctorem vetustum omni exceptione majorem, in quo Recentiores Historici Acatholici inexpugnabile propugnaculum pro se extructum invenerunt, aut ipsi verius extruxerunt, supra arenam & fabulum posituri fundatum!

Verùm nos omissis modò auctoribus cunctis aliis, uni duos Cardinales opponemus, temporis quidem diuturnitate longè posteriores; fide tamen, experientiâ, doctrinâ, probitate vitæ, & auctoritate quavis certè non inferiores, CC. Baronium nempe & Bellarminum, quorum hic ita de Bennonis libro, in quo Gregorii VII. gesta fictitia circumferuntur, differit: *Ego autem hujus Bennonis librum legens & impudentissimorum mendaciorum plenissimum inveniens, alterum è duobus mihi persuasi; aut reverà nihil tale eo tempore scripsisse Bennonem, sed aliquem Lutheranum hujus libri esse auctorem, qui eum sub Bennonis titulo ediderit; aut certè Bennonem illum non tam scripsisse vitam Gregorii VII. quam sub nomine Gregorii VII. voluisse depingere ideam pessimi Pontificis ad eum modum, quo Xenophon scripsit vitam Cyri Regis Persarum, qui non tam narravit, quid Cyrus egerit, quam quid agere debeat Princeps optimus,*

Quæ autem C. Benno in libro dicto contra Gregorium VII. vel scripsit, vel scripsisse fingitur, ad quatuor capita auctor ipse reduxit; ait nempe I. Gregorium per vim militarem, quam datis pecuniis ipse coegerat & corruperat, invasisse Pontificatum nullo Cardinalium annuente, sine ullo etiam Clericorum ac populi consensi.

II. Henricum IV. in frontem à Gregorio anathemate percussum.

III. Gregorium hæreticum Berengarium fuisse, cum non crediderit, sub speciebus panis aut vini adesse verum Christi Corpus.

VI. Gregorium fuisse virum deterrimum, Simoniacum, magum, adulterum, homicidam, denique omnibus sceleribus coopertum.

Hæc

Hæc verò scelerum sanè maximorum quatuor aut plurima capita C. Bellarminus, adductis in contrarium auctoribus triginta numero, auctoritate, uno alteroque excepto, maximis ita confutavit, ut, præoccupatis etiam opinione contraria, vellectoribus vel auditoribus firmissimam meritò fidem persuadeat, imò confessionem extorqueat, etsi voce fortassis retardatam; rubore tamen prodendam, si tamen rubori locus supersit in facie pertinaciæ.

Ut autem liberales simus, imò & profusi in adversarios nostros, dabitur tantisper Magdeburgicis & horum sociis, C. Bennonem verè extitisse ejusce libri auctorem, in quo Hildebrandus potius *Hellebrandus*, & ut loquitur C. Bellarminus, *inferni iitio* est denigratus magis; an ideo penes Hübnerum aut Magdeburgicos stabit veritas aut Victoria? minimè gentium; an non enim æquiori jure Hellebrandum fuisse dicemus Henricum Cæsarem, aut Bennonem Pseudo-Cardinalem; cùm utrumque gravissimorum scelerum arguant Historici plurimi iisque Germani, unio Benone toto vertice superiores? Henricum siquidem IV, tales fuisse, quam finxit Benno Gregorium, affirmant, uno Bennone excepto, pene tot, quot de Henrico IV. scriplerunt authores veteres. Bennonem verò fuisse assentatorem Henrici Cælaris, itēque Clementis dicti III. Pseudo-Pontificis; utpote à quo creatus fuerat Pseudo-Cardinalis, appareat etiam ex libro Ohuphrii de Summis Pontificibus. Hallucinatum proinde turpiter fuisse Bibliandrum, asseverat C. Bellarminus, eo quod sine fronte dixerit, Bennonem à Gregorio VII. in numerum Purpuratorum Patrum fuisse assumptum.

Verū si & hoc ultimum haud inficiaremur, vice altera in hostes liberissimi, an unus Benno sibi fidem à nobis impetrabit, quām tot tantusque authorum numerus? Relpiciamus paulisper Cardinalium gesta, scrutemur Episcoporum mores & tempora: anne omnes aut Cardinalium aut Episcoporum in Summos Pontifices, suos, ut dicere consuevimus, creatores, extiterunt creature haud ingratae? haud refractariae? haud ambitiosae? haud schismaticæ? haud proditoriae? non opus erit mentis aciem retorquere ad antiquiora Secula, loquuntur satis propinquissima nobis tempora, quibus ab Innocentio XI. & XII. atque Alexandro VIII. Cardinalium creati nonnulli plus vel ipsis Pontificum hostibus, quām Pontifici tribuerunt; nisi tamen fama per Germaniam aliaque Europæ regna ac pro-

viciās pervagata nimirū creverit eundo. Miris quippe modis ambitio-
forū oculos rapiunt coronæ regiæ & Episcopales mitræ, quas per sum-
mum nefas consequi honori sēpe dicitur, & dicitur gloria Victoria.

Fingamus tandem etiam in nostrum commodum & favorem nostrum
sed parvi momenti quidpiam; fingamus C. Bennonem totum pro Grego-
rio VII. unā cum aliis Scriptoribus stetisse, ita tamen, ut vel infimus ex
productis in medium triginta superiūs Auctōribus, pro Henrico scripsit
contra Gregorium; an putas magni fecissent C. Bennonis autoritatem
e. g. Magdeburgici in laudando Gregorio aut vituperando Henrico? non-
ne neglecta potius Bennonis auctoritate illum unum licet infimum extu-
lissent auctorem, quem modò unā cum viginti novem aliis uni Bennoni
longissimè posthabent? adeò partium suarum studiis in transversum acti
sunt Pontificum Romanorum hostes, ut eos tantummodò libros maximi
faciant, in quibus vel unicus ipsis haud contradicit paragraphus.

Satis multa hucusque dicta sunt, quæ nimirū limato judicio abundè
possent sufficere, ut quam negaret, nunc daret manum. Quontam verò
duplex potissimū fuit causa, eur Gregorius VII. à Bennone & Magde-
burgicis &c. ad interni rogum sit condemnatus, hinc utraque causa pluri-
bus est examinanda, & ex majorum monumentis eruenda sunt argumen-
ta, ut ab inferis revocetur Hildebrandus, Lutheranus &c. Hellebrandus.

Primum igitur caput damnationis est: *Gregorius Matrimonium rejectit,*
et si fuerit Mathildis concubinut.

Secundum: *fuit tyrannus in Imperatorem Henricum IV.*

Responsio I. ad I.

PRODIT aves suamet cantilena, & suus serpentes sibilus. Inter olores
quondam censeri poterant & Lutherus & Calvinus, dum prior in Sa-
xonie Wittenbergæ, alter in Gallia Novioduni inter sibi concolores
eōsque in choro candidos Religiosos, aut cantores Canonicos pensum
Davidicum alternis vocibus persolvere didicerunt. Verū dum colorem
mutārunt, illūdque Poëtis usitatissimum in hominum auribus insonuit:
tam subito cervus, qui modo cygnus erat: tum verò corvi gemini crocitare
cooperunt, quibus continuò respondit colore & voce sua utriusque non alba
gallina cum pullis nigerrimis. Hic novarum avium cantus etsi suā naturā
auribus castis perigratus, plurimorum tamen aures ita rapuit & rapit ho-
die, ut vox nulla horum offendat auditum magis, quam quæ canit *casti amo-*

ris

ris hymeneos. Verum rumpantur moræ, rem ipsam aggrediamur. Objicis Hübner & tecum tibi similes: Hildebrandus rejecit Matrimonium. Verum ego te nunc quæstioni subjicio: an rejecit Hildebrandus quodvis, vel de Matrimonii unum tibi determinatum? prius si teneas, qua ratione Hildebrandus tam sedulò attendit, ut etiam Sponsis Regum aut Principum sanguine natis, non nisi Dispensationis beneficiō, ducere illo ex tempore, ut tu aīs, licuerit sponsas quarto, tertio, aut secundo cognationis gradu conjunctas? en duo fateris, dum Hildebrandum ob restricta Dispensationis jura insimulas. Confiteris nempe, Gregorium ita sanxisse legibus, ut vel Titio affinem Cajam, vel Cajo consanguineam ducere fas sit Bertham; si tamen Pontifex legem, quam tulit, auditis precibus relaxarit. Confiteris iterum, dum affirmasti illud primum, Gregorium nequaquam prohibuisse Matrimonii foedera ab illis neglenda, inter quos nullum intercessit aut affinitatis, aut consanguinitatis impedimentum: dum enim hocce impedimento ligatis Dispensationis beneficiō jus tribuitur contrahendi matrimonii, haud ullus aliis simili est opus beneficio. Itaque jam multa, immo plurima non rejecit Hildebrandus conjugia; cum illis omnibus ætate provectis pat sit nubere, quibus nec est ratio habenda sanguinis, nec affinitatis. Verum iratus Pontifici obgannis mihi: Clericis severissimè indixit Hellebrandus Matrimonii vinculo! Evidem hoc fatemur omnes, & ob hoclades Gregorio dicimus æquissimas. Verum necedum tutuis te expeditisti hic laqueis, in quos iple te instar errantis feræ conjectisti. Toto nempe coelo diversa sunt duo hæc: *Gregorius rejecit Matrimonium;* & *Gregorius prohibuit Clericis conjugium.* Prius offendit aures omnium, posteriorius procul offensas mittit. Hoc laude dignissimum, illud summè vituperandum. Matrimonium etsi legitimum condemnare, Saturninis & Sabelianis &c. hæreticis quondam erat proprium; Clericos vero à Matrimonii laqueis procul arcere per septendecim Secula Romanis fuit sacratissimum. Atque hoc ne dicatur audaciūs, quām probetur verius, reflece tantisper oculos tuos ad continuatam hactenus à nobis Pontificum Romanorum Series, in qua deprehendes, singulis Seculis extitisse Romanos Antistites, qui paria Gregorii VII. legibus edidere præcepta, vel jam edita supposuerunt, vel renovarunt; quin tamen ullum à Matrimonii vinculo absterruerint, nisi quis nuncupatō castioniæ votō seipsum ligare prius in animum suum sponte induixerit. In eorum Pontificum Serie sit

- I. D. Pius anno 167. mortuus, qui coetus Virginum integros servari & custodire præcepit.
- II. D. Soter anno 179. mort. ne Deo sacratae Virgines immiscerent se Ecclesiæ negotiis, & ne sacra vasa manu contingenter.
- III. D. Lucius anno 257. mort. in domibus Clericorum omnem sexum foemineum procul abesse curavit, vix matri aut forori stabilem concedens locum.
- IV. Siricius anno 398. mort. damnavit Jovinianum cum asseclis, quibus præ Virginitate Matrimonium extollere adeò placuit, ut Deiparam post Christum natum permanuisse Virginem pertinaciter negarint. Vide *Reflexiones Seculi IV.*
- V. D. Anastasius an. 402. mort. corruptos Clericorum mores iteratis legibus emendavit, probè memor continentiae voti Ecclesiæ Ministris jam Apostolorum tempore præscripti.
- VI. D. Zosimus an. 418. mort. mores Clericorum ita compositos esse desideravit, ut non modò à sequori sexu remotos longè abesse jussent Clericos; sed prohibuerit etiam, ne popinas facilè ingrederentur ipsis hospites, nec vinum venale aliis porrigerent, memores potius animalium curandarum, quam corporum.
- VII. D. Sixtus III. an. 440. mort. Virginitatis amator & castigator in se & aliis perpetuus, sua sponte 57. Episcoporum judicio & sententiæ se subjiciens, inventus est Pontifex Virgineus; unde & Clericos omnes sibi haud dissimiles exemplò & præceptò exoptavit.
- VIII. D. Leo I. an. 461. mort. multos Episcoporum, statui & mueri suo non sati attentos, ab officio removit.
- IX. D. Hilarius an. 467. Clericorum mores datis epistolis castigavit, ubi eos quoque è numero Sacerdotum excludi præcepit, qui quondam uxorem viduam duxissent.
- X. D. Hormisdas an. 523. mort. pater D. Silverii electus est Pontifex, postquam conjugem mortua in Sacerdotum venit numerum. Vide *Reflexiones Seculi VI.*
- XI. D. Gregorius M. an. 604. mort. haud ullis infestus magis fuerat Clericus, quam iis, quos intellexit esse addicatos Veneri.
- XII. Gregorius II. an. 731. mort. D. Bonifacium misit in Germaniam, ut præ omnibus aliis mores Clericorum, matrimonium ad speciem celebrantium, corrigeret.
- XIII. Ste

XIII. Stephanus IV. an. 772. mort. cùm Copronymus Orientis Imperator in eos deservisset maximè, quibus cælibatus ratione statûs, aut alias placuisset præ matrimonio, passim monasteria extruxit & Cælibatum novis præceptis roboravit.

XIV. D. Leo IX. an. 1054. Germanus, omni exceptione major Pontifex, summō studiō allaboravit, ut Sacerdotes ab omni carnis commercio in regnis ac regionibus omnibus, præsertim verò in Germania, procul arcerentur.

Ecce tibi Pontifices per prima Secula sat multos Gregorii VII. Antecessores, qui sexum inter utrumque castimoniæ votum custodiri, Clericatum integerrimum conservari, & Cælibatum Matrimonio præferri non tantum fuaserunt, sed præceperunt, nisi fundamentis ab ipsorum Apostolorum Collegio castissimo, imò & à Veteri testamento relictis: nec obliuisci potuerunt verborum D. Pauli 1. Cor. qua in epistola toto cap. 7. legi possunt præter alia plurima, hæc verba notatu dignissima: *igitur & qui Matrimonio jungit Virginem suam, bene facit, & qui non jungit, melius facit &c.* Horum itaque Pontificum & multorum aliorum, quorum præcepta & leges brevityatis causâ omisi, vel tibi patent Hübner, aut potius te latent? si patent, tunc peccasti in Historicorum leges iterum gravissimè, cùm horum sit scapham scapham dicere, compertam nempe veritatem ob oculos pone-re, cuique jus suum tribuere, proborum virtutes recensere, nec improborum vitiis parcere. Si verò reponas, quod Pontificum facta te lateant, tunc enimvero ex Historicorum catalogo tuum ipse expungis nomen; cùm eorum facinora præsumperis scribere, quorum nec virtutes nec via primis, ut ajunt, delibâsti labiis. Perlege igitur Historicos tam Veteres, quam Recentiores, qui de gestis Pontificum ediderunt libros, pondera si-mul & ad æquitatis trutinam revoca omnium merita; intuere authorita-tem nunc singulorum, nunc universorum; procul absint partium studia & affectus sinistri; hæc si præstiteris, tum primùm stringe calamum, ut in lu-cem prodeat vera sinceraç̄ Historia. Non inficiaberis hic etiam, dum Gre-gorium VII. insimulâsti, à te Pontifices primorum Seculorum fuisse mul-tum reprehensos; quos tamen nec ipse Lutherus aut Calvinus, nec horum sectatores passim multi ullius criminis accusârunt, sed *Viros Santos* nuncu-pârunt. Quin tu ipse dum non vituperâsti, plurimum laudâsti, cùm vi-tuperii

ruperii materiam sedulò in ipsis inquisiveris, haud tamen inveneris Fingimus tamen & nunc iterum, ab Hildebrando primum Clericis interdicta fuisse conjugia, qua ratione vero illud nunc evinces, eundem nempe prorum aut concubinum Mathildis sacrilegum fuisse, velut asseris apertissimè in 1. & 2. parte Historiæ tuæ, tum aliis in locis pluribus ? Si nosti illud Jurisperitorum adagium notissimum *nemo præsumit, sed probatur malus;* quibus, amabo, probas argumentis, Hildebrandum Veneri tantopere indulsiſſe, ut etiam peccandi consuetudinem contraxerit? percurramus perfunctoriè tantum Gregorii tempora, haud grave vitium in ulla ejusdem ætate vel ipse oculatus Argus deprehendet: ipse enim non ibis inficias, Hildebrandum fabri lignarii filium talem ac tantum fuisse parvulum, ut cùm luderet inter coæquales, digito Dei potius quam Hildebrandi manibus decisa à patre segmina, fuisse ordinata ea serie, in qua illa Psalmi 71. v. 8. verba spectatoribus intueri licuit: *dominabitur à mari usque ad mare* &c. obstupeſce in tantillo parvulo omen clarissimum ! Adofescens dein primis litterarum elementis imbutus, & indè juvenis præ quibusvis æmuliſ doctrinâ ac virtutibus solidissimis instructus in Montem Cassinum se contulit, virile robur ac augmentum additus utrisque; quod tanto suo fructu præstít, ut eo in loco celeberrimo inter virtutum heroes eminuerit maximè, & Romam ipsam suarum virtutum famâ impleverit. Certe Gregorius VI. Pontifex futurum Gregorium VII. sibi viæ comitem ac laborum socium junxit, dum Româ abiit in Germaniam atque Galliam. E Gallia verò redux Hildebrandus Cluniacense petuit monasterium, solitudinem præhabens theatro gloriæ. Verū Leo IX. Pontifex, peripeius tanti viri dotibus, eum continuo velut ex tenebris prodire jussit in publicum; cui proin & successoribus ejus compluribus, in rebus quibusvis arduis adeo satisfecit, ut adjutorem Hildebrando magis idoneum nunquam fibi exoptaverint. Quadraginta itaque annis, teste Micrologo Pontificum ministerio summa cum laude transactis tandem ipse comuni omnium voce fuit exoptatus Pontifex, annis gravissimus & meritis. Est hæc synopsis, quam de Hildebrando nondum Pontifice nobis reliquere omnes melioris notæ Historici. Et tantum tu virum, Hübnere ! non cunctaris inter Veneris mancipia numerare? produc igitur in medium tua tandem instrumenta, propone argumenta, quibus Hildebrandus convictus aternum plectatur teus. Respondebis forte, Hildebrandum fuisse Mathildis

novæ

novæ Dalilæ procum, testantur mecum Magdeburgici & centum fortassis alii. Fac sanè ita respondeas mihi, verùm mox insto tibi, & urgeo: quis tantum animi fecit Magdeburgicis, & centum aliis tibi simillimis? repones: fuit C. Benno, fuit Sigebertus, Adde, amabo, etiam Guilielmum Episcopum Traiectensem: hic enim vero tibi quadribit testis: de isto enim Lambertus Hildebrando coœvus scripsit in hunc modum: *repente, inquit, gravissima agi iudine correptus, miserabiliter ejulatu coram omnibus vociferabatur, justo DEI judicio se & presentem vitam amisisse, & aeternam; quod Regi ad omnia, quae perperam intendisset, operam suam summo annisu prebuisset, atque in spem gratiae ejus, Romano Pontifici Sanctissimo & Apostolicarum virtutum viro Hildebrando graves contumelias sciens & prudens innocentii irrogasset.*

Jam verò Sigebertus et si Henrici Cæsar is fuerit sautor eximus, contra Hildebrandum tamen aliud non fuit ausus scribere, quām quod zelum inconsideratum admirerit, & errorem quendam commiserit circa Sacramentum ministros. Hic idem Sigebertus addidit hæc verba notatu dignissima: pro Hildebrando tamen scripsit Anselmus Lucensis Episcopus, cuius Anselmi sanctitatem signis DEUS abundè demonstravit. Hem! quām remotus à te & tuis Centuriatoribus est Sigebertus! Unus itaque tibi reliquus est C. Benno, qui Gregorium vocavit adulterum. Verum enim vero, quis aut qualis fuerit Benno, quot item testes omni exceptione maiores testimonium dixerint contra Bennonem illum qualemcunque, non potes hoc loco non meminisse. Unicum jam fortasse restat tibi, quod obtrudis mihi, dum inquis: Hildebrandus commoratur cum Mathilde & hujus gynæceo, tum in arce Canusia, tum alibi sèpiùs egit cum eadem familiariter, usus est ejusdem amicitiâ cunctis perquam notâ: igitur Hildebrandus turpiter amavit Mathildem, de qua ausus est dicere tom. 3. in Mutinensi Historia fol. 484. quod tam se Marti totam consecrârit, Veneri tamen etiam suum non negari; usam enim fuisse tanta Hildebrandi familiaritate, ut absque prodigio Papaparvulus mundo ex ipsis nasci potuerit.

Perparūm profectō te versatum esse in Logica atque Jurisprudentia, prodis palām; nec enim ex Dialecticā, nec Jurisprudentiā, nec scientiā alterius regulis rem probas malam, quam accusator, aut potius calumniantor opponis Pontifici. Fuerunt nempe eadem in arce Canusia viri tum Ecclesiastici, tum seculares permulti, Hildebrandi comites, commorati sunt plurimi cum Mathilde sāpius & ejusdem gynaeceo: ergo juxta tuam Dialecticā, vel juxta tuam Jurisprudentiam, vel quāalem cunque tuam scientiam & prudentiam oportet adulteros fuisse vel omnes, vel neminein. A te autem accusatur nullus aliis præter Hildebrandum, solus Hildebrandus est reus; pro cuius tamen integritate perorant tot authores, tot argumenta, tot optimæ notæ præsumptiones, ut etsi omnes alii vel in arce Canusia, vel sedibus aliis fuisse polluti adulteriis; Hildebrandum tamen absolverent & Dialectica, & Jurisprudentia, & ante has cœlestis sapientia. Certissimum nāmque habet etiam hodie totus Christiadum orbis, Gregorium VII. more Antecessorum suorum interdixisse Clericis non modò omnis libidinis, sed etiam Matrimonii usum; in transgressores verò legis suæ animadvertisse severius forsitan, quam fecerunt per priora duo Secula Pontifices: constat quippe abundantissimè, ob hocce vitii genus depositos fuisse non Sacerdotes modò, ut vocant simplices, sed etiam Episcopos non paucos. Planissimum est insuper, irrogatas has pœnas exceptas fuisse ab inimicis Gregorii plurimis animō iniquissimō: si itaque Gregorius aliud verbis, aliud factis; aliud exemplis, aliud præceptis egisset; si ipse adulter sacrilegus à Matrimonii thoro quosvis Clericos severis legibus & pœnis severioribus inhibuisset; si ætatem senilem (tali enim ætate cum Mathilde commoratus fuit) tam fædo, eoque sāpius repetito icelere commulasset, interea tamen Clericos juvenes ob minora scelera tam leveris pœnis emendari jussisset; nonne corruptissimi illo tempore, ut ipse aīs non raro, in Germania maximè Clerici, facile vim omnem novæ legis elusissent, pessimō Pontificis exemplō animati? nonne Historicorum libri passim plurimi frequentem eāmque apertam mentionem facerent, veluti nunc faciunt mentionem apertissimam de inconstantia D. Marcellini; de æmulatione D. Felicis & Liberii; de levitate & timore Joannis VIII. de furore Stephani VII. de libidine Sergii III. Joannis XI. &c.

Et

Et qua tu fronte sustines tantorum scelerum incusare Mathildem principi loco natam fœminam? quæ, ut ipse fateris, totam se Marti consecravit? quæ Sedem Pontificiam per annos facilè triginta virili constantia contra quosvis insultus hostium defendit? quæ quoties cum Henrico Cæsare pugnavit, semper vicit, nunquam victa occubuit? quæ ad annum ætatis suæ septuagesimum octavum, Christi vero millesimum centesimum decimum quintum dies vitæ perduxit, & per tot lustra amicitiæ foedus cum Coronatis Capitibus variis & Viris Principibus junxit, atque horum familiaritate gavisâ fuit? Quero itaque, vel cum his omnibus, seu horum plerisque, Venerem amavit, vel primum amare cœpit cum senescente Hildebrando? si prius asseras, tunc assertum tenes, cuius nunquam meminere Historici: arguis adhæc adulterii reos quosvis Reges, & Viros Principes, atque omnes alios, quibuscum amicitiam coluit Mathildis. Si vero posterus defendas, tunc temetipsum exarmas penitus, & tuis te privas argumentis, suâjam naturâ infirmissimis & absurdissimis nec enim ullius tibi amplius momenti esse poterit vel commoratio, vel amicitia, vel familiaritas habita Hildebrandum inter & Mathildem, quæ dum Martem perpetuò coluit, Veneris haud memor fuit: Mars enim quamdiu Martis nomine dignus erat, relicta Venere amavit Palladem constanter castam. Id ipsos Romanorum Veterum duces Pompejos, Scipiones, Marios, Fabios, Cæsares & alios haud latuit; hinc ut perpetuos vincerent hostes perpetuò, haud mollibus, sed duris rebus tractandis assueti inter calores & æstus, inter nives & frigora lepultam Venerem glorioso pede calcârunt. Horum exempla si sequi longius placuisset Antonio, habuisset, quem timeret maximè æmulum Julius Cæsar; verùm dum ille Cleopatræ manus dedit, palmas victori Cæsari concessit Venere, non Marte vicitus. Nec facilè mihi persuaserim, ad tantam ætatem perventuram fuisse Mathildem, nisi castè vivere didicisset; libidinosus enim amor, aut verius furor, dum blanditur maximè, vitæ parcit minimè; plurimos rapiens in ætatis flore, plurimos alias supra ætatem virilem non provehens. Gravibus item negotiis haud pares esse sinit, vix ullo discrimine habitu amentes inter & amantes. Tandem qua ratione in animum induces tuum, posse in Principis fœminæ sinu diu latere ignem vetitum, quæ per annos plurimos ad ultimum nempe spiritum usque Romanam Ecclesiam, hoc est, omnium Ecclesiarum Matrem purissimam ita adamavit, ut eam ex asse hæredem amplissimorum bonorum

B b 2

suorum

suorum scripscerit? facile enim obliviscuntur Ecclesiæ Matris illi, quibus præ Ecclesia filii Veneris placent. Atque hæc aliaque non levis momenti argumenta et si nec tibi, nec tuis satisfaciant: tanta tamen sunt, præcipue si conjugantur cum prioribus, ut homines ratione præditos haud difficulter convincant. Hos inter ut & tu numereris, Hübner, finge hic tibi, Mathildem vivos inter egisse, dum contra Saxoniam Electorem Mauritium pugnavit Carolus V. Imperator. Imaginare etiam tibi, Mathildem totam stetisse pro Mauritio & Protestantibus contra Carolum & contra Pontifices. Nonne si sic res se haberet, vocares Mathildem Palladem alteram, Juditham fortissimam, Deboram invictissimam? profectò præ Elisabetha quondam Angliæ Regina placeret tibi Mathildis. Placet procul dubio ante illam Historicis antiquissimis, quibus cùm tu fidem haud adhibeas, vide qua tu sis dignus fide, aut potius quo *fundamento* tua nitatur *fides*.

Responsio II. ad II.

VENTILANDUM nunc supereft, utrum Gregorius VII. egerit tyrannum in Henricum IV. Cæsarem: *dum nudipedem, tempore hyemis per eres continuos dies supplicem ac pænitentem in conspectum tandem admisit, & anathematis pœnâ solutum Ecclesiæ restituit.*

Audiveris nî fallor sæpe ex Jurisperitis, in quæstione facti cum pluribus loquendum ac sentiendum esse. Patentissimum tibi autem nunc est, paucos admodum extitisse authores, qui Gregorium VII. multos verò qui Henricum IV. dixerè tyrannum. Hos si nescias, fac velis recolas authores paulò superiùs citatos. Haud oberit etiam ex iisdem authoribus speciem facti, ut vocant, paucis repeteret. Involavit passim ac invasit Ecclesiæ iura Henricus juvenis, instar Roboami à Consiliariis suis seductus. Iteratis monitis instabat Gregorius Pontifex, ut sacræ profana miscere desineret, Simoniæ labem vitare, Ecclesiæ obedire, more priorum Cæsarum Imperii clavum tenere disceret; secùs fore, ut, spreta Pontificis monita, sequeatur pœnarum Ecclesiasticarum rigor. Monitis haud emendatus, sed intentatis minis exasperatus magis Cæsar, sceleribus: Ecclesiæ proinde fulmen in se potius provocavit, quam improvsum exceperit. Plerisque igitur Imperii Statibus sese exosissimum reddens, eam brevi ab iisdem latam audivit sententiam, ut nisi intra unius anni spatium in gratiam cum Pontifice redijset, Jure ac Majestate Cæsaris penitus excideret. Aut seriam pœnitent-

pœnitentiam agere, aut suprema dignitate excidere, ardua nimis erat res Cæsari: placuit idcirco inter utramque via media: ut nempe concederetur diutiùs imperare, didicit pœnitentiam simulare: Italiam enim petiit, sed cum armato exercitu, quo terruit adeò Pontificem, ut securitatis portum quæsiturus, in arcem Canusiam triplici muro ac vallo circumcinctam se reperit. Eam ob rem, reliquis à tergo cōviis, Henricus pœnitentis habitum induit, tribus diebus ante fores arcis Canusiae comparuisse scribitur, quod nec prima, nec secunda, sed primùm die tertia in conspectum Pontificis fuerit admissus, & anathemate solutus. An verò Gregorius tanto tempore sui copiam negaverit ea mente, ut insidias, quas struere Pontifici ferebatur Henricus, evitaret; an verò ut pœnitentiæ rigorem in Ecclesia Veteri usitatum observaret etiam Imperator pœnitens, incertum est inter authores. Transmittamus autem, omnem abfuisse doli & insidiarum suspicionem; transmittamus, Henricum Imperatorem triduō haud interruptō (quod haud pauci inficiantur) supplicasse Pontifici, ut in fidelium reciperetur cœtum; transmittamus non simulatam, sed seriam extitisse Cæsar's pœnitentiam; transmittantur isthæc omnia, nolim ego tamen ob rigorem hunc continuo exclamare: *Gregorius VII. in Henricum Cæsarem fuit tyrannus!* Tu verò si ita vociferari, & Gregorium tyrannum in clamare pergas, opòrtebit te simul asseverare, tyrannos fuisse Samuelem Vatem in Regem Saulum, Eliam in Achabum & Jezabelem, Jeremiam in Reges Juda, D. Ambrosium in M. Theodosium, in Eudoxiam D. Chryostomum: horum namque & aliorum exempla ut imitaretur Hildebrandus, sua serunt scelera Henrici, illorum sceleribus paria, aut fortè majora. Malim ego itaque multorum testimonia omnem exceptionem superantia intueri; malim ego cum multis pronuntiare, Henricum fuisse per annos 30. non modò in Gregorium VII. sed etiam tres Successores Pontifices tyrannum. Testis est ipsiusmet Henrici non seria, sed simulata pœnitentia, qualem fuisse prodidit ipse in Germaniam redux: Electores enim Imperii, eadē Cæsar's fallaci pœnitentiæ comoti, Rudolphum Sueviæ Ducem, proscriptō Henrico, dixere Cæsarem. Testis est Brixinum Tyroleos urbs, quæ cum lacrymis aspexit ab Henrico & schismaticis tum Germaniæ tum Italiae Episcopis, Simoniae simul & luxuriæ scelere infectis, conglobari conciliabulum, in quo indicta causâ condemnatus ac depositus Gregorius, & hujus loco electus Pseudo-Pontifex Guibertus dictus Clemens III, qui paulò antè ob sua crimina à Ravenna-

tensum Archiepiscopatu fuerat dejectus. Testis est fide ideo dignissimus Guilielmus Traiectensis Episcopus, quod testimonium dixerit pro suo adversario, & quidem in ultima vitæ periodo: is enim cum sese C. Bennonis amicum, inimicum verò Gregorii multis argumentis diu probasset, testante Lambertu Schaffnaburgico, vitam inter lamenta finiit. Vide fol. 192, verba cit. Testis est iterum idem Lambertus, qui ita tum de Gregorio, tum Henrico scriptum reliquit: *Papa, inquit, ubi Missarum solennia celebrasset, proferens manu Corpus Dominicum ad Regem palam ait: Ego jam pridem à te tuisque fautoribus insimulor, Sedem Apostolicam per Simoniacam hæresin occupasse, & aliis criminibus vitim maculasse. Quo igitur satisfactionis compendio omnem omnibus scandali scrupulum auferam, DEUM precor, ut suo me hodie judicio vel absolvat subjecti criminis suspicione, si innocens; vel subitanæ morte interimat, si reus. Et mox partem Dominicæ Corporis accepit & comedit. Qua liberrimè assumpta, cum populus innocentie Pontificis congratulatus in laudes DEI aliquamdiu acclamasset, ad Regem conversus: fac inquit, fili, si placet, quod me facere vidisti. Rex post dilationem impetratam recusavit eo modo se purgare. Nec injuria: ubi enim ad suos redierat, statim etiam ad ingenuum rediit, nec prius quievit, quam & B. Gregorium urbe expulisset, & Gilberzum Episcopum Ravennatensem ejus loco supposuisset. Hæc Lambertus. Testis est præter urbes alias Urbs urbium Roma, quæ ab an. 1080. usque ad annum 1084. gravissimis malis pressa Gregorium tamen constantissimè defendit, nec prius Cælaris exercitum intra urbis mœnia admisit, quam misis longè in alium finem à Græcorum Imperatore Comnemo pecuniis, Henricus Romanorum plurimorum animos corrupit. Testis est munimentum S. Angeli, in quod ex consilio Romanorum civium Gregorius se recepit, & eo usque in eodem veluti captivus perstittit, donec Robertus Apuliæ Dux cum exercitu ex Græcia rediens Gregorium sua captivitate liberatum perduxit Salernum, ubi anno 1085. fine sanctissimo vitam clausit. Pene innumeris testibus accesserunt tres Gregorii VII. Successores Pontifices, Victor III, Urbanus II, & Paschalis II. testes vel ideo etiam maximi, quod qualescumque demum Pontificum hostes nihil in iisdem vituperio dignum invenerint: nisi tamen vituperio fortè digni sint, quod & ipsi Romani Præfules fuerint, & non minùs, quam Gregorius repetito anathemate ex Ecclesiæ gremio Henricum excusserint. Verum nec culpam esse inter Pon-*

Pontifices quenquam numerari, nec fontes licet Reges, aut Imperatores Ecclesiæ censuris subjicere, vel ipsum naturæ lumen indicat satis, & exhibuerunt exemplatum in Sacro Codice, tum in Historia Ecclesiæ facile reperienda. Testes denique, præter omnes ferè Germaniæ Principes, sunt Henrici IV. Mater Agnes & filius Henricus V. Mater enim, dum uterum ferebat, draconem se gerere, & draconem enixam se esse per vitam suam sœpè confessa est. Cùm tamen pravis aliorum consiliis mota filii partes acriùs per aliquod tempus, quām par erat, propugnasset, relicta demum draconis potitis, quām filii causā poenitentiam toti orbi in Urbe testaturam petiit Romam, ubi per annos quindecim filii mores verbis & factis eidem contrariis reprobavit. Henricus verò filius viðio patri diadema Cæsareum eripuit, patrem carceri inclusit, paterno cadaveri annis quinque tumulum, piè morientibus concedi solitum, negavit. Nolim equidem ego hæc filii in genitorem laudare qualiacunque patrata facinora; nolim item ego Henricum filium longè anteponere Henrico Patri; cùm scelerata, quæ in patre castigata voluit, ipse novis sceleribus cumulârit; filium tamen contra patrem hoc adduxi testem, quoniam testes ejusmodi præ aliis placere Magdeburgicis &c. solent, modò sint Pontificum Romanorum hostes. Pluribus haud pergo confutare reliqua dictaria contra Gregorium VII. conficta, & à nobis superiùs notata; tum quia suâmet naturâ sunt infirmissima, tum quia & à citt. authoribus aliisque maximi nominis Scriptoribus plusquām satís fuerunt eaervata. Pro coronide proin hujus Undecimi Seculi sufficient nobis dicta Joan. c. 13. v. 16. *Non est servus maior Domino suo; neque Apostolus major est eo, qui misit illum.* Et Joan. c. 15. v. 20. *Non est servus maior Domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur &c.*

Seculum Duodecimum.

CLIX. Paschalis II. Thuscus.

Ex nobilissima Rayneriorum familia ortus præ stemmatis honore virtutum decus in ætatis flore æstimare didicit; relicta enim domo & terra patria, Cluniacense monasterium ingressus est, quod jure ejus temporis Seminarium Romanorum Pontificum dixeris: ex eodem

codem enim Monasterio intra breve temporis intervallum gloriofis passibus prodiērunt Summi Præsules Gregorius VII. Urbanus II. & Paschalis II. Horum ultimus quoque constanter fugit honores; quos tamen ipsi Albertus Alatrinus Episcopus in annos octodecim vates prædixerat. Pontifex itaque unanimi Electorum voce electus, adjutore Rogerio Siciliæ prædiviti comite, aurum & virum sufficiente tandem penitus devicit viginti duorum annorum Antipapam Guibertum dictum Clementem III. Verum hoc hominis monstro subita morte sublato, & à Ravennæ incolis igni tradito mox supervenit secundum, tertium & quartum; Albertus nimirum natione Neapolitanus, Theodoricus & Maginulphus Romani; quorum primus in monasterium intrusus, alter carceri perpetuò mancipatus, tertius ab ultore DEO vitâ subito privatus finem optatum dedit schismati, quod annis viginti octo Romanam Ecclesiam acerbissimè infestavit. Furor etiam Henrici IV. Cæsaris denique morte sublatus fuit, non tamen Henrici V. is enim expugnato patre Romam properavit perjurus: ad templum quippe Vaticanum ubi pervenerat, in ejusdem gradus Paschalem Pontificem, Cæsarum more, veneratus in ædem sacram admissus fuit, in qua contra datum jusjurandum Pontificem rogavit, ut confirmaret Episcopos à Cæsare, hoc est, absque jure constitutos. Votis respondere constanter abnuit Paschalis: in æde igitur sacra captus, & mandante Henrico in Germanorum castra raptatus potius fuit, quam perductus triumphante scelere. In castris demum, vi summa ac necessitate compulsus, nominatos ab Henrico confirmavit Episcopos, & eidem Imperii coronam imposuit indigno tunc Capiti; quo tamen redeunte in Germaniam, datam confirmationem revocavit Pontifex, adimens scandalum Viris Principibus facile à vi ac fraudibus tum temporis consilium potentibus. Orto itaque rursus dissidio maximo Henricus V. anathemate percussus; tandem tamen vel simulans, vel seriam agens poenitentiam in absentia Paschalis à Bracharensi Archi-Episcopo sacris restitutus; Pontifex verò Divorum cœtibus, ut fas est credere, fuit aggregatus an. 1118. Sed. 18.

CLX. Gelasius II. Campanus Italus.

CAJETÆ natus, in Monte Cassino solidissimis virtutibus instrutus, & indè ab Urbano II. Apostolicae Sedis Cancellarius constitutus, à Paschali II. purpuram sacram accepit. Post fata Paschalis

schalis Pontifex electus, ne quamprimum consecraretur, impedivit Cincius Frangipanius Henrici V. Imperatoris amicus sacrilegus, qui effractis Ecclesiæ portis Gelasium vinculis ligatum suum ad palatum usque raptavit, fauces ejusdem haud semel comprimens, Romanorum civium tunc fides in Pontificem eluxit maximè; iidem enim è carcere eductum Gelasium in Lateranum triumphantis more reduxerunt ac Pontificem salutârunt. Haud tamen hic pace frui licuit; Henricus enim cum exercitu pro pere adfuit, constituturus quamprimum Antipapam Mauritium Burdum Bracharensem quondam Archiepiscopum, Lemovici in Gallia natum; comprehensurus verò certò certius Gelasium Pontificem legitimum, nisi inter fulgura & tonitrua noctisque tenebras aufugisset. Comes itineris Gelasio tunc erat Hugo de Allatro Purpurâ sacrâ vir maximè insignis, & Fide in Pontificem clarissimus: is namque suis humeris impositum senem Gelasium per plura stadia velut Æneas Anchisem portavit. Cajetam in patriam denique pervenire, ubi consecratus Pontifex à decem Archiepiscopis, Episcopis viginti, Abbatibus triginta honorificentissimè est habitus. Redeunte tandem in Germaniam Cæsare, Cajetâ Romam rediit Gelasius. Sed hem! dum die D. Praxedi sacra ritu solenni sacrum dixit, vice altera diffregerunt templi claustra fautores Henrici, Pontificem abstracturi, nisi hujus nepos Crescentius juvenis fortissimus suis humeris de nro impositum Pontificem in tuto collocasset. Securitatis igitur causâ Galliam adiit Cluniacense petiturus Monasterium, in quo diem extremum obiit, postquam Henricum in Conciliis tum in Gallia, tum in Germania per Legatos habitis anathemate percussit. Sed. an. 1. mortuus 1119.

CLXI. Callistus II. Gallus.

EX nobilissimorum in Burgundia Comitum stemmate natus, & indè Guido Burgundicus dictus, Henricum V. Imperatorem & Adel haidem Gallorum Reginam, nec non Angliae Reges suos sibi propinquissimos in vivis numerabat. Tam nobili stemmate, virtutibus verò nobilioribus exornatus, Viennensiisque in Gallia Ecclesiæ Archiepiscopus expetitus, & tandem impetratus, prælusit suo in Archiepiscopatu futuris honoribus, quibus à Viris etiam Principibus tantus Princeps semper dignissimus est agnitus. Cluniacensi Monasterio notissimus quotidam & alumnus, & vir Religiosissimus perpetuam sui memoriam eidem loco reli-

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

Cæ

quit,

quit, & de eodem sibi impressit. Eò igitur dum ex Italia redux pervenit, ultima pietatis officia defuncto Pontifici soluturus, supremum ipse officium est adeptus. Confirmatus Pontifex tria in Gallia continuò congregavit Concilia, Viennæ nimirum, Tolosæ & Rhemis; Lugduni verò D. Norberti Religiosissimum Ordinem probavit & confirmavit. Tribus Conciliis accessit in Italia quartum, idque Oecumenicum Lateranense I, cui interfuerunt Episcopi nongenti nonagenti septem. Acum in eodem fuit de bello sacro in Palæstina aliisque vicinis in Oriente regnis promovendo. Non minùs de causa Henrici V. Imperatoris agitata consilia eò Pontificem permoverunt, ut, missis in Germaniam Legatis Pontificiis, cum Henrico Cæsare denique inierit pæcta, Ecclesiæ Romanóque Imperio summè proficua, quibus nempe Ecclesiastica beneficia, datis litteris Imperatoriis, Summæ Sedi adjudicata, pax verò, diutissimè cruentis etiam lacrymis desiderata, tandem etiam fuit stabilita. Pacato hac maximè ratione Henrico Cæsare vinctus erat Mauritius Antipapa, quem Joannes Cardinalis à Pontifice cum copiis Normannicis missus Sutrii occupavit, occupatum cepit, & captum muloque impositum Romam perduxit, exoptatum populo iudicium. Tantas inter curas D. Jacobum Hispanoruui Archiatrum singulari honore prosequi perrexit Calistus, cuius cultum promoturus magis Compostellæ Archiepiscopum dedit, subjiciens ejusdem curæ totam vicinam provinciam. Intra quinquennii curriculum tanta perfecit Pontifex hic, quanta Pontifices priores longissimo tempore perficere vix ausi sunt sperare, rebus momenti maximi ad desperationem passim vergentibus. Inter summa igitur sui encomia & desideria ardentissima finem consecutus est exoptatissimum an. Pont. 5. Christi 1125.

CLXII. Honorius II. Bononiensis.

ROBERTUS Frangepanius vir Romæ potentissimus, Pontificiis Electoribus varios posuit obices, quò minùs alium præ Lambertio Cardinale sibi amicissimo in Summam Sedem eveharent. Fraudibus verò Frangepanii probè perspectis, Cardinalium quidam suffragia sua in C. Theobaldum direxerunt, quem Coelestinum II. appellârunt: Cardinalium tamen aliis cum populo in Lambertum constanter conspirantibus. Placuit posterior pars summè Frangepanio; is igitur populo & Electorum parti placitus magis, rem eò perduxit, ut consentientibus

tibus denique Electorum pluribus Lambertus in Pontificem fuerit electus Honorius II. dictus. Verum post elapsum septem dierum spatium Honorius coronam Pontificiam Theobaldo, sua opinione digniori, cedendam ratus omni suo juri renunciavit, paratissimus obedire Pontifici, haud imprecare Ecclesiae. Hoc ipso autem egregio facinore ab Electoribus omnibus nunc probatus ac confirmatus Pontifex, excitatos in Cassino Monte & Cluniacensi Monasterio à gemino Abate tumultus sedare quamprimum instituit. Uterque nempe Abbas ob eximios in se collatos honores ad superbiam elati, nec moderari suos, nec ipsi Pontifici Romano obedire amplius noverant, Patriarchas in Oriente rebelles virtus æmulaturi. Uterque igitur Romam vocatus, suoque officio depositus, cum Phrygibus sapuit. Tanchelinum deinde Antverpiæ hæreticum luxuriosissimum aggressus per D. Norbertum Magdeburgensem Archiepiscopum confudit: in Germaniam vero Gerardum futurum brevi Pontificem Lucium II. dicendum, in Galliam ad celebrandum Concilium Trecense Matthæum, in Angliam Joannem Cremensem tres Cardinales allegavit, quorum hic tertius Londensi Concilio præfuit. Hybernam etiam per Malachiam Episcopum Connerensem in florentissimum statum conversam in Fide confirmavit, Ravennam adhæc Petrum Cardinalem quartum dimisit, qui congregata Synodo Aquilejensium & Venetorum Patriarchas cognitâ utriusque causâ depositus. Duos denique alios Legatos Cardinales Gregorium nempe in Daniam, Sueciam ac Bohemiam; in Hispaniam vero Humbertum summo Reipublicæ sacræ emolumento legavit. In Ecclesia Gallicana, adjutore præcipue D. Bernardo, negotia gravissima composuit, bellumque sacrum promovit Ludovico VI. ac VII. Calliæ Regibus, Romano Pontifici ad nutum paratissimis. Mortem ipse exceptit paratissimus an. 1130. Sed. 5.

CLXIII. Innocentius II. Romanus.

ANTEA Gregorius vocatus ex nobilissima Romæ familia de Matthæis dicta originem traxit. Postquam adolevit, in Collegio Lateranensi Canonicorum Regularium institutum professus, etiamnum juvenis in Collegium Cardinalium transiit. Pontificis dein Legatus in provincias Septentrionales à Calisto II missus, Germaniæ præcipue profuit; is enim Henricum V. Ecclesiae reddidit: Pontifex vero Calisto mortuo, ob singularia omnino merita, à sexdecim Purpuratis Patribus

Ccc 2

electus

electus duos expertus est adversarios, Petrum Leonem nimirum à sat multis Cardinalibus sibi oppositum, & Anacleti II. nomine nuncupatum. Hujus partes Rogerius Calabriæ Princeps, Innocentii verò electionem Frangapanii cum quatuor aliis Cardinalibus in meliores mutati, defendebant. Ferventibus itaque partium harum studiis in Franciam abeundum erat Innocentio, ut optatum rei exitum exspectaret eminus. Interea Henricus V. Imperator fatis concessit, cuius nepotes Conradum Franconiæ, & Fredericum Sueviæ Duces cùm in avo & atavo, aut potius hos odissent in nepotibus Imperii Electores, eisdem Lotharium Saxonię Principem præhabuerunt, qui expugnato Conrado æmulo suo, Innocentii quidem partes tueri firmissimō animō decreverat; jura tamen Ecclesiæ ab Henricis Imperatoribus male usurpata & ipse invadere cogitabat: verū ab Innocentio longè diversa petere rogatus, à D. Bernardo autem Ecclesiæ jura clarius edocēus menti Summi Pontificis acquievit; eundem etiam bis Romam reductum constanter defendit adversus Rogerium, cuius regionem vastavit victor, ut redderet Ecclesiæ bona ab eodem adempta: dein verò ab Innocentio Romæ coronatus in Germaniam rediit verè Germanus atque Romanus Imperator. Anacletus inter hæc à victo Rogerio desertus interriit, cui ab eodem absque mora substitutus fuit Gregorius quidam Cardinalis Victor IV. vocatus; qui tamen unà cum suarum partium Cardinalibus brevè se Innocentio penitus subjecit. Nondum hic quievit Rogerius, quem in proposito suo pertinacissimum non anathemate altero, sed D. Petri gladio, uti monuerat Cardinalium quidam, Innocentius ipse militum suorum supremus Dux oppugnavit; mox verò ab eodem hoste suo viatus & captus fuit, ad cuius Pontificis licet captivi pedes Rogerius unà cum filio se abjiciens, & hanc ob causam anathemate quamprimum solutus, & Rex Siciliæ fuit agnitus. His rebus compositis Romam rediens Pontifex à suis met Romanis petitus est infestis armis & animis: Romani enim Tiburis urbis civibus ob relatam unà cum Rogerio victoriam plurimū in fensi eam urbem solo æquare meditabantur; quibus cùm vehementer obstaret Innocentius, Romanæ Reipublicæ methodus à centum annis intermissa, denuo fuit introducta à civibus adversus Innocentium. Hæc itaque nova methodus dum Innocentii Monarchiam multū turbavit, ipse in cœlestem Hierarchiam transferri desideravit morte votis obtemperante an. Sed, 13.

CLXIV.

CLXIV. Cœlestinus II. Hetruscus.

COÆVUS pene fuit D. Bernardo Doctori Mellifluo, quem orbis Orthodoxus tanti æstimavit vivum, ut mortuum etiam hæretici non fuerint ausi vituperare, convicti ejusdem meritis. Talis ac tantus Ecclesiæ Doctor Guidonem de Castello non generis splendore, sed virtutis ac doctrinæ æstimatione notissimum, & ob has à Cardinalium Collegio Summum Pontificem electum maximi fecit. Eadem ætate e-jusdem D. Bernardi Regula à D. Benedicti methodo haud multùm diversa triumphanti ac militanti Ecclesiæ probata, instar novi sideris orbem universum illustrare cœpit. Cœlestinus igitur Pontifex creatus, lucem hanc sibi coelitus datam propagaturus in Ecclesia universa, laudavit in suis discipulis Magistrum Bernardum: Joannem enim à Craticula, doctrinâ & moribus Doctori Clari evallensi discipulum simillimum, in Purpuratorum Patrum adscripsit cœtum; per Bernardum verò hujusque socios Ecclesiam totam conlervare, ac indies magis propagare studuit facri belli avidissimus. Verùm dum omnes boni de Cœlestino non magis sperare, quām gaudere cœperunt, spem omnem & gaudium mors pestifera præcedit, totam pervadens Italiam: mensibus itaque 5. duntaxat Supremus Præsul vixit, mortuus an. 1144.

CLXV. Lucius II. Bononiensis.

DUM pestilentiae morbō Ecclesiæ creptus est Cœlestinus II. ad clavum in Petri navicula sedere cœpit Gerardus nobili Caccianimicorum genere Bononiæ natus, indè verò D. Augustini Canonibus ad summa munia in Ecclesia obeunda instruētus, à Calisto II. Cardinalitia dignitate ornatus, ab Innocentio II. Apostolicæ Sedis Cancellarius constitutus, & demum legitimis Electorum suffragiis Pontifex dictus, Lucii II. nomen sibi fecit proprium. Rem difficillimam Lucio II. fecit pars Romanorum civium maxima, à qua Rempublicam suam antiquissimam restituere cupiente, Ecclesiæ sua bona invidente supra modum fuit vexatus, vixque numeratus inter eos Veteris Testamenti Sacerdotes, quibus præter decimas ab Hebræis concedebatur nihil. Verùm Lucii Pontificis & D. Bernardi saluberrimis monitis persuasus Lotharius II. Imperator verè Catholicus, Pontifici jus suum tribuit, & à Pontifice jus & ornamen-

tum Cæsar is accepit, Imperii nimirum coronam. Bellum sacrum tunc idem magis ferrebat, ad quod promovendum auri & annonæ ingentem copiam misit Lucius. In Gallia Synodus, licet absens tunc fuerit, collegit, in qua Petrus Abailardus, Poëta & Philosophus, miris ingenii instrutus dotibus, sed ob genii levitatem potius, quam judicij pertinaciam à sincera Ecclesiæ doctrina diversus, manus denique dedit totius Ecclesiæ sententiis, relieta conjugé factus Monachus in fine vitæ perfectus. Vitæ terminum posuerunt Lucio mense Sept. jam 11. cives Romani, dum eidem moerore mortem accelerârunt an. 1145.

CLXVI. Eugenius III. Pisanus.

NOBI LI & antiqua Paganorum profapia oriundus D. Bernardi quondam discipulus & ipse Bernardus vocatus in Clara Valle eos cumulavit fructus, ut Abbas in monasterio D. Zenonis primum Pisis; deinde verò D. Anastasii Romæ ad Aquas Salvias fuerit maximè honoratus: tandem verò à Cardinalibus in electione Pontificis primo hærentibus ac vacillantibus, mox verò mirè concordibus fuerit electus Supremus Antistes. Electo Pontifici in primis curis hæc erat, ut contra Arnaldum & hujus discipulos ejus temporis Politicos pessimos, Ecclesiæ nempe sua bona maximè invidentes, Principibus verò non - Ecclesiasticis omnia tribuentes, pugnaret invictissimè: ab his tamen suis hostibus Pseudo-politicis vietus adeò vexatusque fuit, ut relietâ Româ Viterbum exul fugerit. Syria, Armenia, Palæstina summis tunc etiam in angustiis erant, quas ut plurium in Oriente tyrannorum jugo liberaret, suo in exilio sui magis immemor, quam subditorum, pro viribus bellum sacrum promovere studuit. Eum in finem Abbatem Claravallensem D. Bernardum in Germaniam ad Imperatorem Conradum, & inde in Galliam ad Ludovicum VII. Regem misit potentissimum ubique Oratorem. Placuit hoc Pontificis Eugenii studium adeò Romanis civibus, ut ipsimet, novæ suæ Reipublicæ pertæsi, obedire rursus Romano Præfuli promiserint, hujus redditum summis desideriis postulantes: is tamen à Galliæ Rege invitatus petuit Galliam, ubi nobilissimo Crucigerorum exercitu in Palæstinam abeundi bene precatus Concilia plura collegit: inter hæc Rhemense haud postremum fuit, in quo damnatus est Guibertus Porretanus Picaviensis Episcopus; qui etsi in Deum Hominem sumè fuisset blasphemus, tamen, teste D. Bernar-

Bernardo, errores suos publicè confessus Abailardum poenitentem & ipse poenitens fuit secutus. Rebus in Gallia momenti maximi ordinatis Claram Vallem hospes gratissimus per complures dies suâ præsentia dignatus fuit, ubi verius D. Bernardi discipulum, quām Pontificem agens, exemplis ad imitationem fortissimis Claram Vallem maximè illustravit. Romam denique rediens composito Urbis statu ad nova ædificia animum intendit; palatium enim ad D. Petri extruxit, prætoriam domum condidit, & porticum S. Mariæ Majoris variis picturis exornavit. Denique æstivis caloribus Romæ infestis exhaustus sanioque consecutus, qualem vitam vixerit morte miraculis clara posteris testatus est an. 1153. Sed. 8.

CLXVII. Anastasius IV. Romanus.

NOBLIS familiæ filius Conradus de Sabutra vocatus, relicto Seculô post insignia virtutum ac litterarum documenta exhibita in monasterio D. Ruffi primùm Abbatem, indè Episcopum Sabiniensem, & mox Cardinalem Honorio II. & Innocentio II. gratissimum egit; horum enim postremus Conradum suum Romæ reliquit Vicarium, dum à Romanis civibus pulsus in exilium aufugit, & Viterbiô in Galliam abiit; prior verò ex D. Ruffi monasterio licet invitum evocavit publicis dignissimum honoribus judicans. Publicis itaque muneribus tam probè functus fuit, ut in Christi Vicarium Pontificii Electores eum sibi deligendum meritò existimat. Vtuperarunt equidem Anastasium hunc præfertim Itali, quod remissè nimirum cum Friderico Aenobarbo Imperatore egerit. Verum quod Italî displicuit, placuit Germanis maximè in hoc Pontifice, tam his quām illis partium studio addicis; horum igitur sententiæ præferenda est omnium pauperum opinio, qui uno ore laudarunt summam Anastasii in omnes charitatem, dum in caritate annonæ quibusvis, ante alios tamen egenis liberalissimè subvenit, qui proin copiosis lacrymis post primum Pontificatus annum jam morienti parentarunt.

CLXVIII. Hadrianus, Anglus.

PUER admodum relicta pauperis in Anglia parentis domo Galliam petuit literis daturus operam. His apprimè instructus exemplô patris sui præviô motus D. Augustini Canones, post consuetum tyrocinium, professus, tandem monasterio in Gallia extructo Abbas præesse

præfesse fuit iuslus. Hujus tamen Abbatis conditionem , aut verius laudatissimum vitæ rigorem aspernati quidam minimè Religiosi subditi Romam confugere suum Abbatem coegerunt. Fugisse plurimùm profuit ; Eugenio enim Pontifici tantum probata est Hadriani sua , ut eum Danis atque Norvegicis Nuntium Pontificium & Apostolicum miserit utroque munere defunctum optimè. Consecratus denique ob præclara merita Summus Antistes egit & tulit plurima : patientiæ enim materiam copiosissimam præbebant Romani cives Reipublicæ methodum postulantes : item Rogerius aut hujus filius Wilhelmus Siciliæ Rex , nec non Fridericus Imperator Aenobarbus , quorum prior iniquissimum pacis foedus per vim extorxit , quod hanc ob causam Innocentius III. nullius valoris esse declaravit. Promittere nimis per vim cogebatur inter alia Hadrianus Rogerio , ut renuntiaret omni appellationis juri , quod Siciliæ regnum Apostolicæ Sedi haec tenus debebat. Præbuit hæc appellationis remissio Friderico Imperatori ansam , ut et si anno priore ab Hadriano primùm fuisset Imperii diademate decoratus , hunc ipsum tamen Pontificem afflatus Londinensem Episcopum , in via Romam versus interceptum in captivitatem abstrahi iussicerit. Libertatem captivo Episcopo impetraturi venere Legati cum litteris , quorum verbis perperam intellectis in furias actus Cæsar egit non agenda. Tandem mitiora edocetus genuinum epistolæ sensum admisit : verum paulò post mutatus iterum in publicis litteris Pontificio nomini suum præferri jussit , more ab Imperatoribus antiquioribus prorsus alieno . Bilem Cæsari movit Hadrianus , quod negarit Hugoni admodum juveni Ravennaten sis Archiepiscopatus insulam , et si purpuram sacram eidem pro ea obtulisset . Maximis igitur patientiæ fructibus plenus Hadrianus mortem optavit & impetravit an. 1159. Sed. 4.

CLXIX. Alexander III. Thuscus.

PISIS primùm inter Canonicos numeratus , sed lapsu temporis Romanæ Ecclesiæ Cancellarius constitutus , variis legationibus defunctus fuit summa sui constanter laude ac estimatione , qua fuerat plurimis , præcipue verò Hadriano Pontifici Magnus aut Maximus . Alexander hunc proinde jure optimo Magnum aut Maximum dixeris ab annis , quibus Pontifex sededit , & à gestis , quæ maximò numerò præclarè patravit , & à laboribus , similiisque doloribus , quos sustinuit . Præter hostes pene

pene innumeros quinque potissimi fuere, tres nimirum successu temporis Pseudo Pontifices; primus Octavianus Romanus Cardinalis Victor V. dici cupiens: alter Guido Cremonensis Paschalis IV. vocatus: tertius Joannes Hungarus Strumenis Episcopus Calixtus III. appellatus. Reliqui duo hostes erant Fridericus Aenobarbus Imperator, & Henricus II. Angliae Rex. Horum omnium sese vietorem probavit denique Alexander: Henricus enim D. Thomam Cantuariensem Archiepiscopum, quem paulò ante occidi vel jusserrat, vel suorum pravis consiliis circumventus trucidari permiserrat, & ob Martyrii palmam in Divorum numerum jam relatum esse novarat, summa veneratione coluit & amplexus fuit inter publica doloris ac pœnitentia testimonia, Summo etiam Pontifici in rebus cunctis obedientissimus. Fridericus Imperator post continuas Pseudo - Pontificum à se suscepitas defensiones, post ingentes simul Alexandro Pontifici illatas persecutions, à Venetis tandem cum filio vietus, vietas manus dedit Alexander, Venetiis Romam usque ejusdem comes factus. Octavianus morte repentina correptus interiit nullo pœnitentia signo posteris relicto. Guido carnicomate percussus lentaque morte consumptus est: Joannes denique redeunte Romam Cæsare & ipse redit veniam precatus, quam clementissime dedit Alexander fortissimus non solùm contra duos. Hujus Pontificis operâ etiam congregatum fuit in Gallia Concilium Turonense, in quo anathema in Fridericum Imperatorem simulque Victorem Pseudo-Pontificem fuit confirmatum. Alterum fuit Oecumenicum in Laterano III. in quo trecenti Episcopi sententias pro Ecclesiæ necessitate dixerunt. In Divorum Album præter D. Thomam Cantuariæ Archiepiscopum adscripsit etiam D. Eduardum Angliæ, D. Canutum Daniæ Reges, D. Bernardum Claræ Vallis Abbatem, & D. Helenam Martyrem, quorum numero etiam Alexander merito accensendus venit an. 1181, Sed. 22.

CLXX. Lucius III. Lucensis.

LUCIA Italæ urbs Humbaldum natum sibi gratulata fuit. Crescens aetate & sapientia, Episcopus & Cardinalis Ostiensis simulque Veterinus creatus legationibus permultis in Anglia, Gallia, Sicilia & Germania obitis, præclarum nomen ab orbe universo sibi vendicavit. Anglia & Scotia Lucii III. nomen præ aliis regnis celebrarunt, dum

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

D d

Wilhel-

Wilhelnum Scotiæ Regem à Rogerio Episcopo Eboracensi Ecclesiæ communione privatum, sed inde pœnitentiâ ductum recepit. Maronitas etiam montis Libani accolas ad Romana sacra conversos suscepit. Hucusque velut in latitiæ agro laborabat Pontifex Lucius: at tristitiae campum amplissimum eidem aperuerunt Romani cives ac senatores Reipublicæ vel conservandæ vel erigendæ intentissimi: quorum abusus dum tollere stetit, nūl laboravit, ab eisdem Româ pulsus post lustratas varias in Italia urbes denique Veronam venit, cum Friderico Cæsare novas simul & antiquas turbas compositurus. Duo potissimum rerum capita erant, quæ Cæsarem Pontifex rogavit, ut nimirum exemplò suò Christianos Principes Imperator commoveret ad debellandos Saracenorum in Palæstina maximè exercitus. Alterum ut Mathildis Mutinensis Dominæ bona Ecclesiæ legata haud denegaret. Haud placuere preces Pontificiæ Cæsari; sed nec probata fuit Pontifici Cæsaris oratio, qua filio suo Imperii coronam vivo ac præfente patre à Pontifice imponi, & Episcopis, schismate ab Ecclesia divisis, veniam postulavit. Inter mutuas igitur repulsas discessere ab invicem Lucius & Fridericus cunctis timore suspensis, ne gravissima mala discessum hunc sequerentur, quæ tamen mors Pontificis fortè interclusit, dum Veronæ Lucium confecit post annum Sed. 4.

CLXXI. Urbanus III. Mediolanensis.

PERVETUSTO Mediolani Cribellorum genere natus primò Canonorum ibidem suffragiis Archidiaconus, dein verò Archiepiscopus electus, ab Vlexandro III. sacram purpuram Archi-Episcopatus pallio superadditam accepit. Tandem Veronæ à septem & viginti Cardinalibus Lucii III. Successor promulgatus iisdem de rebus age re cœpit cum Friderico Imperatore, de quibus agentem Lucium vita destituit. Verùm haud plus datum est Cæsari à Successore, quām ab Antecessore Pontifice; cùm enim Urbanus Fridericum in malo pertinacem comperisset, eidem hæc maximè rerum capita severè interdixit, ne nimis hæreditatem à Mathilde mortua Romanæ Ecclesiæ donatam Cæsar suam diceret: ne item bona ab Episcopis mortuis relicta sibi vendicaret; & tandem ne monasteriorum redditus in Germania præsertim suos diceret. Ægerimè hæc monita accepit Cæsar, dolorem tamen animo conceptum tantisper dissimulavit, ut filio coronam Imperii ab Urbano imponendum

dam impetraret. Verum & hac spe sua delusus dolorem verbis & factis testatus recessit in Germaniam, in qua duodecim maximi nominis Praefectus Caesaris partes deseruerunt, quos ex Germania pulsos ut aditu Italiae prohiberet, longè latèque Alpium angustias praefidiis & custodibus præmunit. Pontifex igitur iratus magis Friderico, roganibus Veronæ civibus Ferrariam discessit, Cælarem publico anathemate confixurus. Verum eò perveniens tristissimò nuntiò expugnatæ à Saladino Hierosolymæ, captique ejusdem Regis & sacræ Crucis in potestatem barbarorum ablatæ a deo commotus fuit, ut dolore nimio correptus brevi mortem oppetierit.
1. an. Pont. Chri. 1187.

CLXXII. Gregorius VIII. Beneventanus.

ALBERTUS de Mora quondam appellatus ex Ordine D. Benedicti evocatus ad purpuram sacram, & ab Urbani III. obitu die altera summo omnium consensu electus Pontifex, continuò litteras dedit ad viros Principes, animans eosdem ad bellum sacrum contra Saladinum Ægypti tyrannum præcipue instituendum. Tantum placuit universis mens pientissima hujus Pontificis, ut in annos quinque universa Ecclesia sibi proposuerit cujusvis hebdomadæ feriâ quartâ à carnis bus abstinentia, feriâ vero sextâ jejunio etiam corpus macerare. Ecclesiæ Cardinales complures exemplo reliquis omnibus futuri, pedibus iter Palæstinam versus aggressi sunt, concepto votō firmissimò nunquam equum concendendi, donec Palæstina Saladini jugo foret erepta. Septem annis Principes Catholici inducias inter se paci sunt, gravissimâ Ecclesiæ poenâ in eum sanctâ, qui inducias non servasset. Tantum egit Gregorius duorum duntaxat mensium Pontifex, post quos mors desideria ejusdem optima demessuit an. 1187.

CLXXIII. Clemens III. Romanus.

PAULUS cognomento Scholaris dictus, omnium Cardinalium suffragiis, in Ecclesia Cathedrali Pisis in Petri solium elevatus Clementis III. nomine vocari coepit. Gregorii VIII. vestigiis infistere, bellum nempe sacrum promovere strenue laboravit; sua namque

D d 2

autho-

authoritate movit Fridericum Imperatorem simûlque Reges Galliæ, Angliae atque Daniæ, ut numerosissimum exercitum in Palæstinam duxerint. Tributis tamen, quæ Saladina vocabant, ne nimiū subditos suos premeret Rex Gallus Philippus II. impedivit Clemens Pontifex. Philippum inter & Richardum Anglorum Regem composuit etiam lites gravissimas, quorum postremus, Richardus nempe cùm male sibi conscius metueret, ne scelerum suorum gravitate impediret belli sacri progressus, Messinæ deposito diadematæ regio præsentibus Episcopis compluribus, palam scelerum suorum sarcinam depositus, ex pessimo in optimum mutatus Regem, Felicissimus sanè fuisset etiam Fridericus Imperator, si agoni suo ita prælufisset, qui flumine Cydno, in quem æstus levandi causâ descenderat, haustus & suffocatus est. Interea mortuo Wilhelmo Siciliæ Rege Clemens reliquum sine legitimo hærede regnum repetebat, missò eum in finem exercitu Pontificio contra Tancredum, quem suum esse fratrem constanter negabat Wilhelmus, pugnaturo. Sublatum ab eodem hoc Clemente tandem fuit annorum quinquaginta dissidium gravissimum Pontifices inter & cives Romanos exortum. Variis legibus amicitia fuit stabilita, in quas cùm jurasset populus Romanus, abrogata penitus Reipublicæ methodo se suaque Summo Pontifici subjicit. Transactis tanti momenti rebus Clemens III. mortis arbitrio se subdidit an. 1191. Sed. 3.

CLXXIV. Cœlestinus III. Romanus.

HYACINTHUS Bubo de Ursinis appellatus, si Petro Blesensi sit habenda fides, annos sexaginta quinque inter Purpuratos Patres transegit, ab Eugenio III. aut Lucio II. jam sacrâ purpurâ ornatus; cùm denique anno ætatis 85. Pontifex consecratus, qualis ac quantus esset, continuo factis & verbis demonstravit: die enim Paschatis prima anno Domini 1191. in Pontificem electus urbem Tusculum Sedis Romanæ ac Romanorum civium hostilem sedem iolo æquari jussit, foedera pacis à Clemente II. cum Romano populo inita opere firmaturus. Die Paschatis altera Henricum VI. Cæsarem cum conjugé sua Constantia Rogerii Siciliæ Regis filia Augustorum nomine ac corona condecoravit, postquam Henricus dicto Sacramento promisit, se Ecclesiæ Romanæ iura illibata constanter servaturum, iustitiam custoditurum, & si quid ex D. Petri Patrimonio ablatum fuerit, redditurum, Tusculum quoque à se tunc occupatum, re-

flitu-

fluiturum. Hunc ipsum Henricum Cæsarem cum Leopoldo VI. Austriae Archi-Duce à fidelium communione amovit, quod Richardum Angliae Regem ex Palestina per Hungariam & Austria reducem, atque in Austria sub schemate peregrino latente quidem, proditum tamen & in captivitatem abstractum detinuerent, nec prius dimitterent, quam datâ auri summâ gravissimâ libertatem redemisset. Episcopum deinde Belluacensem sub Philippo II. Galliae Rege pugnantem contra Anglorum copias cum cepisset Rex Richardus, arcuissimâ custodiâ eum servari mandavit. Cum igitur sibi filium suum reddi Pontifex Cœlestinus postulasset, thoram Richardus Romanum misit cum dictis Pontifici significandis: *Vide, num hæc sit vestis filii tui.* Cæterum Ecclesiae restitutum Henricum Imperatorem ardentissime hortatus est ad bellum sacrum prosequendum; Cæsar autem Imperii negotiis præpedito, ejusdem vices Moguntinus Archiepiscopus & Saxoniae Dux subiære, qui cum valido Germanorum exercitu per Hungariam in Asiam trajicientes, cæsis multis barbarorum millibus, Berytum munimentum à Saracenis destitutum novis præsidis munivere; Joppen verò urbem hostili obsidione pressam liberarunt, petituri proximè Hierosolymam, nisi mors Cœlestini bello sacro unicè intenti obicem posuisset. Moriturus hic anno nimirum 1198. Pontifex dignitati suæ renuntiâsse dicitur, ea tamen lege, ut Electores Pontificii Joannem à S. Paolo D. Priscæ Cardinalem Successorem suum dicerent: cuius tamen ultimæ huic voluntati cum tum temporis haud annuissent, ipse se Deo, vita ac mortis arbitrio totum permisit, eorum Pontificum ultimus, in cuius describendis meritis C. Baronius absolvit tonum suum duodecimum, hoc est, ultimum.

Reflexiones Historicae supra Seculum XII.

ADESTE huc Pontificum Romanorum observatores accuratissimi, Magdeburgici, Hübneri, & alii quam plurimi! dictate errores aut crimina ab hujus Seculi duodecimi Pontificibus admissa! & en! cursorum instar adsum plenis buccis prolocuturi suo judicio errores Pontificum gravissimos. Ajunt enim

- I. Alexander III. dicit cap. *cum esses de Testamentis &c.*, alienum esse à Divina lege & Ecclesiæ consuetudine, ut in testamentis plures tribus testibus requirantur. Eodem in loco sub poena excommunicationis præcepit, ne ullus rescindat testamenta cum tribus testibus facta. Atqui contrarium habet praxis totius orbis Christiani. Vel igitur orbis Christianus errat perpetuò, vel erravit Alexander.
- II. Idem Alexander cap. *licet de sponsa duorum &c.* dixit, quosdam Prædecessores suos judicavisse, Matrimonium per verba de præsenti contratum, nec tamen consummatum, posse dirimi per aliud Matrimonium, se tamen contrarium sentire. Itaque vel Alexander III. vel ejusdem Prædecessores errarunt.
- III. Similis est error Coelestini III. qui docuit, licere illi aliud inire Matrimonium, cuius conjux in haeresin lapsa fuerit. Hanc autem sententiam esse haeticam indicavit satis Concilium Tridentinum sess. 24. can. 5. & Innocentius III. cap. *quanto de Divortiis*, ubi contrarium vel docuerunt, vel omnino definiérunt.
- IV. Alexander tyranus fuit vel in ipsum Imperatorem Fridericum enim Aenobarbum suis pedibus advolutum, ac sibi supplicem his exceptis verbis: *super aspidem & basiliscum ambulabis, & concubabis leonem & draconem.* Psalm. 90.
- V. Hadrianus IV. à musca guttur subito occupante, suffocatus interiit. non obscuro malævitæ & mortis omne, eò, quod Fridericum Aenobarbum anathematis sententiâ proscripterit.

Responsio I. ad I.

GRATULARI sibi merito poterit Alexander III. quod ipsius Zoili aliud, quod carperent, non invenerint, quam tres prima facie errores, quos ipso tamen errores nemo sanus dixerit, si æquiori bilanci eos appenderit. Quis enim in capitulo *cum esses de Testamentis &c.* error latet, aut adversarii patet? Quod Lex Divina septem testes pro testamenti valore non requirat, tam planum est Jurisperitis omnibus, ut is planè talis non sit, qui hæc ignorat. Quod vero alienum sit etiam ab Ecclesiæ consuetudine, accire pro conficiendis testamentis septem testes, hic apertis opus est oculis, ut Alexandri sensus perspiciatur. Suam nempe dixit sententiam omnibus Canonum peritis communem: aliis enim de testa-

testamentis intelligi haud intendit, quām de iis, quāe cedunt in favorem Ecclesiae, vel alterius causae, ut vocant, piæ. Quisquis autem in simili causa-
rum genere septem testium præsentiam sibi poscit, is minimè sibi præsens
est. Fingamus verò, Alexandrum tradidisse doctrinam de testamentis
erroneam: an idcirco erravit in *Decreto Fidei aut Morum?* an tanquam
Supremus Judex ac Pontifex oraculi instar suam sententiam ab Ecclesia
Romana universa haberet voluit? Respondebunt vel ipsimē fortè adversa-
rii: istud affirmare haud sustinemus, si veritati patrocinium non negabi-
mus. Ita & nos respondebimus, & Alexandrum primo errore absolu-
tum noverimus.

Responsio II. ad II.

EST eruditis viris ter nota paroemia: qui bene distinguit, bene docet.
Utinam hæ aut similes paroemiæ altiores egissent radices in Hetero-
doxorum animis, tunc enim verò didicissent distinguere inter Pontifices
& Doctores; inter Pontificum definitiones, & inter eorundem privatas o-
piniones. Aperiamus hīc Juris Pontificii Corpus, legamus verba Ale-
xandri, scilicet capitulum *licet de sponsa duorum &c.* & tum vel ipsæ palpa-
bunt manus nostræ, Alexandrum dixisse opinionem suam, velut consue-
verunt dicere Jurium Doctores, dum vel discipulis prælegunt, vel inter
se disputando suas dicunt sententias, avidissimi quidem indagandæ verita-
tis, opinione tamen sua, si optata veritas desit, contenti.

Responsio III. ad III.

ATQUE ut parcamus verbis & tempori, totum hoc responsum II. acci-
pe, ut Coelestini pariter mentem penetres: de conjugio enim ejus,
qui in hæresin lapsus fuit, per aliud novum conjugium dissolvendo, dixit
solùm opinionem suam, haud verò reliquit Pontificiam sententiam in-
star oraculi toti Ecclesiæ tenendam. Nec refert, libris Decretalibus has
quandoque insertas inveniri opiniones; nec enim continuò inter Fidei
dogmata referenda est Decretalium librorum doctrina: habet quippe
suum saxe locum opinio, ubi Ecclesiæ jura sunt obscura, & exoptata ve-
ritas patet minùs.

Respon-

Responsio IV. ad IV.

UT tandem alterius generis deprehendatur error Alexandri III. gravissimus, ponamus ob oculos nostros imaginem illam, quam Acatholiconum pictorum nonnemo pinxit ea ratione, ut Alexander advoluti suis pedibus Friderici I. Cæsar's caput instar hydræ premat ac conterat. Accedant simul verba instar tonitrui ex ore Pontificis delapsa in Imperatoris caput: *super aspidem & basilicum ambulabis, & concubabis leonem & draconem.* Psalm. 90. Talis certè imago apta nata est miris modis exasperare & incendere cunctorum animos adversus Romanos Pontifices, etiam in ipsum Cæsarem tyrannos. Verùm pacatò simus animò, ne præceps nimis affectus nos rapiat in partes Friderici Cæsaris, aut Alexandri Pontificis: detur utrique suum. Depictam itaque intueri iterum libeat tabulam, sed simul hæc adscribere ne pigeat verba: *pictoribus atque Poëtis fingendi quidvis semper fuit aqua potestas.* Iis præsertim Poëtis atque pictoribus libuit potius, quam licuit quævis fingere ac pingere; quibus inter curas est ultima imitari naturam, sectari veritatem, mores hominibus accommodatos proponere; quod sanè non præstatum fuit ab iis pictoribus, qui hanc tabulam pinxerunt; nec ab illis Poëtis, qui fabulam hanc confinxerunt. Fabulam hanc, non Historiam esse ostendunt circumstantiae variae, testes veritatis optimi. Ab anno nimis 1158. usque ad annum 1177. maximè dissidebant duo Pontifices Romani Hadrianus IV. & Alexander III. ab Imperatore Ænobarbo: omnis generis media adhibebantur, ut sua pax redderetur Ecclesiæ: instabat uterque Pontifex crebris monitis & minis crebris: quas tamen omnes eludebat Fridericus victoriis clarus. Minas tandem secutum est Ecclesiæ fulmen, censura nimis Ecclesiastica, quam Ænobarbus ita contemnebat, ut Pseudo-Pontifices per multos annos custodierit ac defenderit; legitimos verò Pontifices modis acerbissimis habuerit, atque adeo Ecclesiam longissimo schismate summè afflixerit. Universos itaque facile incessisset desperatio de pace à Friderico Ecclesiæ unquam reddenda, nisi tandem supremus omnium in bellis maximè Dux DEUS Veneti contra Fridericum concessisset victoriam glorioissimam, qua amissa victus Cæsar humanæ infirmitatis ac inconstantie memor Alexandro Pontifici pacem dare, & ab eodem accipere constituit. Accepto lœtō pacis nuntio vix non gaudiō exultabat cum Veneti Alexander, factus denique compos voti sui & desiderii ardentissimi,

quo

quo conciliari Cæsari longo tempore peroptabat. Conveniunt itaque Venetiis & Pontifex & Cæsar ; hic pœnitentiæ causâ in conspectu omnis populi in foro D. Marci adgeniculatur Pontificis pedibus , & mox anathemate solitus Ecclesiæ communioni restituitur; stabilitur pax, varia amicitiaæ testimonia inter pacis arbitros exhibentur, urbs tota & mare festivis ignibus colluent, adornantur convivia, nihil omittitur , ut augeatur latitia. Venetiis tandem Pontifex Anconam proficiscitur , cui comitem se jungit Cæsar; Anconæ valedicitur amicissime, conservatur pax ab anno 1177. usque ad annum 1186. Et tamen Alexander tam durum in modum excepisse, atque Ecclesiæ restituisse Fridericum Cæsarem scribitur? istud ut credat, in animum suum haud inducit Christiani nomine dignus homo ; credat igitur Judæus apella. Erat quippe Fridericus , ut ejus pene omnia facta perhibent, genii bellicosi, ad iram pronissimi, animi elati , grandis supercilii, cunctis imperare, nemini obedire parati. Et tamen talem ac tantum Imperatorem sibi devincire studuit Alexander haud alia oratione , quam qua compescere consuevit Hercules aspides, serpentes & dracones, dum horum capita contrivit & fauces elisit. Fuisset hoc profecto oleum flammis affundere ; fuisset hoc Cæsarem ad nova bella provocare, pacem Italiæ finibus proscribere, toti Ecclesiæ jam afflictissimæ afflictionem novam addere.

Demus tamen & hic adversariis aliquid, demus esse Historiam , quam fabulam diximus ; demus Alexandrum ita veterum injuriarum sibi & Antecessoribus suis illatarum memorem, sui verò ita oblitum fuisse, ut Cæsar's caput pede premens fulminis instar voces has emiserit : *super aspidem &c.* an idecirco solus criminis reus sit Alexander? an à scelere purus omnino Fridericus? agedum, finge pauca, ut transferas hunc Alexandri errorum aut fuorem in Fridericum, ita tamen, ut errores & furores à Friderico commissos transferas in Alexandrum. Quis sic amabo magis erit reus, an Alexander, an Fridericus? aut si mavis, obliviscere parumper & Pontificis & Cæsar's; personas ne respice, rem æquus judex attende, & dic sententiam. Si sic judicaveris, Alexandrum criminis postulare profecto formidabis ; cum Friderici crimina silentii tui palliō tam dextrè tegere priùs laboraris.

Quadrare huc poterit perbenè Caroli V. Imperatoris ad Franciscum I. Galliæ Regem dicta aut scripta sententia : *homo sum, nihil à me*

R. P. Kolb Series Pont. Pars II.

Ee

alie-

alienum existimo. Sunt enimvero homines etiam Imperatores potentissimi, sunt obnoxii multis erroribus, & fuerunt saepe obnoxii Iceleribus; indulgendum tamen ipsis non parum fuit, cum plurima sint, quae vel excusationem permittunt, vel accusationem non admittunt. Id probè observarunt & Magdeburgici, & Hübnerus, & plerique alii Historici etiam A-catholici; hinc solerter excusant, vel saltem non incusant Ottones, Henricos, Fridericos &c. Occidentis Cæsares. Pari ratione si non de crimine omnino absolvant, saltem non insimulant Constantium, Constantem I. & II. Justinianum, Constantinum Copronymum &c. Orientis Imperatores, et si tum in Romanos Pontifices, tum alios Orthodoxæ Ecclesiæ Episcopos admiserint scelera hi Imperatores: ob quæ tyrannorum potius, quam Imperatorum sunt promeriti nomina. Si itaque in Imperatores, aut horum criminis atque errores tanta scribendi moderatione ut licet ac libet, cur in Pontificum errores tam severa virgula animadvertis oportet? non enim ipsis minus quam Carolus V. palam profitentur in hunc ferè modum: *homosum, nihil humani à me alienum existimo.* Homines nimirum fuerunt Pontifices omnes, errare & peccare potuerunt, si *Fidei Dogmata & Morum Decreta* universæ Ecclesiæ promulgata ex communi Doctorum sententia excipias. Errarunt in rebus aliis Pontificum satis multi, scelera tamen ex tanto eorum numero admiserunt pauci; quæ si comparare lubeat cum gravitate & numero eorum criminum, quæ commiserunt tum in Occidente, tum Oriente Cæsares, tantum discrimen patet, quantum intervenit inter Solis maculas & ejusdem eclipses. Etsi igitur Pontificum quosdam sit deprehendere, quos fervor nimius, aut, veluti ajunt, Eliæ zelus adversus Imperatores accedit nimirum, ejus tamen Historici nemini displiceat sententia, qua sic pronuntiavit: homines fuerunt & Pontifices & Imperatores; sed hi magis, illi longè minus. Lege hac super re etiam P. Ott Observat. 1. Secul. 12. ubi eos confutat, qui scripsierunt haec de Alexandro III. & Friderico Aenobarbo fabulam.

Responso V. ad V.

HADRIANUM IV. à musca guttū subito occupante suffocatum fuisse scripsit equidem Conradus Urspergensis, quem nimirum creduli & incauti secuti sunt Historici non Pontificii, Hübnerus & alii; sed quam primum

rūm hac saltem in parte fidendum sit huic Conrado, suōmet abundē pro-
didit calamō : scripsit enim Hadrianum, postquam Fridericum Imperato-
rem anathemate confixerat, quamprimum à musca guttur premente oc-
cīsum fuisse. Quid tu ais Conrade ? an Hadrianus IV. Fridericum I. a-
nathemate confixit ? quis hoc scribendi author tibi ? revolve amabo ac-
curatiū tempora, respice Chronogiam, lege attentiū Historiam. An-
num invenies 1160. quo anathematis sententiam in Fridericum pronun-
tiavit Alexander III. non verò Hadrianus IV. hic enim an. 1159. jam fatis
concessit. En ! quantum cohāreant tempora, quibus nescit contradicere
vera Historia ! si tamen, quod fingere libeat, Divina Nemesis Hadria-
num IV. ob hanc sententiam contra Cæarem latam ē medio quampri-
mū sustulit, & quidem muscæ volatu ; cur similis poena non exceptit A-
lexandrum III qui annis 22. Pontificatum tenuit, licet Ecclesiæ interdictō
Fridericum Cæarem ē communione fidelium excluserit ? potior itaque
nobis sit omnium aliorum Veterum Historicorum calamus, qui lentō an-
ginæ morbo Hadrianum denique extinctum scripserunt. Hi idcirco Scri-
ptores Hübnero aliisque similibus muscarum venatoribus meritō appre-
cantur muscarium, ut procul ab eorum libris pellantur muscæ ; hoc
est, palpabiles passim errores, quos pace mea dixerint
alii aperta mendacia.

E c 2

SERIES